

The background is a stylized illustration of a city street. It features a dark blue road, green trees, and buildings in shades of blue, orange, and white. Small, colorful human figures are scattered throughout the scene, some walking on the road and others near the buildings. A large dark blue rectangle is positioned on the left side of the image, containing the year "2019" and the text "Årsredovisning och hållbarhetsredovisning".

2019

Årsredovisning
och hållbarhets-
redovisning

AMF i korthet

AMF är pensionsbolaget med enkla och trygga tjänstepensionslösningar. Vårt fokus är kollektivavtalad tjänstepension för privatanställda arbetare, i form av traditionell försäkring. Vi ägs av LO och Svenskt Näringsliv och drivs enligt ömsesidiga principer. Det innebär att den vinst vi skapar oavkortat går tillbaka till våra kunder.

Vår vision är att vara bäst i Sverige på pensionen från jobbet. Våra kunder ska få den bästa pensionsprodukten, med god avkastning till en låg avgift. Vi har ett särskilt ansvar att se till att de kunder som inte gjort ett aktivt val får en trygg och bra tjänstepension.

Vi förvaltar cirka 670 miljarder kronor för våra kunders räkning. Vi förvaltar pensionskapitalet i egen regi och investerar det i aktier, obligationer, fastigheter och andra alternativa investeringar. Vi är en av de största ägarna på Stockholmsbörsen och av kommersiella fastigheter i Sverige. För oss är det viktigt att investera våra kunders pengar på ett ansvarsfullt sätt och ta hänsyn till hållbarhet i alla investeringsbeslut.

Koncernen har drygt 430 anställda och verksamheten bedrivs från Stockholm.

Dotterbolag som ingår i årsredovisningen

AMF Fonder AB

AMF Fonder AB har i uppdrag att tillhandahålla fonder till AMFs erbjudande inom fondförsäkring. AMF Fonder erbjuder 13 egenförvaltade fonder med låga avgifter som är valbara inom fondförsäkring, premiepensionssystemet och tillgängliga för direkt fondsparande. Vid årsskiftet uppgick det förvaltade kapitalet till 149 miljarder kronor.

AMF Fastigheter AB

AMF Fastigheter AB utvecklar och förvaltar AMF-koncernens helägda fastigheter med syfte att skapa avkastning till AMFs pensionsparare. Fastigheterna utgörs av kontors- och handelsfastigheter i Stockholm och Sundbyberg. Marknadsvärdet på det helägda fastighetsbeståndet uppgick vid årsskiftet till nära 74 miljarder kronor.

Innehåll

AMF i korthet	2
Viktiga händelser under 2019	3
Utveckling under året	4
Vd-ord	5
Det här är våra kunder	7
Strategi	8
Traditionell försäkring – trygghet och avkastning i kombination	9
Fondförsäkring och AMF Fonder – egna fondval till pensionen	11
Hållbarhetsredovisning, intro	12
Hållbarhet i kapitalförvaltning och fondförvaltning	13
Klimatarbete i investeringsverksamheten	15
Investera i lösningar och möjligheter	16
Rapportering av klimatrisker	17
AMF Fastigheters klimatarbete	19
Vårt interna miljöarbete	20
Affärsetik och ansvarsfullt agerande	21
Mångfald	22
Pension på kundens villkor	24
Styrning av hållbarhetsarbetet	26
Om hållbarhetsredovisningen	28
GRI-index	29
Hållbarhetsnoter	31
Förvaltningsberättelse	35
Hållbarhetsrapport	40
AMFs styrning	41
Risker och riskhantering	45
Femårsöversikt	52
Totalavkastning	54
Finansiella rapporter	55
Förslag till vinstdisposition	111
Revisionsberättelse	112
Revisors rapport över hållbarhetsredovisning	116
Ordlista	117

Den formella årsredovisningen omfattar sidorna 35–111.

Viktiga händelser under 2019

Mars: Korta uttagstider

Vi uppmärksammade att trenden att ta ut tjänstepensionen på kortare tid ökar. Den genomsnittliga uttagstiden bland våra pensionärer är drygt åtta år. Att ta ut hela tjänstepensionen på några få år kan leda till ett stort inkomstbortfall när utbetalningstiden är slut.

April: Invigning av Urban Escape

Ett av AMF Fastigheters största projekt – Urban Escape – invigdes. Urban Escape är ett stadsutvecklingsprojekt i centrala Stockholm där AMF Fastigheter har skapat en välkomnande mötesplats för människor och företag bland annat runt Brunkebergstorg. Projektet inleddes 2011 och har hållit tidplan och budget.

Augusti: Långsiktig skogsinvestering

Vi fortsatte öka andelen alternativa investeringar i portföljen genom vårt förvärv av 89,9 procent av BSÖ Holding AB som genom sitt dotterbolag Bergvik Skog Öst AB äger 363 000 hektar mark, huvudsakligen i mellersta Sverige. Bolaget värderades till 12,2 miljarder kronor på kassa- och skuldfri basis. Den svenska skogen är en bra långsiktig investering som dessutom kan spela en viktig roll i omställningen till ett mer hållbart samhälle.

September: Netto-noll utsläpp

Vi gick med i Net-Zero Asset Owner Alliance, ett FN-baserat initiativ för minskat klimatavtryck. Detta är ett led i vårt arbete med att bidra till omställningen av samhället i linje med Parisavtalets 1,5 graders mål. AMF och arton andra stora kapitalägare har som gemensam målsättning att klimatavtrycket från investeringarna ska vara netto noll år senast 2050.

Jan

Feb

Mar

Apr

Maj

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Mars: Valbara i PPM

AMF Fonder fick grönt ljus på Pensionsmyndighetens nya fondtorg och är därmed fortsatt valbara för förvaltning av premiepensionen (PPM).

Maj: Investeringar för lägre driftskostnader

Vi förde över våra försäkringssystem från stordator till en Windowsbaserad miljö, vilket är unikt i branschen. Det ger stora möjligheter till lägre driftskostnader och en mer renodlad och effektiv IT-miljö. Lägre kostnader betyder lägre avgifter för våra kunder.

Oktober: Uttagsplaneraren

Den nya tjänsten Uttagsplaneraren lanserades hos minPension, där man på ett mycket enklare sätt än tidigare kan planera sin pension. AMF har bidragit med kunskap och erfarenhet under projektet, som pågått i två år.

November: Tjänstepensionsregleringen

I november fattade riksdagen beslut om att anta regeringens förslag till en ny lag om tjänstepensionsföretag. Vi analyserar nu regelverken inför ett beslut om eventuell omvandling.

Juni: Investerar i Exeger

Vi investerade 277 miljoner kronor i solcells företaget Exeger – ett svenskt innovationsföretag som utvecklar och producerar flexibla solceller som kan integreras på exempelvis surfplattor.

Juni: Investerar i Northvolt

Vi slöt avtal om att investera upp till 700 miljoner kronor, motsvarande en ägarandel på 5 procent, i batteritillverkaren Northvolt som en del av en större investeringsrunda. Den syftar till att finansiera konstruktionen av Europas första storskaliga fabrik för tillverkning av hållbara batterier i Skellefteå.

December: Lansering av ny fond

AMF Fonder lanserade en ny fond – AMF Aktiefond Tillväxtmarknader – och stärkte därmed AMFs Fondförsäkringserbjudande. Fonden har en låg avgift, en tydlig hållbarhetsinriktning och investerar på några av världens snabbast växande marknader i Asien, Afrika, Latinamerika och Östeuropa.

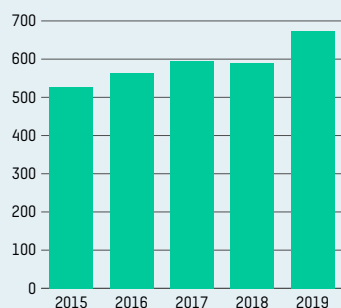
December: Omedvetna val fortfarande ett problem

Vi presenterade vår årliga flyttrapport med statistik över flyttar av kollektivavtalade tjänstepensioner och intervjuer med kunder som flyttat sin tjänstepension från AMF. Rapporten visar att över en fjärdedel av spararna fortfarande är omedvetna om att de flyttat och drygt tre av tio flyttar till en sparform som inte stämmer överens med vad de säger sig föredra.

Utveckling under året

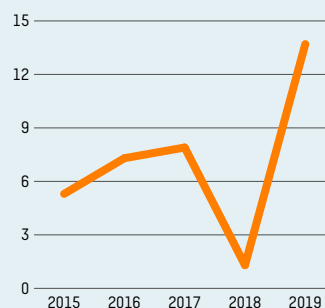
Totalavkastningen uppgick till 13,7 procent, där framför allt investeringarna i aktier bidrog till den positiva utvecklingen. Främst tack vare den höga avkastningen på kapitalet så ökade det förvaltningskapitalet till 673 miljarder kronor. Den finansiella stabiliteten är fortsatt god och vi minskade vårt koldioxidavtryck för fjärde året i rad.

Förvaltningskapital, miljarder kronor

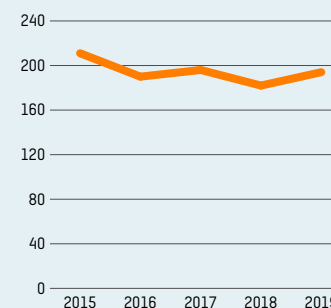
AMFs förvaltningskapital (inklusive AMF Fonder) ökade tack vare främst en god avkastning under året och uppgick till 673 miljarder kronor. Kapitalet är placerat i aktier, räntebärande värdepapper, fastigheter och andra alternativa investeringar.

Totalavkastning, procent

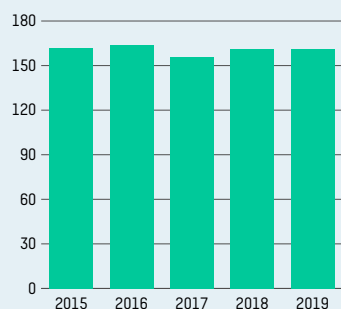
Årets avkastning uppgick till 13,7 procent, en stark förbättring jämfört med tidigare och över den långsiktiga genomsnittsavkastningen. De senaste fem åren har AMF avkastat i genomsnitt 7,0 procent, respektive 7,7 procent för den senaste tioårsperioden.

Solvensgrad, procent

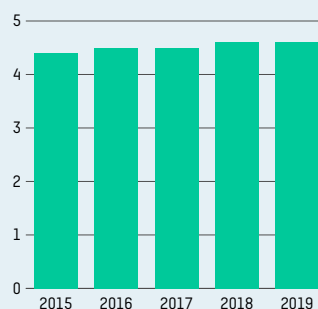
Den finansiella stabiliteten var fortsatt god och solvensgraden (tillgångarna i förhållande till de garanterade åtaganden) uppgick till 194 procent.

Kostnad per kund, kronor

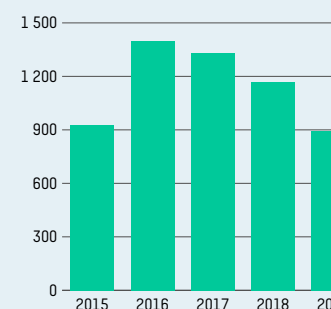
Kostnaden per kund uppgick till 161 kronor. Utvecklingen har varit relativt stabil de senaste åren där något ökade kostnader motverkades av ökande antal kunder. Låga kostnader per kund möjliggör för AMF att hålla låga avgifter för våra produkter.

Nöjda kunder

Vårt Nöjd Kund Index (NKI) är stabilt på höga nivåer (4,5 där 5 är högsta betyg).

Koldioxidavtryck från noterade aktier, tusental ton CO₂e

Koldioxidavtrycket från våra investeringar i noterade aktier minskade i absoluta termer för fjärde året i rad, beroende främst på aktiva bolagsval i förvaltningen av den traditionella försäkringen.

Bäste kund,

Tack för förtroendet att ta hand om en allt viktigare del av din framtida trygghet, din tjänstepension. På AMF är vi stolta över det uppdraget, och vi jobbar varje dag för att vara bäst i Sverige på pensionen från jobbet!

Våra ägare LO och Svenskt Näringsliv har bestämt att all vinst vi gör ska gå tillbaka till dig som sparare. När vi får dina pengar att växa och håller nere våra kostnader blir din pension därför bättre över tid.

Trots en bitvis turbulent resa på de finansiella marknaderna under året, och ett fortsatt lågt ränteläge, är jag glad över att vi kunde leverera en fin totalavkastning på 13,7 procent under 2019.

Vår aktieportfölj utvecklades särskilt starkt, och avkastade 31,5 procent, men samtliga tillgångsslag gav ett positivt resultat.

Farväl till 2010-talet

Våren 2020 har vi inte bara lagt ett år till handlingarna, utan ett decennium. Blickar man tio år tillbaka känns en hel del igen för oss på AMF, som strävan efter att alltid vara bolaget på kundens sida och att leverera hög avkastning och låga avgifter.

På andra områden har mycket förändrats. För tio år sedan förvaltade vi runt 370 miljarder kronor för 3,4 miljoner sparares räkning. Idag uppgår vår samlade portfölj till 673 miljarder kronor, medan antalet sparare vuxit till 4,1 miljoner.

En framgångsrik kapitalförvaltning i kombination med en gynnsam konjunktur har bidragit till att vi, med en solvensgrad på 194 procent, står finansiellt mycket väl rustade att ta oss an ett nytt decenniums utmaningar och möjligheter.

Effektivare teknik – lägre avgifter

Våren 2010 skrev vi i vår årsredovisning: "Upphandlingar [har] pressat avgifterna så lågt att en bottennivå nu sannolikt är nådd".

Men vi hade fel. Sedan dess har vi halverat avgiften för den genomsnittliga kunden inom avtalsområde SAF-LO och infört avgiftstak för kunder med traditionell försäkring. Samtidigt har vi pressat priserna inom vår fondförsäkring. Grunden till detta har varit ett konsekvent arbete för att förenkla och effektivisera.

I linje med detta kunde vi under året som första stora pensionsbolag stänga vår stordator och flytta sammanlagt 14 miljarder datarader till en modern windowsmiljö. Stordatorn var en teknik som vi arbetat med sedan 1970-talet, då den ersatte hållkortet. Ny teknik medför viktiga förenklingar av vår IT-miljö och därigenom möjlighet till årliga miljonbesparingar.

Bättre pensioner med skog, batterier och solceller i portföljen

En av AMFs främsta styrkor som investerare är vår långsiktighet. Som pensionsbolag har vi goda möjligheter att investera i tillgångar som vi tror kommer att lyckas särskilt väl över tid, som breddar vår portfölj och bidrar till en bättre riskspridning.

Våren 2010 var det en väldigt blygsam del av vår portfölj som inte bestod av noterade aktier och räntor. Det handlade framförallt om det då nybildade dotterbolaget AMF Fastigheter, med tillgångar på drygt 20 miljarder kronor. Idag är AMF Fastigheter mer än fem gånger så stort, och har sällskap av det delägda fastighetsbolaget Rikshem, finska och norska fastighetsbolag och fyra större vindkraftsinvesteringar i vår portfölj.

Vd har ordet, **forts.**

” En av AMFs främsta styrkor som investerare är vår långsiktighet.

Under 2019 växte andelen alternativa investeringar i vår portfölj till 8,4 procent. Vi köpte huvuddelen av aktierna i skogsbolaget Bergvik Skog Öst, med drygt 317 000 hektar skogsmark i mellersta Sverige. Dessutom investerade vi i två lovande onoterade svenska innovationsföretag med stark hållbarhetsprägel – batteritillverkaren Northvolt och ljuscells företaget Exeger. Det här är investeringar som är attraktiva primärt givet sin långsiktiga avkastningspotential, men vi uppskattar även att de bidrar till svensk innovations- och konkurrenskraft, fler arbetstillfällen och är väl positionerade inför omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Hållbarhet idag – och om 50 år

På AMF vill vi bidra till en långsiktigt hållbar utveckling, samtidigt som vi ger dig som sparare en så bra pension som möjligt. Två målsättningar som i regel går utmärkt att kombinera. Därför strävar vi efter att hållbarhet ska vara grundläggande i allt vi gör.

För tio år sedan hade vi precis skrivit under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, och hållbarhetskriterier inom kapitalförvaltning var långt ifrån något självklart i branschen. Idag förutsätter ägare och kunder att vi har en bra hållbarhetsnivå, och insikten om klimatförändringarna har vuxit, inte minst sedan Parisavtalet undertecknades 2015.

Under hösten 2019 var vi tillsammans med FN, Världsnaturfonden och ett tiotal andra stora kapitalägare med och lanserade Net-Zero Asset Owner Alliance. Det är ett initiativ som syftar till att utveckla metoder för och visa på bästa praxis i branschen kring hur investeringar kan göras i linje med Parisavtalets ambitioner. Vår långsiktiga investeringshorisont gör att vi har möjlighet att bidra till den omställning av samhället som behöver

ske, och vi kan investera i bolag som medvetet stöttar den. Vårt mål är att koldioxidutsläppen från vår investeringsportfölj ska vara netto noll år 2050.

En central utgångspunkt för vårt hållbarhetsarbete är internationella överenskommelser som vi undertecknat eller ställt oss bakom, inte bara på klimatområdet. Bland dessa märks bland annat FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s principer för ansvarsfulla investeringar samt redovisning av klimatrisker enligt Task Force on Climate-related Financial Disclosures.

Nya verktyg och nya regelverk

Trenden mot att mer och mer kommunikation sker digitalt fortsätter och vi måste finnas där våra kunder är. Under 2019 arbetade vi nära minPension när deras nya verktyg Uttagsplaneraren lanserades, ett digitalt hjälpmedel som underlättar den ibland komplicerade och krångliga processen att gå i pension.

Digitala kanaler och deltagande på andra aktörers plattformar ställer samtidigt andra krav på vår synlighet. Under 2019 implementerade vi därför en ny visuell identitet för AMF som vi hoppas bättre ska möta den nya tidens krav.

Mot slutet av förra året fattade riksdagen beslut om en lagstiftning som öppnar för en helt ny företagsform, tjänstepensionsföretag, men bad regeringen återkomma i ett antal viktiga frågor. Vi ser positivt på detta och ser över möjligheten att omvandla AMF till ett tjänstepensionsföretag när den slutliga regleringen är klar.

Oavsett företagsform kan jag dock lova att AMFs duktiga och engagerade medarbetare kommer att fortsätta jobba lika hårt under de kommande tio åren för att du som kund ska kunna känna dig trygg och nöjd med din tjänstepension!

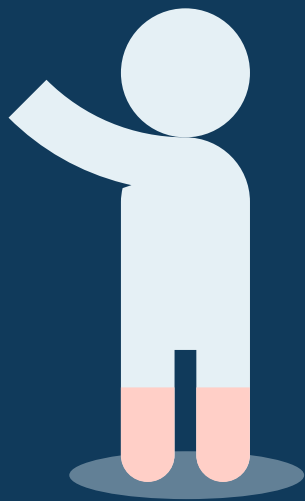
Stockholm i mars 2020

Johan Sidenmark
vd AMF

Det här är våra kunder!

AMF har drygt **4 miljoner kunder**. Merparten av dessa tillhör kollektivavtalsområdet SAF-L0. Cirka 20 procent är pensionärer och får en utbetalning av oss varje månad. I genomsnitt får våra pensionärer inom SAF-L0 cirka 1 500 kronor per månad från oss i utbetalad tjänstepension.

80 %

Totalt sparar cirka 80 procent av våra kunder till pensionen.

Runt en tredjedel har ett pågående sparande.

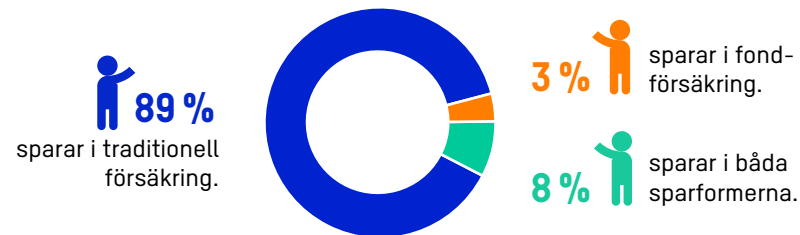
20 %

Cirka 20 procent är pensionärer och får utbetalning från oss varje månad.

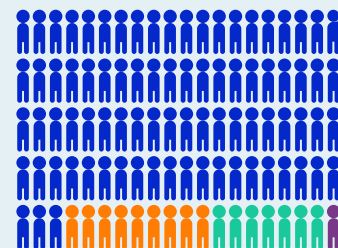
Viktigaste faktorer vid val av tjänstepensionsbolag?

Bra avkastning, trygghet och förutsägbar pension och låga avgifter.

Så här sparar våra kunder...

...och, det här jobbar de med!

3 400 000	är privatanställda arbetare (SAF-L0).
350 000	är privatanställda tjänstemän (ITP).
270 000	arbetar inom kommun och landsting (KAP-KL).
70 000	är statligt anställda (PA 16).

83 %

av alla som kontakter AMF är över 60 år.

56 %

tycker det är bra med ett förvalsbolag för de som inte vill välja tjänstepensionsbolag själv.

66 %

påbörjar sin pensionsutbetalning vid 65 års ålder.

58 %

tycker det är viktigt med en tydlig hållbarhetsinriktning hos pensionsbolag.

Pensionsmyndigheten och minPension anses av allmänheten vara de viktigaste kunskapskällorna om pension.

Strategi

Vårt uppdrag är att skapa värde för de som omfattas av Avtalspension SAF-L0.

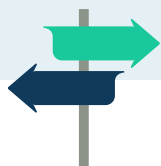
Det gör vi genom att erbjuda traditionellt pensionssparande med hög avkastning till låga kostnader.

Vi ska alltid sätta kundernas intressen främst och särskilt ta hänsyn till den stora grupp som inte gör aktiva val men som vill ha och behöver en trygg pension.

AMFs vision

Vi ska vara bäst i Sverige på pensionen från jobbet.

Det självklara förvalet

Vår strategi innebär fokus på traditionell försäkring för kunder med Avtalspension SAF-L0 och att alltid vara det självklara förvalsbolaget för denna kundgrupp.

Hög avkastning

Vi ska ha en högre avkastning jämfört med merparten av våra konkurrenter inom kollektivavtalad tjänstepension.

Lägst avgift

Vi ska ha lägst avgift inom Avtalspension SAF-L0 och konkurrenskraftiga avgifter inom andra kollektivavtalsområden. Det förutsätter en effektiv verksamhet.

Ansvarstagande bolag

Vi ska vara ett ansvarstagande bolag utifrån våra kunder och ägares förväntningar. Vi ska alltid arbeta för kundernas bästa och sätta deras intressen främst.

Kompetens och engagemang

Vi behöver medarbetare som känner och tar ansvar för AMFs mål och uppdrag. Vi ska ständigt utveckla vår kompetens och våra arbetssätt.

Traditionell försäkring – trygghet och avkastning i kombination

När vi frågar våra sparare vad som är viktigast vad gäller pension, så svarar de allra flesta bra avkastning, trygghet och låga avgifter. Detta är ledord för oss på AMF vad gäller vår traditionella försäkring. Genom den traditionella försäkringen har vi också unika möjligheter att vara långsiktiga och ansvarstagande i vår förvaltning.

Av AMFs totala förvaltade kapital på 673 miljarder kronor är 522 miljarder kronor placerat i traditionell försäkring. Vår traditionella försäkring är en kostnadseffektiv och flexibel produkt, med möjlighet att skapa god avkastning. Den ger dessutom våra kunder trygghet, både inför och under pensioneringen.

Den traditionella pensionsförvaltningen har ett antal egenskaper som gör att den passar särskilt bra för att förvalta pensionspengar för stora grupper av människor. Den kan också fånga ett antal möjligheter som kan bidra till bättre pensioner och som inte alltid är möjliga inom andra förvaltningsformer:

1. Vi kan utifrån vår marknadstro göra stora förändringar av fördelningen mellan aktier, obligationer och andra tillgångsslag efter hur vi bedömer att de kommer utvecklas de kommande åren. Det är en möjlighet som starkt har bidragit till att skapa en bra avkastning de senaste tjugo åren. Vi har successivt minskat andelen räntebärande tillgångar till förmån för fastigheter och infrastruktur som vi bedömer har bättre förutsättningar att ge avkastning framöver givet de låga marknadsräntorna.

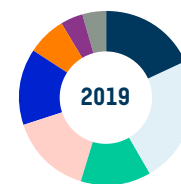
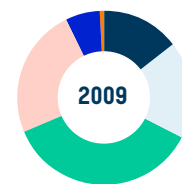
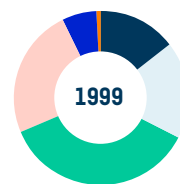
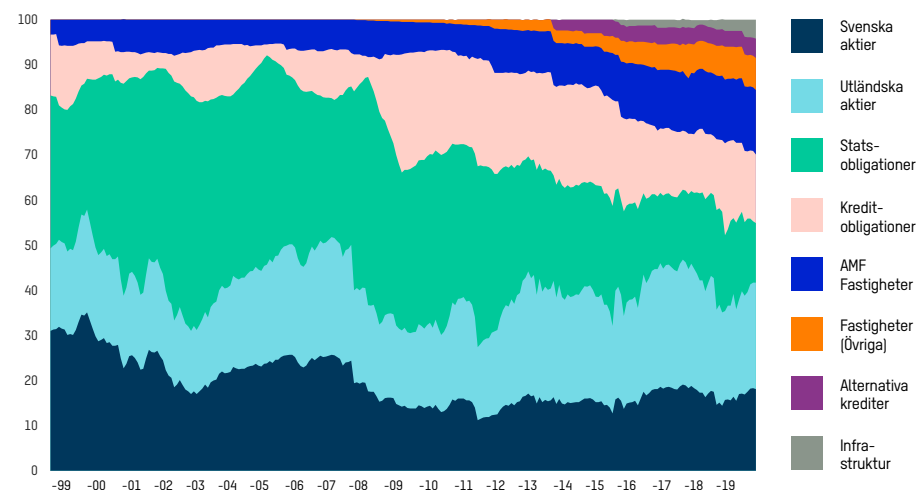
2. Vi kan vara aktiva och långsiktiga ägare i noterade bolag. Vår långa investeringshorisont möjliggör för oss att gå in som långsiktig ägare och – tillsammans med andra – driva ett systematiskt ägararbete som syftar till att stötta bolagens långsiktiga förmåga att skapa vinst, snarare än att se till kortsiktig vinstmaximering. Idag är AMF stor ägare i ett drygt 20-tal bolag på Stockholmsbörsen.

3. Vi kan äga och utveckla fastigheter under lång tid. Vi är idag en av Sveriges största fastighetsägare genom vårt helägda dotterbolag AMF Fastigheter och det samägda bolaget Rikshem. Vi samäger även tre fastighetsbolag i Norge och Finland. Vår långsiktighet i dessa investeringar har möjliggjort stadsutvecklingsprojekt som Urban Escape (bland annat vid Brunkebergstorg i Stockholm), där vi arbetat med att ändra uppfattningen om ett helt område genom att utveckla våra fastigheter och deras närområde, vilket gynnar såväl våra sparare som staden i stort.

4. Vi kan gå in som långsiktiga samägare i onoterade bolag, vilket möjliggör för oss att göra långsiktiga investeringar. Detta är inte minst viktigt i investeringar i ny teknik och omställning till ett mer klimatsmart samhälle, där tidshorisonterna är långa. Våra investeringar i Stena Renewable, Northvolt och skogsbolaget Bergvik Skog Öst är bra exempel. En förutsättning för att vi ska ingå ett samägande är att vi och övriga ägare har samma syn på att långsiktigt utveckla en verksamhet, snarare än att kortsiktigt maximera avkastningen.

5. Vi kan investera i bolag i ett tidigt skede, vilket bidrar till svensk innovation och industri, samt kan underlätta eventuella framtida börsintroduktioner. Vi har exempelvis investerat i bolag som Volvo Cars, Spotify, Izettle, Anticimex och Exeger.

Fördelning av olika tillgångsslag i den traditionella försäkringen

Tillgångsallokeringen i vår traditionella försäkring har varierat de senaste tjugo åren. Placeringar i fastigheter, alternativa krediter och infrastruktur har ökat relativt sett, samtidigt som framförallt svenska aktier och statsobligationer har minskat – för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för en bra avkastning för våra kunder.

Traditionell försäkring – trygghet och avkastning i kombination, **forts.**

Möjlighet till bra avkastning

Den traditionella försäkringen har visat upp en hög riskjusterad avkastning under många år, jämfört med vanligt fondsparande, inte minst tack vare möjligheten att investera i flera olika tillgångsslag. Vår genomsnittliga avkastning har varit 7,0 procent de senaste 5 åren och 7,7 procent de senaste 10 åren, vilket varit bäst bland våra jämförbara bolag inom kollektivavtalad tjänstepension.

Låga avgifter

Traditionell försäkring kan också bedrivas kostnadseffektivt tack vare skalfördelar. För SAF-LO kunder är den årliga avgiften 0,15 procent, plus 40 kronor i fast avgift, med ett avgiftstak på 300 kronor per år, oavsett antal försäkringar eller pensions-

kapital. För en ITP-kund inom det senaste erbjudandet är avgiften max 600 kronor per år. Vår ambition är att införa en takavgift för samtliga kollektivavtalsområden inom de kommande åren. Även kapitalförvaltningskostnaden är väldigt låg (0,03 procent), jämfört med den genomsnittliga fondavgiften inom kollektivavtalad försäkring (exempelvis 0,30 procent inom ITP).

Trygghet som pensionär

Våra kunder värdesätter trygghet kring pension högt, exempelvis att känna sig trygg i vetskapen om hur mycket man kommer få i pension. Den traditionella försäkringen har en garanti i botten, som ger ett garanterat pensionsbelopp varje månad, utöver den avkastning som våra kapitalförvaltare skapar genom placeringarna.

Vår investeringsfilosofi

Kapitalet i den traditionella försäkringen förvaltas av vårt team på 20 medarbetare, som utifrån vår marknadstro och investeringsfilosofi placerar pensionskapitalet i aktier, räntebärande tillgångar (exempelvis statsobligationer och företagskrediter), fastigheter och även olika typer av alternativa tillgångar som skog och infrastruktur.

AKTIV

Vi är övertygade om att aktiv förvaltning ger en bättre avkastning på sikt. Att ha en aktiv förvaltning innebär bland annat att vi gör en självständig bedömning av vilka tillgångar vi investerar i och i vilka bolag, samt att vi bedriver ett aktivt ägararbete i de bolag där vi har inflytande.

LÅNGSIKTIG

Långsiktig förvaltning innebär för oss att ta vara på de investeringsmöjligheter som skapar värde över tid. Det kan till exempel innebära att i ett tidigt skede satsa på en investering som vi tror på och att våga hålla kvar investeringen över en längre tid, för att skapa värde till våra kunder.

ANSVARSTAGANDE

Hållbarhet är en integrerad och naturlig del av investeringsprocessen. Vi tror att bolag med väl genomtänkta affärsmodeller och där ledningen arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor, har både högre lönsamhet över tid och lägre risk än andra bolag.

AMFs traditionella försäkring

– trygg och enkel tjänstepension med garanti livet ut.

Eftersom vi är förvalsbolag för tjänstepension har vi utformat vår traditionella försäkring så att kunden inte ska behöva vara aktiv men ändå få en produkt med möjlighet till hög avkastning, låg avgift, trygghet under utbetalning och hög hållbarhetsnivå.

Fondförsäkring och AMF Fonder – egna fondval till pensionen

Att spara till sin pension i fondförsäkring passar de sparare som själv vill välja en eller flera fonder som pensionspengarna placeras i. Vi erbjuder ett urval av främst aktivt förvaltade fonder till låga avgifter, i huvudsak via vårt egna fondbolag AMF Fonder. För sparare som vill ha fondförsäkring, men inte välja enskilda fonder själv, har vi tagit fram en entrélösning där risken anpassas utifrån kundens ålder.

Nära 400 000 kunder har valt Fondförsäkring för sitt pensionssparande hos oss, vilket motsvarar cirka 68 (54) miljarder kronor. De flesta har valt att placera kapitalet i entrélösningen som vi kallar AMF Generationsportfölj.

För de kunder som vill välja fonder själva erbjuder vi främst fonder från vårt dotterbolag AMF Fonder (13 stycken), samt ett mindre antal externt förvaltade fonder inriktade på marknader som inte täcks av AMF Fonders utbud.

Under året förbättrade vi avkastningsmöjligheterna i vår entrélösning genom att byta ut den tidigare AMF Aktiefond Mix till en kombination av AMF Aktiefond Sverige och AMF Aktiefond Global.

Som ett led i att förbättra hållbarhetsnivån på fondutbudet inom fondförsäkring startade AMF Fonder en ny fond, AMF Aktiefond Tillväxtmarknader under december 2019. Fonden är en aktivt förvaltad fond med tydlig hållbarhetsprofil. Fonden investerar på världens tillväxtmarknader så som Asien, Afrika, Latinamerika och Östeuropa. Under början av 2020 påbörjades ett fondbyte från fonder förvaltade av externa fondbolag till AMF Aktiefond Tillväxtmarknader.

AMF Fonder

AMF Fonders uppdrag är att erbjuda fonder med konkurrenskraftig avkastning och låga avgifter. Alla fonder är aktivt förvaltade med målet att avkastningen för respektive fond ska överstiga genomsnittet av fonder på samma marknad. Det sammanlagda fondkapitalet uppgick till 149 miljarder kronor.

Under året slog 6 av 13 fonder sitt jämförelseindex och den genomsnittliga ratingen hos Morningstar, som mäter risknivå

och avkastning var 3,9 (3,7) av 5 möjliga. Alla AMFs fonder ska hålla en hög nivå inom hållbarhet. Fondernas genomsnittliga hållbarhetsnivå var 4,6 (4,4) av 5 möjliga.

Låga avgifter är viktigt för AMF Fonder. Samtliga AMFs aktie- och blandfonder har en avgift på 0,40 procent och samtliga räntefonder en avgift på 0,10 procent, vilken är en mycket konkurrenskraftig nivå jämfört med andra aktivt förvaltade fonder för privat sparande. När fonderna ingår i AMFs Fondförsäkringserbjudande är avgifterna ofta ännu lägre.

Övrigt fondutbud

Vi erbjuder sex fonder som förvaltas av andra fondbolag än AMF Fonder, som ett komplement för marknader vi själva inte fokuserar på. När vi väljer ut vilka fonder vi vill erbjuda våra kunder lägger vi främst fokus på låga avgifter. Vi ställer även krav på att fondbolaget är medlem i UN PRI, FN:s riktlinjer för ansvarsfulla investeringar. För aktivt förvaltade fonder ställer vi dessutom krav på att fonden har någon form av exkludering av bolag som inte lever upp till en viss hållbarhetsnivå samt minst två Hållbarhetsglober från Morningstar. Under året har vi i dialog med ett externt fondbolag fått till stånd att de utesluter investeringar i kontroversiella vapen i samtliga indexfonder på vårt fondtorg.

Premiepensionssparande

AMF erbjuder via AMF Fonder sparande till premiepensionen, PPM. Drygt 500 000 kunder sparar inom ramen för PPM i någon av AMFs fonder, till ett sammanlagt värde av nära 70 miljarder kronor. 11 av AMFs fonder är valbara inom PPM.

Vår entrélösning: AMF Generationsportfölj

- Består av en mix av fonderna AMF Aktiefond Global, AMF Aktiefond Sverige och AMF Räntefond Mix.
- Anpassar automatiskt risken i sparandet efter kundens ålder genom olika fördelning i fonderna.
- Högre risk under sparandetiden (och därmed möjlighet till högre avkastning) och minskad risk ju närmare pensionsåldern kommer.
- Passar kunder som vill investera i fonder, men inte välja fonder själv.

Fonderbjudande inom fondförsäkring	Morningstar (max 5)	Morningstar hållbarhetsbetyg (max 5)	Förvaltningsavgift, rabatterad, % ¹⁾
AMF Aktiefond Asien Stilla havet	4	5	0,30
AMF Aktiefond Europa	5	4	0,30
AMF Aktiefond Global	4	5	0,20
AMF Aktiefond Nordamerika	3	5	0,30
AMF Aktiefond Småbolag	3	3	0,30
AMF Aktiefond Sverige	3	5	0,20
AMF Aktiefond Tillväxtmarknader	– ²⁾	– ³⁾	0,25
AMF Aktiefond Världen	3	5	0,35
AMF Balansfond	5	5	0,35
AMF Företagsobligationsfond	– ²⁾	4	0,10
AMF Räntefond Kort	– ²⁾	– ³⁾	0,10
AMF Räntefond Lång	5	– ³⁾	0,10
AMF Räntefond Mix	– ²⁾	– ³⁾	0,10
Summa	3,9	4,6	
Janus Henderson Latin America	3	4	0,56
Pictet China Index IS USD	4	4	0,25
Pictet Emerging Markets Index IS USD	3	3	0,20
Pictet India Index IS USD	3	4	0,25
Pictet Russia Index IS USD	4	2	0,25
Vanguard Japan Stock Index	3	3	0,16
Summa	3,3	3,3	

¹⁾ Avser fondförsäkring SAF-L0 ²⁾ Saknar Morningstar-rating ³⁾ Saknar hållbarhetsbetyg

Hållbarhetsredovisning

Hållbarhet är en viktig del i vårt arbete med att skapa god avkastning, hålla låga kostnader, och att vara ett ansvarstagande bolag. För oss omfattar hållbarhet vårt arbete med att minska vår klimatpåverkan, hålla en hög nivå i frågor om affärsetik och ansvarstagande, arbeta för ökad mångfald och jämställdhet samt för ökad enkelhet och medvetna val inom tjänstepension.

På de följande sidorna, 12–34, kan du läsa mer om vårt hållbarhetsarbete. För alla hållbarhetsområden har vi definierat en långsiktig ambition men även mål på kortare sikt. Av de kortsiktiga målen uppnåddes sju av elva mål under året.

Klimat sid 15–20

Ambition:

Hela AMFs verksamhet (inklusive investeringsverksamheten) ska vara i linje med Parisavtalet

Kort sikt:

CO₂-avtrycket från våra noterade aktieinnehav ska vara lägre än för ett brett jämförelseindex. Detta gäller både den traditionella försäkringen och aktieandelen i våra fonder.

Större aktiviteter under året:

- Vi genomförde flertalet investeringar med tydlig koppling till klimatet och omställningen till ett mer hållbart samhälle
- Vi gick med i ytterligare internationella initiativ för att påverka bolag till högre transparens och minskad klimatpåverkan.
- Vi har börjat ta fram en modell för att sätta klimatavtrycket från våra investeringar i relation till Parisavtalet.
- Vi har haft en Klimatvecka för våra medarbetare med lärande- och inspirationstillfällen med fokus på klimatförändringarna.

Affärsetik sid 21

Ambition:

Vi är trygga med att vi själva, våra leverantörer och samarbetspartners och innehavsbolag lever upp till våra förväntningar inom affärsetik.

Kort sikt:

Alla enheter har minst vartannat år haft en genomgång av AMFs förväntningar på affärsetik.

Affärsetik ingår i varje introduktionsutbildning till nyanställda.

Alla leverantörer har skrivit under AMFs uppförandekod

Hela investeringsportföljen och alla AMFs fonder omfattas av grundläggande hållbarhetskriterier.

Större aktiviteter under året:

- Under året har vi uppmärksammat svenska innehavsbolag på vår syn om vikten av transparens i skattefrågor och en publik skattepolicy.
- Vi har haft flera lärandetillfällen om affärsetik och ansvarstagande för medarbetare som för AMFs räkning deltar i styrelsearbete i delägda bolag.

Mångfald sid 22–23

Ambition:

Vi vill främja ett arbetssätt och en kultur där alla medarbetares erfarenheter kan komma till nytta på det mest effektiva sättet. Detta inkluderar en jämn könsfördelning.

Kort sikt:

Vi genomför en mångfaldsanalys av varje arbetsgrupp inför varje nyrekrytering.

Vi ska ha ökat antalet jämställda arbetsgrupper internt med 25 procent till 2022.

1/3 av slutkandidater vid rekrytering till ojämsställda arbetsgrupper ska vara av det underrepresenterade könet.

Alla styrelser där AMF sitter i valberedningen ska vara jämställda.

Större aktiviteter under året:

- Vi har arrangerat en inspirationsföreläsning med tema mångfald för alla chefer.
- Vi har fortsatt vårt arbete för jämställda styrelser, genom vårt deltagande i valberedningsarbete och genom att påtala vikten av jämställda ledningsgrupper.

AMF och FNs globala mål – Agenda 2030

Vi ska bidra till en hållbar samhällsutveckling i enlighet med FNs 17 målsättningar, som ska uppnås globalt till 2030. Vårt hållbarhetsarbete bidrar främst till **mål 5 – Jämställdhet**, **mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt** samt **mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna**. I vår investeringsverksamhet har vi även möjlighet att bidra till ytterligare målsättningar genom exempelvis vårt påverkansarbete eller direkta investeringar, exempelvis mål 11 – Hållbara städer och samhällen genom AMF Fastigheters verksamhet.

Pension på kundens villkor sid 24–25

Ambition:

Tjänstepension upplevs som enklare

Kort sikt:

Antal kunder som är omedvetna om flytt av tjänstepension ska minska.

Alla kunder ska ha möjlighet att få det senaste erbjudandet, utan att få en ny försäkring.

Större aktiviteter under året:

- Vi har genomfört flera kommunikationsinsatser för att öka medvetenheten kring tjänstepension.
- Vi har fortsatt uppmärksamma branschen kring problematiken att många sparare är omedvetna om att deras tjänstepension har flyttats till ett annat bolag, samt att den genomsnittliga uttagstiden av tjänstepension minskar.
- Den nya tjänsten Uttagsplaneraren lanserades av minPension, där man på ett mycket enklare sätt än tidigare kan planera sin pension. Vi har varit med i projektet som pågått under två års tid.

Hållbarhet i kapitalförvaltning och fondförvaltning

Hållbarhetsarbetet i kapitalförvaltningen och AMF Fonder utgår från AMFs övergripande hållbarhetsområden och presenteras närmare på de följande sidorna under respektive rubrik. I det här avsnittet berättar vi mer om vilka metoder vi på AMF använder oss av för att säkerställa en god hållbarhetsnivå i våra produkter.

Vi vill vara med och bidra till en förbättring av hållbarhetsarbetet i bolagen vi investerar i, eller investera direkt i lösningar som är väl positionerade inför framtiden. Det innebär att vi lägger stor vikt på att investera i bolag med bra hållbarhetsarbete, eller med en tydlig strategi att förbättra sig inom hållbarhet, och att stötta bolagen i en mer hållbar riktning genom vårt ägararbete. Det tror vi är bäst för både för våra kunder, men även för samhället i stort.

Vi väljer in

Vi bedriver aktiv kapitalförvaltning, vilket betyder att vi själva väljer vilka bolag eller värdepapper vi vill investera i, utifrån vår tro på förväntad avkastning och risk. Vi strävar efter att investera i bolag med ett medvetet hållbarhetsarbete eftersom vi tror att dessa bolag har större möjligheter att ge god avkastning till lägre risk.

Vi kan undantagsvis investera i bolag som i dagsläget inte har ett utvecklat hållbarhetsarbete, men endast om det finns en tydlig strategi från bolagets sida att förbättra sig. Innehav i sådana bolag följs upp minst årligen för att se att hållbarhetsnivån förbättras i den takt vi önskar.

Våra principer för "välja in" omfattar förvaltningen av aktier och företagskrediter i vår traditionella förvaltning och i alla våra egna fonder, och resulterar i att hållbarhetsprestandan är högre än i en motsvarande global portfölj. Våra fonder har i snitt 4,6 hållbarhetsglober vilket är bättre än det genomsnittliga hållbarhetsbetyget (3).

Vi väljer bort

Vi har vissa grundläggande principer för vilka bolag vi inte vill investera i, utifrån vår värdegrund eller för att det medför för stora risker. Dessa principer omfattar alla våra investeringar.

- Vi investerar inte i bolag som konstaterats bryta mot grundläggande principer för hållbart företagande, exempelvis vad gäller värnande av mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrup­tion, utifrån principerna i FN:s Global compact och OECDs riktlinjer för multinationella företag.
- Vi investerar inte i bolag som är inblandade i tillverkning eller distribution av så kallade kontroversiella vapen (truppminor, klustervapen, kemvapen, biologiska vapen och kärnvapen).
- Vi investerar inte heller i bolag där mer än 10 procent av omsättningen kommer från utvinning av kol.
- Vi är också restriktiva inför investeringar i bolag i branscher med hög klimatpåverkan. I sådana branscher strävar vi efter att inves-

tera i de bolag som har lägre klimatavtryck än andra, under förutsättning att bolaget har ett medvetet hållbarhetsarbete i övrigt.

Screening utifrån efterlevnad av internationella normer och konventioner görs på aktieinnehaven och företagskrediter i vår traditionella försäkring och i alla våra egna fonder två gånger per år. För traditionell försäkring motsvarar detta cirka 50 procent av marknadsvärdet. För våra fonder motsvarar detta 100 procent för de flesta fonder, undantaget fonder med en hög andel statso­b­ligationer som exempelvis våra räntefonder. Innehav som inte omfattas av screeningen följs upp årligen.

Om ett innehavsbolag konstaterats bryta mot grundläggande principer för hållbart företagande tar vi först kontakt med bolaget för att höra hur deras åtgärdsplan ser ut för att komma tillrätta med eventuella problem. Om dialogen inte ger resultat säljer vi innehavet. Under 2019 har dock inget sådant fall konstaterats.

Vi påverkar

Som investerare och aktieägare har vi möjlighet att påverka både bolag och branscher i en mer hållbar riktning, en möjlighet vi försöker utnyttja på bästa sätt. Vi gör detta genom att samarbeta med andra investerare, både globalt och i Sverige. Med svenska bolag, där vi i många fall är stora ägare, har vi ofta direktkontakt med styrelse och ledning. Vi sitter i valberedningen i 28 svenska bolag. En annan viktig del är att delta i initiativ som tittar på nya metoder för hur vi själva som investerare kan arbeta ännu effektivare för att möta olika hållbarhetsmål.

Vi röstar

Vi röstar på samtliga bolagsstämmor i svenska innehav i förvaltningen av traditionell försäkring, samt ett urval av de svenska innehaven i våra egna fonder, sammanlagt 48 svenska bolagsstämmor under året. Vi röstar även på bolagsstämmorna i de utländska innehaven, genom fullmakt (så kallad proxyröstning). Under 2019 röstade vi på samtliga 323 utländska bolagsstämmor vad avser innehaven i förvaltningen av den traditionella försäkringen. För de utländska innehaven i våra egna fonder röstade vi under 2019 på 132 bolagsstämmor.

Hållbarhet i kapitalförvaltning och fondförvaltning, **forts.**

Några av initiativen vi varit aktiva i under 2019:

Vi medverkade vid grundandet av Net-Zero Asset Owner Alliance, ett initiativ mellan för närvarande 18 kapitalägare och kapitalförvaltare, FNs miljöprogramfinansieringsinitiativ (UNEP FI), och Världsnaturfonden. Initiativet syftar till att utveckla metoder och visa på bästa praxis i hur investeringar kan göras i linje med Parisavtalets ambitioner, och den därmed förbundna nödvändiga omställningen och åtagandet är helt i linje med AMFs klimatmål.

Vi gick med i den internationella sammanslutningen Climate Action 100+, där nära 400 investerare världen över samarbetar för att påverka bolag med höga koldioxidutsläpp att minska sitt klimatavtryck.

Vi engagerade oss i en rad grupper inom FNs principer för ansvarsfulla investeringar med fokus på påverkansarbete inom exempelvis skattehantering, utvinning av konfliktmineralen kobolt samt produktion och användning av palmolja.

Vi anslöt oss till en extern tjänst för att på ett resurseffektivt sätt kunna driva fler proaktiva dialoger med utländska innehavsbolag.

Inom ramen för SIDA:s nätverk Swedish Investors for Sustainable Development gick vi med i en arbetsgrupp där vi tillsammans med andra svenska investerare fokuserar på arbetsförhållanden inom livsmedelsproduktion.

Klimat: Klimatarbete i investeringsverksamheten

Klimatförändringarnas betydelse för vårt samhälle, och därmed för de bolag vi investerar i, blir allt tydligare. Vår målsättning är att investeringsportföljen ska vara i linje med Parisavtalets 1,5 graders mål. Ett riktvärde för vad det innebär är att utsläppen av växthusgaser från våra investeringar troligtvis behöver vara netto noll senast år 2050.

Metodutveckling och datakvalitet

Under året har vi strukturerat vårt arbete med klimatfrågan inom bland annat utveckling och utvärderingar av metoder och påverkansarbete. Bland annat arbetar vi för att ta fram en metod för att kunna säkerställa att investeringsportföljen som helhet men även våra innehavsbolag är väl positionerade i relation till Parisavtalet. Vi har även deltagit som expert i det internationella initiativet Science Based Targets, som ska ta fram metoder för hur finansiella företag kan relatera sina klimatmålsättningar med Parisavtalet. Inom initiativet har vi lämnat feedback på metoden som avser fastighetsinvesteringar.

En förutsättning för att kunna följa upp klimatrelaterade mål är tillgång till relevant data med god kvalitet. Vi behöver framöver få bättre överblick över klimatavtrycket från bland annat våra alternativa tillgångar.

Vår klimatpolicy inom kapitalförvaltning och fondförvaltningen:

- Vi ska sträva efter att investera i bolag som bidrar aktivt till en omställning av samhället till lägre koldioxidutsläpp.
- Vid investeringar i sektorer med högt koldioxidavtryck ska vi sträva efter att investera i bolag som relativt andra i sektorn har ett lågt avtryck.
- Vid alla investeringar ska bolagens koldioxidavtryck beaktas.
- Vi ska helt undvika investeringar i bolag där mer än 10 procent av omsättningen kommer från utvinning av förbränningskol.
- Vi ska mäta koldioxidavtrycket från noterade aktier, delägda bolag och dotterbolag årligen.

AMF medlem i Net-Zero Asset Owner Alliance

Tomas Flodén

chef Kapitalförvaltning och vice vd

Berätta om Net-Zero Asset Owner Alliance som AMF gått med i. Vad innebär det för AMF?

– Det är en allians mellan i dagsläget 18 kapitalförvaltare som lanserades vid FNs klimatomöte i New York i september 2019. Vi har också stöd i alliansen av FNs miljöprogram, FNs organisation för ansvarsfulla investeringar och WWF.

– Medlemmarna har det gemensamma målet att minska koldioxidutsläppen i sina investeringar utifrån vad som krävs enligt Parisavtalet – det vill säga undvika att den globala temperaturökningen går över 1,5 grad. Omräknat i koldioxidutsläpp motsvarar detta – enligt olika klimatscenarier – netto noll utsläpp år 2050 det vill säga om trettio år.

Varför vill AMF vara med?

– Klimathotet är på riktigt. För att skapa bra pensioner till våra kunder måste de bolag vi investerar i kunna möta de regleringar och krav från kunder som kommer att följa i dess spår, samt att förstå andra konsekvenser av klimatförändringarna.

– Det kan handla om att begränsa utsläppen, bidra med lösningar åt andra eller att skydda verksamheten från effekterna av klimatförändringarna. Vi som investerar behöver dels bra

metoder för att mäta hur exponerade vi är mot dessa risker, dels samarbeta med andra för att lösa klimatutmaningarna, och här tycker vi att det här initiativet är ett väldigt relevant forum. För vår egen del kommer vi fokusera arbetet inom alliansen med att skapa bästa praxis för att mäta och styra klimatavtrycket från investeringarna.

Netto noll utsläpp från investeringarna – det låter svårt?

– Det svåra är att göra det på ett sätt som både är gynnsamt för våra kunder och samhället. Vi skulle snabbt kunna minska utsläppen från vår portfölj genom att bara investera i branscher som redan idag har låga utsläpp, men vi tror inte att det skulle bidra till den omställning som behöver ske. Istället vill vi vara en del av lösningen och vi är beredda att arbeta långsiktigt med bolag i alla branscher.

– Det viktiga för oss är att bolagen är villiga att strukturerat angripa hållbarhetsutmaningarna vi alla står inför. Här har den traditionella pensionsförvaltningen en styrka som tillåter oss att gå in långsiktigt. Jag tror att om vi i alliansen kan visa att det går att kombinera bra avkastning med att samtidigt minska klimatavtrycket i absoluta tal, då kan det ge ett enormt avtryck i vår bransch.

” Vi som investerar behöver dels bra metoder för att mäta hur exponerade vi är mot dessa risker, dels samarbeta med andra för att lösa klimatutmaningarna.

Klimatarbete i investeringsverksamheten, forts.

Investera i lösningar och möjligheter

Särskilt inom den traditionella pensionsförsäkringen har vi möjlighet att investera direkt i bolag eller instrument som bidrar till lösningar och möjligheter på samhällsutmaningar. Här är exempel på investeringar som vi gjort under året med en extra tydlig koppling till klimatfrågan:

- Vi förvärvade motsvarande 5 procent av den svenska batteritillverkaren Northvolt, som en del av en större investeringsrunda. Den syftar till att finansiera byggandet av Europas första storskaliga fabrik för tillverkning av hållbara batterier i Skellefteå. Fördelen med att tillverka batterier i Sverige är tillgången på förnybar el, vilket innebär att batteriernas klimatavtryck blir lägre än vid tillverkning i andra delar av Europa eller Kina.
- Vi investerade också i det svenska innovationsföretaget Exeger som utvecklar och producerar tunna, flexibla solceller som kan integreras på bärbar teknik som exempelvis surfplattor, vilket har potential att göra användningen av tekniken både enklare och mer hållbar.
- Vi fortsatte att investera i hållbarhetsrelaterade obligationer, bland annat i en obligation utgiven av Nordiska Investeringsbanken som syftar till att förbättra vattenkvaliteten i Östersjön och LKABs gröna obligation som stödjer omställningen till en framtida koldioxidfri gruvdrift. Även vad gäller investeringar i denna typ av instrument så utgår vi från våra hållbarhetskriterier och strävar efter att köpa obligationer från bolag som arbetar aktivt med hållbarhet i hela deras verksamhet. Totalt uppgick vår portfölj av obligationer med särskild koppling till hållbarhetsrelaterade projekt till nära 12 miljarder kronor, varav majoriteten av projekten har klimatanknytning (gröna obligationer).
- Sedan tidigare är vi också direkt investerade i vindkraft genom vår 35 procentiga andel av vindkraftsbolaget Stena Renewable, som driver 115 landbaserade vindkraftverk i Sverige samt vår 49 procentiga andel av den brittiska havsbaserade vindkraftsparken Ormonde som omfattar 30 vindkraftverk. Vi är även sam-investerare i vindkraftsparken Links i Storbritannien och är stor investerare i vindkraftsfonden GIOW.

Långsiktig skogsinvestering

Katarina Romberg

chef för Alternativa investeringar på AMF

I augusti förvärvade vi 89,9 procent av aktierna i Bergvik Skog Öst av Billerud Korsnäs. Bergvik Öst äger drygt 317 000 hektar skogsmark i mellersta Sverige är och ett av Sveriges största skogsägande bolag.

Varför investerar AMF i skog?

– Skog passar väl in i vår strategi att öka andelen alternativa investeringar i förvaltningen. Vi ser att skog, tillsammans med andra investeringar vi gjort i exempelvis vindkraft och andra typer av infrastruktur, kan ge en stabil avkastning till låg risk under en lång period framåt. Det är ett bra komplement till investeringar i aktier och räntor, särskilt nu när marknadsräntorna är låga.

– AMF har sedan tidigare ägt skog indirekt genom våra aktieinnehav i noterade skogsbolag, men nu har vi fått en direktinvestering i välskötta och ansvarsfullt brukade skogar genom köpet av Bergvik Skog Öst.

På vilket sätt är detta en investering i möjligheter kopplat till klimatfrågan?

– Vi tycker att den svenska skogen är en bra långsiktig investering som kommer att gynnas i den omställning som behöver ske till ett mer hållbart samhälle. Det finns flera aspekter av detta, exempelvis att skogen i sig agerar som en kolsänka, det vill säga den tar upp koldioxid ur atmosfären, medan den växer. Ett aktivt skogsbruk möjliggör även att produkter baserade på förnybar träråvara kan ersätta fossila råvaror eller andra ändliga resurser vilket också gynnar samhällets omställning till ett lägre klimatavtryck.

Var ligger skogen?

– Den största delen av markinnehavet i Bergvik Skog öst ligger i Östhammar, Malung-Sälén, Mora och Gävle kommuner. Förvaltningen kommer att skötas av vår samägare Billerud Korsnäs. Vi är majoritetsägare och ingår i styrelsen i det nya bolaget och stöttar på strategiskt nivå utifrån vad vi tror är bäst för våra sparare.

” Vi ser att skog kan ge en stabil avkastning till låg risk under en lång period framåt.

Klimat: Rapportering av klimatrisker

Utöver arbetet med att bidra till klimatomställningen genom investeringar, påverkansarbete och metodutveckling, så innebär vårt klimatarbete även att analysera de risker för lägre avkastning som kan uppstå till följd av klimatförändringarna.

Man brukar dela upp den finansiella påverkan från klimatrisker i två kategorier:

Omställningsrisk: risk för lägre marknadsvärde på olika tillgångar till följd av exempelvis skärpt miljölagstiftning, ny teknologi som tränger undan konventionell, miljöskadlig teknologi eller förändring i uppfattning eller beteende hos konsumenter mot mer klimatmedvetna val.

Fysisk risk: risk för lägre marknadsvärden på olika tillgångar som kan uppstå till följd av klimatrelaterade händelser, som exempelvis översvämningar, torka eller extrem hetta. Det kan också vara försämrad tillgång på nödvändiga resurser för verksamheten, exempelvis vatten.

Vi stödjer TCFDs (Task Force on Climate-related Financial Disclosure) rekommendationer för redovisning av klimatrisker och detta avsnitt omfattar våra upplysningar utifrån rekommendationerna. Vår utgångspunkt är förvaltningen av den traditionella försäkringen som helhet, även om klimatrisker förstås också spelar in i enskilda investeringsbeslut, där olika bolag kan vara olika väl positionerade inför klimatförändringarna.

Styrning av klimatrisker

AMFs styrelse är ytterst ansvarig för att följa och bedöma våra risker, så även klimatrisker. Inom ramen för den årliga riskbedömningen (ORSA - Own Risk and Solvency Assessment) utvärderar och bedömer styrelsen klimatriskernas påverkan på vår förmåga att skapa god avkastning. Styrelsen får kvartalsvis rapportering av våra klimatrelaterade mål. Uppföljning av riskbedömning och rekommenderade åtgärder görs endast vid de risker som bedöms ha stor negativ påverkan på avkastningen.

Styrelsens riskbedömning förankras i företagsledningen och andra nyckelfunktioner inom AMF. Kapitalförvaltningen är ansvarig för att hantera klimatriskerna i investeringarna utifrån

riskbedömningen, föreslagna åtgärder och AMFs riskapitet. Kapitalförvaltningen är också ansvarig för att integrera klimataspekter i investeringsbesluten, både vad gäller risker och möjligheter som klimatförändringarna kan föra med sig.

Strategi avseende klimatrisker

Vårt långsiktiga mål avseende klimat är att investeringsverksamheten ska vara i linje med Parisavtalet. På kort sikt är målsättningen att koldioxidavtrycket från noterade aktier ska vara lägre än ett brett marknadsindex.

Utifrån vår nuvarande bedömning (se följande sida) ser vi att klimatrisker på kort sikt (1 år) och medellång sikt inte är en av de största riskerna för värdeförlust i AMFs investeringar. Därav följer att vår strategi avseende klimatrisker det närmaste året är att bevaka förändringar i riskbilden samt att fortsätta arbeta med riskanalysen. Vi har inte kunnat göra en bedömning av klimatriskernas inverkan på längre sikt på grund av osäkerhet av hur likviditetsaspekten ska hanteras i en sådan bedömning.

Hantering av klimatrisker

Vår riskhantering fokuserar på att hantera omställningsrisker från klimatförändringarna genom exempelvis att säkerställa att bolagen själva har bra riskhantering för de utmaningar som uppstår.

Under året har vi i dialoger med våra hel- och delägda dotterbolag framfört att vi kommer att vilja ha mer harmoniserad och i vissa fall mer omfattande klimat- och hållbarhetsrelaterad återrapportering, något som kommer att implementeras under 2020. Vi har också haft erfarenhetsutbyten mellan bolagen med fokus på klimatarbete och hållbarhet för att sprida kunskap och dela erfarenheter. Vi har också initierat ett forum för stora svenska institutionella fastighetsinvestorer för kunskapsutbyten och samordning runt synen på och arbetet med klimatrisker.

I bolag där vi har lägre ägarandel hanterar vi risken genom våra metoder för välja in, välja bort och påverka. Vår klimat-

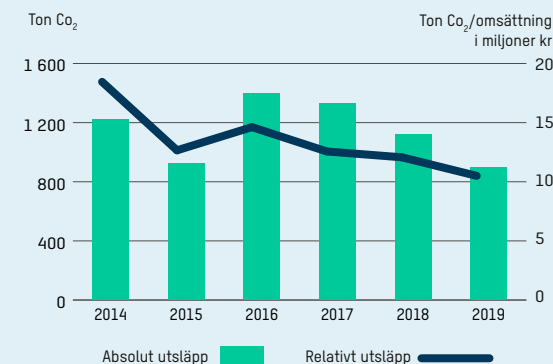
policy tydliggör också vår hantering av särskilt omställningsrisker. Klimatavtrycket i investeringsverksamheten och vår klimatpolicy följs upp minst två gånger om året.

Mätetal och mål

Vårt kortsiktiga mål är att koldioxidavtrycket från aktieinvesteringarna ska vara lägre jämfört med ett brett jämförelseindex, både för den traditionella förvaltningen och AMFs fonder. Det finns inga målkonflikter mellan vår ersättningspolicy och våra klimatmål, eftersom vi inte har rörlig ersättning i kapitalförvaltningen.

Koldioxidutsläppen, för de delar av verksamheten som är möjliga att redovisa för närvarande, samt det relativa koldioxidavtrycket redovisas i not H1 och H2 på sidan 31 samt i grafen nedan.

Koldioxidutsläpp, aktieinnehav i den traditionella försäkringen

Klimat: Rapportering av klimatrisker, **forts.**

Traditionell försäkring

De absoluta koldioxidutsläppen från vår ägarandel i noterade aktier minskade jämfört med 2018, främst beroende på aktiva bolagsval. Det förvaltade kapitalet i aktier ökade jämfört med förra året.

Ett annat mått för koldioxidavtryck är den så kallade koldioxidintensiteten, det vill säga koldioxidutsläppen i relation till bolagens försäljning. Koldioxidintensiteten från vår ägarandel i noterade aktier minskade för aktieportföljen totalt, och motsvarar ungefär hälften av ett brett marknadsindex med samma fördelning mellan svenska och utländska aktier. Även här beror minskningen på aktiva bolagsval. Vårt mål avseende koldioxidavtrycket uppnåddes därmed under året.

AMF Fonder

Under året började vi mäta de absoluta utsläppen även från AMF Fonder som startpunkt för arbetet att linjera verksamheten mot Parisavtalet.

Koldioxidintensiteten för samtliga AMFs fonder är lägre än motsvarande jämförelseindex för samtliga fonder. Förändringar jämfört med föregående år beror främst på förändringar i fondens innehav.

Bedömning av klimatrisker:

Våra investeringar är exponerade mot både omställningsrisker och fysiska risker. Under året gjorde vi en till största del kvalitativ bedömning av våra klimatrisker:

- Cirka en tredjedel av vår investeringsportfölj (avser traditionell försäkring) är särskilt exponerad mot omställningsrisk, utifrån TCFDs analys av sektorer med hög omställningsrisk (energi; material och byggnader; transporter samt jordbruks- och livsmedelssektorn).
- Hälften av denna tredjedel består av noterade bolag i dessa sektorer inom vår aktieförvaltning. Här bedömer vi att vårt medvetna hållbarhetsarbete (se sidan 13) och vår policy för investeringar i fossil energi (se sidan 15) begränsar omställningsrisken. Vi bedömer även att likviditeten i marknaden är förhållandevis god även under extrema marknadsförhållanden, inklusive klimatrelaterade händelser, vilket innebär att vi tror att vi genom förändringar i bolagsval skulle klara av våra avkastningsmål på kort och medellång sikt.

- Den andra hälften består av våra fastighetsinvesteringar. Detta tillgångsslag är av sin natur inte lika likvida. Däremot har vi en hög ägarandel i fastighetsinnehaven vilket möjliggör större inflytande över riskhanteringen. AMF Fastigheter har under året beslutat att arbeta utifrån Science based targets, vilket - förutom det positiva bidraget till klimatarbetet - också bedöms minska omställningsrisken.
- Vi har ännu inte kunnat göra en liknande bedömning av våra investeringars sammanlagda exponering mot fysisk klimatrisk.

Sammantaget bedömer vi att vi har en lämplig riskhantering för att hantera omställningsriskers påverkan på avkastningen. Vi behöver fortsätta utvärdera lämplig metod för fysiska risker samt vidareutveckla scenarioanalysen för omställningsrisker.

Klimat: AMF Fastigheters klimatarbete

Vårt helägda dotterbolag AMF Fastigheter, som förvaltar cirka 14 procent av marknadsvärdet i den traditionella försäkringen, har ett gediget hållbarhetsarbete och miljöfrågor är en stor del i detta. En fastighet påverkar miljön under hela sin livscykel. Först vid uppförandet, sedan vid förvaltning och drift, därefter vid ombyggnader och slutligen vid eventuell rivning. Genom att kontinuerligt arbeta med kretsloppsfrågan kan AMF Fastigheter bidra till hushållning med resurser och material.

Fossilfri energi

AMF-koncernen använder i huvudsak el, värme och kyla från fossilfria energikällor motsvarande 96 procent av den totala energianvändningen. Den ej fossilfria andelen kommer från en mindre del av fjärrvärmerna, som baseras på fossil energi. Via leverantören så sker klimatkompensation för denna del. AMF-koncernen köper endast förnybar el märkt med Bra Miljöval. De totala koldioxidutsläppen minskade under året, främst beroende på leverantörens minskade andel av fossil energi samt totalt minskad fjärrvärmeanvändning. AMF Fastigheter har även installerat solceller på sammanlagt 18 fastigheter.

Energianvändning

AMF Fastigheter har länge arbetat systematiskt med att effektivisera energianvändningen och målet har varit att minska energianvändningen med 19 procent mellan 2015 och 2019, sett till befintligt bestånd under mätperioden. Energiförbrukningen uppgick vid slutet av 2019 till 98 kWh/m² att jämföras med målet 95 kWh/m². Målet uppnåddes inte på grund av att beslutade energiprojekt inte blev slutförda 2019 samt ökade drifttider. För perioden 2020–2022 har ett nytt energimål beslutats vilket innebär att energianvändningen ska minska med

ytterligare 14 procent vilket motsvarar en energiprestanda på 84 kWh/m² år 2022.

Materialanvändning

Vid ny-, om- eller tillbyggnationer strävar AMF Fastigheter i möjligaste mån efter att använda material som accepteras enligt Byggarbetsbeteenderegler, ett etablerat system för miljöbedömning av byggvaror. AMF Fastigheter arbetar också för att bidra till ett ökat återbruk och hitta lösningar för att nå en högre andel återanvändning av byggmaterial, istället för att riva ut inredning, väggar och installationer när en ny hyresgäst ska flytta in.

Avfallshantering

I verksamheten uppstår det stora mängder avfall, främst vid byggprojekt och vid förvaltning av fastigheterna. I byggprojekt ställer AMF Fastigheter krav på att sortering och hantering av bygg- och rivningsavfall ska ske enligt en godkänd avfallshanteringsplan och att en redovisning av avfallsmängderna sker. Sortering och hantering av bygg- och rivningsavfall ska ske enligt riktlinjer från Sveriges Byggindustrier. Totalt uppgick avfallet till 8,5 ton, varav cirka 35 procent härrör från olika byggprojekt som Urban Escape och Stockholmsverken. Flera stora byggprojekt i centrala Stockholm är färdigställda, vilket är förklaringen

till att avfallet från byggprojekt minskat. 94 procent av avfallet återanvänds eller återvinns i någon form, exempelvis som energi. Den delen av avfallet som uppstår i driften av fastigheterna samt i hyresgästernas verksamhet ökade under året. AMF Fastigheter har installerat matavfallstankar i några handelsplatser och kontorsfastigheter för att kunna återvinna matavfall. I ett pilotprojekt tillsammans med Energimyndigheten har en matavfallstank med energiåtervinning installerats i Fältöverstens köpcentrum. Projektet har givit ett gott resultat och kan utvecklas ytterligare.

Vattenförbrukning

AMF Fastigheter mäter vattenförbrukningen i samtliga fastigheter. För att minska vattenförbrukningen har snålspolande munstycken till vattenkranar installerats i sex fastigheter, och under 2020 ska liknande installeras i samtliga fastigheter. Målet är att vattenförbrukningen ska minska med 10 procent under 2020.

Se not H6–H10 på sidan 33 för utfalls-siffror avseende AMF Fastigheters klimatarbete.

AMF Fastigheter styr utifrån Parisavtalet

Michael Eskils

AMF Fastigheters hållbarhetschef

Under 2019 anslöt AMF Fastigheter till Science Based Targets Initiative (SBTi), som är ett globalt initiativ där företag kan sätta klimatmål i enlighet vad som krävs för att Parisavtalet ska uppnås. SBTi är ett samarbete mellan Carbon Disclosure Project (CDP), FN:s Global Compact (UNGC), the World Resource Initiative (WRI) och Världsnaturfonden (WWF).

På vilket sätt är detta nytt för er?

– Vi har tidigare haft mål för att minska vår energiförbrukning, men nu går vi ett steg längre i klimatarbetet och vill sätta vetenskapligt baserade mål för att minska vår klimatpåverkan i hela vår värdekedja. Vi har valt att gå med i SBTi för att få hjälp med att ta fram ett relevant och ambitiöst klimatmål. Vi har åtagit oss att inom två år fastställa målet och färdplanen dit. Målet ska sedan valideras av SBTis experter.

Vad gör ni för förändringar redan nu?

– Vi har startat arbetet med att kartlägga vår klimatpåverkan, både i vår egen verksamhet men också i leverantörsledet. Exempelvis material har en stor påverkan vid nybyggnationer och hyresgäst Anpassningar i våra fastigheter.

Vad betyder det för AMF Fastigheter?

– Vi är ödmjuka inför det arbete som ligger framför oss, men ser omställningen mot ett långsiktigt hållbart och lönsamt näringsliv som en stor möjlighet. Jag tror att det på sikt kommer att vara svårt att bedriva en lönsam verksamhet utan att i grunden vara hållbar.

Klimat: Vårt interna miljöarbete

Vårt interna miljöarbete på kontoret handlar om att vara sparsam med resurser. Att använda produkter och tjänster på ett optimalt sätt ger både lägre kostnader och har miljömässiga fördelar eftersom mindre material går åt. Vi försöker också arbeta för att använda produkter längre och att uppmuntra klimatsmart agerande.

På kontoret: Vi köper el märkt med Bra Miljöval till de egna kontoren, och klimatkompenserar för de utsläpp som den del av fjärrvärmen som ännu är baserad på fossila bränslen. Vi har under året infört nya miljöstationer och slutat helt med papperskorgar vid skrivborden. Där det är möjligt väljer vi återvinningsbara material och även återanvända möbler. Vi har Kranmärkt vårt kontor vilket innebär att vi endast serverar kranvatten och vi undviker engångsartiklar så långt det är möjligt. Vår städleverantör är Svanenmärkt och våra inköp av kaffe, mat och frukt ska vara ekologisk i största möjliga mån. Våra datorer återanvänds eller återvinns via leverantören när vi inte längre behöver dem.

Vi har företagscyklar för tjänsteresor i närområdet och faciliteter som underlättar för cykling till och från kontoret. Våra anställda erbjuds årlig cykelservice.

Vid ombyggnation och löpande underhåll strävar vi efter att använda material som accepteras enligt Byggsvarubedomningen. Vi arbetar också för att bidra till ett ökat återbruk av material. Exempelvis har vi under året minskat inköpen av miljöpåverkande kontorsmaterial som plastfickor och engångspennor, och arbetar löpande för ett bra sortiment av kontorsmaterial ur miljösynpunkt.

Tjänsteresor: Koldioxidutsläppen från våra tjänsteresor minskade jämfört med tidigare år och uppgick till 173 (255) ton. Den övervägande delen kommer från flygresor. Enligt vår resepolicy ska hänsyn tas till miljöpåverkan vid alla tjänsteresor. Vi klimatkompenserar för utsläppen som tjänsteresorna ger upphov till.

Pappersförbrukning: I vår egen verksamhet förbrukade vi 15 (18) kilo papper per medarbetare, vilket motsvarar 6,7 (8,4) ton totalt. Detta är dock en liten del jämfört med de 55 (34) ton papper som vi skickat ut i form av värdebesked, välkomstbrev

Internt engagemang för klimatet

Under året arrangerade vi en Klimatvecka, där våra anställda under en vecka fick möjligheter att lära sig mer om klimatförändringarna och hur AMF arbetar med klimatfrågan i våra investeringar. Vi arrangerade också föreläsningar med två externa klimatexperter, som berättade om internationellt klimatarbete och mer praktiska tips om hur man kan agera klimatsmart i sin vardag.

AMF Fastigheter har även haft en intern tävling kring klimatsmarta val, där alla anställda fick tävla i lag om vem som gjorde högst besparingar av koldioxid under en tvåveckorsperiod. Detta kombinerades med föreläsningar och en digital utbildning om klimatförändringar.

och kontrolluppgifter till våra kunder. Under året ökade andelen digitala utskick via Kivra, men tyvärr kräver regelverk ännu av oss att vi skickar ut information till kund per post, vilket är förklaring till de ökade pappersutskicken.

Se not H11–H12 på sidan 34 för utfallssiffror rörande vårt Interna miljöarbete.

Affärsetik och ansvarsfullt agerande

För oss är en hög nivå i affärsetiska frågor en förutsättning för att vi ska behålla förtroendet som förvalsbolag. Vi arbetar utifrån ambitionen att vi ska vara trygga med att vi själva, våra leverantörer, samarbetspartners och innehavsbolag lever upp till våra förväntningar på affärsetik och ansvarsfullt agerande.

Affärsetiska frågor i den egna verksamheten

Våra interna regler kring affärsetiska frågor utgår från Institutet mot mutors branschkod samt från Svensk Försäkrings rekommendationer för branschen. Reglerna finns tillgängliga för medarbetare via Intranätet och tydliggör hur anställda ska agera vid exempelvis representation eller deltagande i externa evenemang.

Alla medarbetare uppmanas ta del av reglerna vid anställning och affärsetik ingår i introduktionsutbildningen av nya medarbetare i koncernen. Utöver det ska alla arbetsgrupper ha genomgång och diskussion om våra förväntningar på affärsetik minst vartannat år. Under året har alla arbetsgrupper inom AMF Fastigheter haft genomgångar. Moderbolaget och AMF Fonder hade motsvarande genomgångar under 2018.

Hållbarhetskriterier vid inköp

En viktig del av vårt arbete med affärsetik är att våra leverantörer uppfyller grundläggande hållbarhetskrav. Vår leverantörskod, som innebär att leverantören ska stödja FN:s Global compact principer inom mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrupktion, är en del av varje nytt avtal. Leverantören kan godkänna vår kod som en del av avtalet eller göra egna motsvarande åtaganden. Per 31 december 2019 hade 100 (100) procent av våra leverantörer förbundit sig att följa vår leverantörskod.

Fakta

AMF och AMF Fonders inköp sker främst inom IT- och telefonservice, analyser och transaktioner inom kapitalförvaltningen, marknadsföring samt tjänster inom pensionsadministration. AMF Fastigheters inköp sker främst inom konsulttjänster inom bygg- och förvaltning, samt inom energi och värme.

Vi strävar också efter att alla leverantörer ska ha kollektivavtal eller tillåta kollektiva förhandlingar. Där det är relevant gör vi också en lämplighetsprövning som inkluderar kreditvärdighet, eventuella skatteskulder samt betalning av arbetsgivaravgifter. Vi följer upp efterlevnaden av leverantörskoden genom tillgänglig extern information. Vid förmodade avsteg tar vi kontakt med leverantören för att reda ut eventuella frågor, innan beslut tas för vidare hantering.

Skatt

En annan viktig del av affärsetik är hur vi förhåller oss till skatt. Vi utgår från följande principer, som också är en del av vår skattepolicy:

- Hanteringen av skatt ska ske utifrån vår tolkning av vad lagstiftaren velat åstadkomma med skattelagstiftningen, eller följa etablerad praxis på området (nivå 1–3 enligt vår skatteskala).
- Vi ska vara öppna och transparenta med hur skatt hanteras i verksamheten.

I vår investeringsverksamhet ska vi även verka för att våra innehavsbolag ska ha en transparent och publik skattepolicy med relevant uppföljning. Under året uppmärksammade vi även svenska innehavsbolag på vår syn om vikten av transparens i skattefrågor och en publik skattepolicy.

Vår bedömning är att all skattehantering i moderbolaget, AMF Fonder och AMF Fastigheter följer nivå 1 eller 2 enligt skatteskalan.

Under 2019 betalade AMF 962 (760) miljoner kronor i skatt totalt i koncernen, främst avkastningsskatt i moderbolaget, men även kupongskatt och inkomstskatt. Samtlig skatt betalades till den svenska skattemyndigheten.

Se även not 13 Skatt på sidan 79 för mer information om årets beräknade skattekostnad.

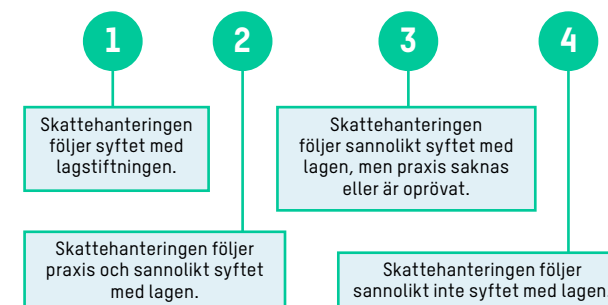
Affärsetik och företagsstyrning i innehavsbolag

Ett gediget system för företagsstyrning och riskhantering är en viktig parameter i bedömningen av hållbarhetsnivån i de bolag vi investerar i. Empiri visar att det även ger goda förutsättningar för en bra, långsiktig avkastning.

Under året har vi haft flera lärandetillfällen om affärsetik och ansvarstagande för medarbetare som för AMF:s räkning deltar i styrelsearbete i delägda bolag.

I vår Ägarrapport, tillgänglig på vår hemsida, sammanfattar vi vår syn på viktiga ägarfrågor, bland annat rörande ersättningsfrågor, valberedningsarbete och hållbarhetsfrågor. En stor fråga avseende affärsetik var anklagelserna mot Swedbank, som vi är stor ägare i, om involvering i omfattande penningtvätt. Under processens gång har vi krävt så stor transparens som möjligt och sett till att säkra rätt ledning framöver, så att förtroendet för bolaget kan återupprättas och att man kan besvara alla utestående frågor.

AMF:s skatteskala

Mångfald

AMF:s definition av mångfald är olikheter i bakgrund, kompetens och erfarenhet. För oss handlar mångfald både om rätten att få vara sig själv och att dra nytta av tillgängliga kompetenser och erfarenheter. Det gäller både i vår egen verksamhet, men vi verkar även för att förbättra mångfald och jämställdhet i styrelser och ledningsgrupper i de bolag vi är stora ägare. Vi försöker också belysa jämställdhetsfrågan i pensionssystemet i stort.

Mångfald och jämställdhet i AMFs verksamhet

Vi ser mångfald som en tillgång och ett medel för att åstadkomma en bättre verksamhet för våra kunder, genom att vi löser problem och utvecklar verksamheten med våra olika perspektiv. Som arbetsgivare ska vi verka medvetet och målinriktat för att alla ska ha samma arbetsvillkor, lika rättigheter och utvecklingsmöjligheter på arbetsplatsen.

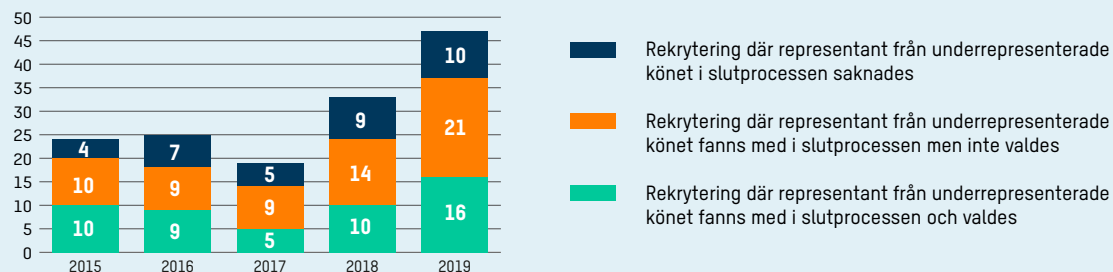
Vi arbetar hela tiden för att våra medarbetare ska bli behandlade med respekt och att vår arbetsmiljö ska vara helt befriad från diskriminering och kränkande särbehandling. I årets medarbetarundersökning (moderbolag och AMF Fonder) instämde 79 (80) procent av medarbetarna att man inom deras arbetsenhet tar tillvara på olikheter vad gäller kunskaper, erfarenheter och olika perspektiv.

Vi vet också att det kan finnas omedvetna beteenden som motverkar ökad mångfald. Detta försöker vi förekomma genom bland annat att alla rekryterande chefer ska göra en mångfaldsanalys av arbetsgruppen innan rekrytering påbörjas för att lyfta fram vilka kompetenser som eventuellt saknas. Under året genomfördes en sådan analys i 100 procent av alla rekryteringar. Det är ännu för tidigt att avgöra vilken effekt denna insats ger för AMF:s mångfald i stort men har i flera fall ökat uppmärksamheten för eventuella brister i mångfald inom arbetsgruppen.

Åldersfördelningen hos oss är koncentrerad till ålderskategorierna 45–59 år (44 procent) och 30–44 år (40 procent). Personalomsättningen har minskat jämfört med förra året och är ungefär lika stor inom alla ålderskategorier och mellan kvinnor och män.

På det stora hela har AMF en jämn könsfördelning. Vi ser dock att det finns fortsatta utmaningar på gruppnivå, där det inom olika arbetsgrupper finns övervikter av kvinnor eller män, exempelvis inom chefer. Dock är män generellt sett över-

Rekrytering till arbetsgrupper med ojämn könsfördelning

Inom koncernen genomförde vi under året 47 rekryteringar till grupper med obalans i könsfördelningen. I dessa 47 processer hade vi slutkandidater av båda könen i 37 rekryteringar, och i 16 fall anställdes en kandidat från det underrepresenterade könet.

” Vi arbetar hela tiden för att våra medarbetare ska bli behandlade med respekt och att vår arbetsmiljö ska vara helt befriad från diskriminering och kränkande särbehandling.

Mångfald, forts.

representerade inom arbetsgrupper med högre marknadslöner och kvinnor överrepresenterade inom motsvarande med lägre marknadslöner, vilket leder till att kvinnor hos oss i genomsnitt tjänar 80 procent av vad en man gör. Nivån på dessa strukturella löneskillnader var på total nivå något bättre jämfört med föregående år. Löneskillnaderna inom olika grupper förändrades stort jämfört med tidigare år främst på grund av förändringar i befattningar.

Utöver arbetet med de strukturella löneskillnaderna säkerställer vi varje år att det inte finns löneskillnader inom respektive yrkeskategori som kan antas bero på kön. Under 2019 identifierade vi inga osakliga löneskillnader inom AMF, vare sig för kvinnor eller män.

Vi arbetar sedan 2015 med att minska antalet ojämställda arbetsgrupper genom att få in kandidater av det underrepresenterade könet vid nyrekrytering. Under året genomförde vi 47 rekryteringar till grupper med ojämnskönsfördelning. I 37 rekryteringar hade vi slutkandidater av båda könen med i sluturvalet och i 16 fall anställdes en kandidat av det underrepresenterade könet. Vårt mål är att öka antalet jämställda arbetsgrupper med 25 procent till 2022, jämfört med 2018. Det motsvarar att hälften av våra arbetsgrupper ska vara jämställda. Under 2019 har antalet jämställda grupper ökat till drygt 40 procent vilket fortfarande är under vår målnivå.

Vårt arbete med mångfald och jämställdhet styrs av en policy för likabehandling, som beskriver AMF:s arbete med mångfald, jämställdhet, diskriminering och kränkande särbehandling, som uppdateras årligen. Det finns även en handlingsplan, som baseras på lönekartläggningar, medarbetarundersökningar och dialoger med fackliga företrädare. Utöver mångfald och jämställdhet följer vi även upp andra relevanta nyckeltal inom personalområdet, exempelvis personalomsättning, sjukfrånvaro och intern personalrörlighet. Vi har under många år arbetat för att öka utvecklingsmöjligheterna för medarbetarna, bland annat genom att underlätta för intern rörlighet. Vi strävar efter att minst 20 procent av alla tjänster ska tillsättas av internt sökande. Under 2019 nådde vi målet då 21 (19) procent av alla tjänster tillsattes med interna sökanden.

Se not H3–H5 på sidan 32 för utfallssiffror rörande vårt interna arbete för Mångfald och jämställdhet.

Mångfald och jämställdhet som en del av ägarstyrning

Som stor ägare i många svenska bolag deltar vi i valberedningar – under 2019 totalt 28 (30) stycken. På så sätt har vi möjlighet att påverka urvalet av styrelseledamöter som föreslås årsstämman. Vi tror att det är bra för bolagen, och i slutändan för våra kunder, att styrelsen har en mångfald vad gäller bakgrund, kompetenser och erfarenheter. Som en del i detta ska styrelser även ha en jämn könsfördelning.

Efter genomförda årsstämmor 2019 hade 23 av 28 styrelser en jämn könsfördelning. Förändringar i vilka bolag vi äger gör det svårt att jämföra siffran historiskt, men vi ser ändå en trend att jämställdheten ökar i bolag där vi och andra stora ägare drivit frågan länge. I genomsnitt har de styrelser, där vi sitter med i valberedningen, 41 procent kvinnor. Snittet på Stockholmsbörsen ligger på 35 procent.

En av förutsättningarna för att få fram fler kvinnliga kandidater till styrelser är att öka antalet kvinnor som har erfarenhet av ledande positioner. Därför har vi löpande dialoger med de bolag där vi är stora ägare om vikten av jämställda ledningsgrupper.

Jämställdhet i pensionssystemet

Pensionssystemet är en spegling av de inkomster man har under yrkeslivet. Idag får kvinnliga pensionärer ungefär två tredjedelar av männens pension. Vi har under många år lyft frågan om jämställda pensioner, genom bland annat vår årliga Pensionsrapport. I årets rapport visade vi på anledningarna till varför det finns skillnader mellan män och kvinnors pensioner. Det mest uppenbara är att en ojämställd arbetsmarknad, och ett ojämställt uttag av föräldraledighet, leder till ojämställda pensioner. Men det finns även olikheter inom olika kollektivavtal avseende pensionsavsättningar som får genomslag. På vår hemsida och youtubekanal tipsar vi om vad man som privatperson kan göra för en mer jämställd pension, i samband med exempelvis föräldraledighet.

Pension på kundens villkor

Vi tycker att det är viktigt att pensionssystemet ska vara begripligt och förutsägbart för spararna. Vår målsättning är att våra kunder ska uppleva tjänstepension som enklare vilket vi tror leder till ett ökat förtroende för tjänstepensionssystemet och en minskad upplevd oro för pensionen. Ökad enkelhet underlättar även för kunder som vill göra medvetna val. Genom påverkansarbete och samarbete med andra aktörer försöker vi bidra till förbättringar, samtidigt som vi även arbetar för att förenkla vårt eget erbjudande.

Tjänstepensionssystemet upplevs av många kunder som komplext eftersom pensionsavtalen och hanteringen av dessa skiljer sig mellan kollektivavtalsområden. Den ökade rörligheten på arbetsmarknaden gör att många sparare och pensionärer idag har flera olika tjänstepensionslösningar där regler och hantering skiljer sig. Vi tror att ju enklare pensionssystemet är ur kundens perspektiv, desto lättare blir det att tillgodogöra sig kunskap om pensionsfrågor och förstå sin egen pension.

Samarbete med andra

Vi samarbetar med andra aktörer inom tjänstepensionsområdet för att göra det enklare för kunderna. Några exempel är dialoger med valcentraler och andra förvalsbolag om att göra processen att flytta sin tjänstepension till ett annat bolag smidigare samt gemensamt förhållningssätt kring information om kollektivavtalad tjänstepension för att effektivisera och öka kvaliteten i informationsgivningen till kund. Vi för också dialog med Pensionsmyndigheten om hur vi tillsammans kan hitta synergier kring att nå ut med information och öka kännedom om tjänstepension. Vi har även varit partner till minPension i deras utvecklingsprojekt Uttagsplaneraren som är en branschgemensam webbtjänst för planering av uttag av pension. Tjänsten gör det möjligt att för sparare att simulera hur olika val påverkar pensionen, exempelvis vid vilken ålder man går i pension eller hur länge man vill ta ut sin pension.

Under året kommunicerade Svenskt Näringsliv, LO och PTK om att de bildar ett nytt Informationsbolag, med syfte att informera om kollektivavtalets försäkringar. Vi stöttar det nya bolaget i uppstartsfasen med vår erfarenhet av information och kommunikation om kollektivavtalad tjänstepension.

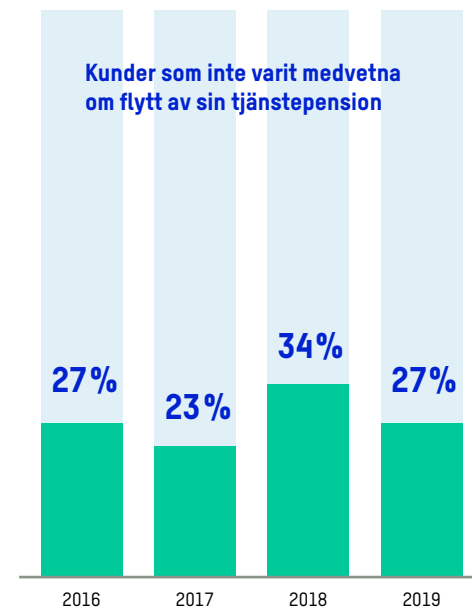
Öka kunskapen om pension

Vi har under året arbetat med att uppmärksamma tjänstepensionen generellt i vår breda kommunikation inom ramen för konceptet "Alla förtjänar tjänstepension" och gjort insatser för att öka förståelsen kring vilken typ av tjänstepension man har, om man behöver se över sitt fondval eller om man har återbetalningsskydd. Vidare har vi under året publicerat flera filmer i vår Youtube-kanal – Emmas pensionsskola – som på ett lättfattligt sätt förklarar pensionssystemet och tjänstepension.

Vi har även i vårt kundmöte arbetat med att öka kunskapen och medvetandet kring pensionen, exempelvis genom att informera särskilt om återbetalningsskydd och särskilt förmånstagarförordnande.

Problematiken kring flytt av tjänstepension från ett bolag till ett annat fortsätter. Det är en viktig rättighet att kunna flytta sitt pensionskapital till ett annat bolag, men vi har länge uppmärksammat att det finns utmaningar. Bland annat ser vi att var fjärde flytt av tjänstepension sker utan kundens vetskap och var tredje hamnar i en sparform man säger sig inte vilja ha, exempelvis att man föredrar en traditionell försäkring men efter en flytt har fått en fondförsäkring. Omedvetenhet kring flytt av tjänstepension har minskat något jämfört med föregående år, men vi anser fortfarande att siffrorna är för höga.

Vår förhoppning är att ökad enkelhet och ökat medvetande om pensionen kommer göra att flera sparare gör medvetna val och att man får det pensionssparande man önskar.

För att ta reda på hur kunderna resonerar vid flytt av tjänstepension genomförde AMF våren 2019 en undersökning bland kunder som flyttat sin tjänstepension från AMF under perioden oktober 2018–mars 2019.

Pension på kundens villkor, forts.

Förbättringar i den egna verksamheten

Vi arbetar också internt med det egna erbjudandet för att göra det så enkelt som möjligt för kunderna. Enklare produkter leder generellt sett också till lägre kostnader för oss, som i sin tur leder till lägre avgifter för kunderna. Exempelvis strävar vi efter att harmonisera försäkringsvillkoren inom varje avtalsområde så att alla kunder får ta del av det senaste och bästa erbjudandet. Genom detta kan vi även införa en takavgift – en gräns för hur hög avgiften för förvaltningen av tjänstepensionen maximalt kan bli för varje kund inom varje avtalsområde. Detta finns idag inom Avtalspension SAF-LO där kunderna betalar som mest 300 kronor per år. En liknande takavgift, dock endast för premier som inbetalas från och med oktober 2018, finns även inom traditionell försäkring inom ITP. På sikt vill vi ha ett erbjudande som spänner över flera olika kollektivavtalsområden, för att det ska bli enklare för kunderna att få överblick och hantera sin pension även om man byter anställning mellan olika kollektivavtal. Som i ett led i detta kommer vi påbörja arbetet med att harmonisera försäkringsvillkoren inom KAP-KL nästa år.

Trygghetsekonomi

Vi delar gärna med oss om vår kunskap inom tjänstepension och bevakar och kommenterar den aktuella pensionsdebatten utifrån våra kunders perspektiv. Vi gör detta genom att bland annat vara aktiva föreläsare inom Finansinspektionens nätverk Gilla Din Ekonomi, i högskoleprojekt för att höja kompetensen om tjänstepension bland ekonomi- och personalvetarstudenter samt på utbildningar för kommunernas budget- och skuldrådgivare om vilka möjligheter som finns att hjälpa ekonomiskt utsatta pensionärer.

” Problematiken kring flytt av tjänstepension från ett bolag till ett annat fortsätter. Det är en viktig rättighet att kunna flytta sitt pensionskapital till ett annat bolag, men vi har länge uppmärksammat att det finns utmaningar. Exempelvis ser vi att var fjärde flytt av tjänstepension sker utan kundens vetskap, och var tredje hamnar i en sparform man säger sig inte vilja ha.

Styrning av hållbarhetsarbetet

Vårt hållbarhetsarbete fokuserar på områden som utgår från intressenternas förväntningar och vår egen bedömning av vilka frågor som är viktiga för AMF. Våra viktigaste intressenter är kunder, ägare och andra kollektivavtalsparter, politiska beslutsfattare samt medarbetare.

Under året har vi genomfört en kvantitativ undersökning med frågor om bland annat hållbarhet och pension riktade till allmänheten och representanter inom pensionsbranschen, samt även en uppföljande kvalitativ undersökning till experter inom pensionsbranschen.

Det har blivit allt tydligare att klimatfrågan är en av de viktigaste frågorna inom hållbarhetsarbetet. Både för att AMF ska kunna leva upp till Sveriges klimatmål och Parisavtalet, men också för att klimatfrågan kan komma att påverka avkastningsmöjligheter och risknivå framöver i investeringsverksamheten. Därför har vi beslutat att införa Klimat som ett eget fokusområde. Frågor som rör grundläggande hållbarhetskriterier i investeringsverksamheten sorterar vi framöver under området Affärsetik.

Intressentgrupp	Förväntningar på AMF inom hållbarhetsområdet	Dialoger/Mätningar
Kunder	- Bra och trygg pension. - Enkelhet i kundmöte. - Hög nivå på ansvarstagande. - Hållbarhet i investeringar viktigt för många.	Kundservice, kundundersökning, klagomålsfunktion, användartester.
Ägare och övriga kollektiv-och avtalsparter	- Aktivt hållbarhetsarbete som skapar värde för spararna. - Hög nivå på ansvarstagande och god affärsetik.	Styrelsemöten, övriga möten med ägare och parter, krav i upphandlingar och anslutningar, undersökningar.
Beslutsfattare/myndigheter	- Förväntningar främst på hållbarhetsarbete i investeringsverksamheten. - Hög nivå på ansvarstagande och god affärsetik.	Referensgrupper, branschorganisationer, möten med representanter, undersökningar, medieanalys.
Medarbetare	- Kompetensutveckling. - Arbete för ökad mångfald och jämställdhet. - God arbetsmiljö generellt.	Medarbetarundersökningar, utvecklingssamtal, dialog med fackliga företrädare, arbetsmiljökommittén.
Övriga intressenter	- Främst rörande hållbara investeringar. - Transparens och information om hållbarhetsarbetet.	Möten med företrädare, omvärldsbevakning.

Styrning av hållbarhetsarbetet, forts.

Organisation och styrning av hållbarhetsarbetet

AMFs styrelse är ytterst ansvarig för hållbarhetsarbetet, som utgår från styrelsens regler om ansvarstagande och hållbarhet. Reglerna lägger också grund för många av våra övriga styrdokument, som exempelvis placeringsriktlinjer, regler för erbjudandet, försäkringstekniska riktlinjer och regler för riskhantering, som samtliga beslutas av styrelsen. Styrelsen beslutar om övergripande hållbarhetsområden och följer upp arbetet kvartalsvis. Vd har det operativa ansvaret för hållbarhetsarbetet och fattar beslut om hållbarhetsmål på koncernnivå. Hållbarhetsrådet är rådgivande till vd i frågor gällande hållbarhet. I hållbarhetsrådet ingår vd, chefsjurist, verksamhetscheferna, representanter från de helägda dotterbolagen samt medarbetare i koncernen med hållbarhetsansvar. Under 2019 hade hållbarhetsrådet fyra möten.

Koncernens hållbarhetsansvarige ansvarar för att stödja och samordna vårt hållbarhetsarbete, samt för att bereda frågor till Hållbarhetsrådet. Hållbarhetsansvarige har även ett övergripande ansvar att sammanställa intressenternas synpunkter och förväntningar på hållbarhetsarbetet. Verksamhetscheferna ansvarar för att hållbarhetsarbetet genomförs i verksamheten. Compliance och internrevisionen kan granska att hållbarhetsarbetet utförs i enlighet med lagar och regler, styrelsens beslut och AMFs regelbok.

Vi rapporterar vårt hållbarhetsarbete årligen enligt GRI Standards och enligt Årsredovisningslagen. Rapporteringen granskas av externa revisorer.

Styrelsens regler om ansvarstagande och hållbarhet

Styrelsens regler om ansvarstagande och hållbarhet innebär i korthet att våra anställda ska agera ansvarsfullt och att vi ska sträva efter att bidra till en hållbar utveckling, i enlighet med FNs hållbarhetsmål och Parisavtalet. Reglerna ses över minst en gång per år och uppdateras vid behov. Detsamma gäller för vds instruktion för hållbarhetsstyrning, som baseras på styrelsens regler. Reglerna omfattar alla som företräder AMF och våra medarbetare förbinder sig i samband med anställning att följa dessa och andra regler. Medarbetarna får information om regelboken och reglerna om ansvarstagande och hållbarhet vid anställning och i samband med introduktionsutbildning. Medarbetarna informeras löpande om hållbarhetsarbetet, exempelvis via personalmöten. Dotterbolagen har egna regelböcker där ytterligare regler och instruktioner med bäring på hållbarhet specifikt för deras verksamhet återfinns.

Försiktighetsprincipen

Vi stödjer Försiktighetsprincipen som innebär att arbeta förebyggande och riskminimerande med miljöfrågor i hela verksamheten. I vår regelbok beskrivs hur vår verksamhet ska bedrivas och hur vi förväntas agera proaktivt för att minimera risk. Vi ska vara varsamma med det ansvar och de resurser som vi förvaltar.

Samarbete med andra

Vi är medlemmar i flera organisationer och sammanslutningar inom pensions- och försäkringsbranschen, som till exempel Svensk Försäkring, Fondbolagens förening och nätverket Gilla din ekonomi. Inom hållbart företagande och ansvarsfulla investeringar är AMF medlem i bland annat UN PRI, FNs Global compact, Net-Zero Asset Owner Alliance, Climate Action 100+, Institutionella ägares förening samt nätverket Hållbart värdeskapande, SWESIF (Sveriges forum för hållbara investeringar) och Swedish Investors for Sustainable Development. AMF stödjer även CDP (Carbon Disclosure Project), TCFD (Task Force for Climate-related Financial Disclosure) och har skrivit under Montreal Pledge (redovisning av koldioxidavtryck).

Om hållbarhetsredovisningen

Denna hållbarhetsredovisning sammanfattar AMFs hållbarhetsarbete under kalenderåret 2019. Redovisningen har förberetts i enlighet med GRI Standards, nivå Core.

AMF är ett livförsäkringsaktiebolag som verkar på den svenska marknaden och ägs till lika delar av LO och Svenskt Näringsliv. Denna redovisning omfattar samtlig verksamhet inom moderbolaget AMF Pensionsförsäkring AB samt de helägda dotterbolagen AMF Fonder AB och AMF Fastigheter AB samt ett antal helägda fastighetsbolag. AMF innehar ett antal delägda bolag som definieras som gemensamt styrda företag respektive intresseföretag. Dessa innehav ingår i kapitalförvaltningen och investeringsverksamheten.

Inga väsentliga förändringar av organisationens storlek, struktur, ägarskap och leverantörskedja har skett under den redovisade perioden.

Hållbarhetsredovisningen har godkänts av AMFs styrelse och är granskad av AMFs revisorer Ernst & Young AB (se sidan 116).

Hållbarhetsredovisningen görs årligen och den senaste rapporten utkom i mars 2019 avseende kalenderåret 2018.

För frågor eller mer information om AMFs hållbarhetsarbete, kontakta Anna Viefhues, hållbarhetsansvarig, anna.viefhues@amf.se.

Mätmetoder

Generellt

Jämförelsesiffror för 2016–2018 finns med i den mån de är jämförbara med årets rapportering. För avfall från drift av fastigheter samt i hyresgästernas verksamheter finns för 2016–2017 bara totalsiffror och ej nedbrutet per avfallstyp.

Koldioxidmätning i aktieportföljen

Beräkningarna på sidan 31 baseras på AMFs innehav i noterade aktier per 31 december 2019. Data för bolagens omsättning och koldioxidutsläpp är per senaste tillgängliga data, i de flesta fall 31 december 2018. Som jämförelseindex i koldioxidmätningen har MSCI ACWI använts för den utländska portföljen och SBX för den svenska portföljen.

Koldioxidavtrycket mäter hur koldioxideffektiva bolagen i AMFs aktieportfölj är. Koldioxideffektivitet mäts genom att sätta varje bolags koldioxidutsläpp i relation till deras omsättning. För att få fram AMFs andel av utsläppen multipliceras varje bolags avtryck med AMFs ägarandel i bolagen. Utsläppsmätningarna följer den globala redovisningsstandarden GHG-protokollet. De baseras på senast tillgängliga koldioxiddata för direkta utsläpp (Scope 1) och indirekta utsläpp i samband med förbrukning av energi (Scope 2). Heltäckande, tillförlitliga data över andra indirekta utsläpp, som till exempel underleverantörers

utsläpp eller utsläpp vid användningen av tillverkade produkter (Scope 3) finns ännu inte. AMF följer utvecklingen av data och analyser inom dessa typer av utsläpp för att kunna inkludera även dessa i framtiden. AMF använder analysverktyg från företaget Trucost för att beräkna koldioxidutsläppen. Beräkningarna baseras på bolagens egen rapportering. I de fall bolagen inte själva redovisar data görs uppskattningar av utsläppen. Koldioxidavtrycket täcker 94 procent av den noterade aktieportföljen. Koldioxidavtrycket visar en ögonblicksbild. Värdet förändras om bolagens utsläpp och omsättning förändras. Värdet förändras också om AMF köper eller säljer aktier i portföljen. Även växelkursförändringar påverkar resultatet.

AMF Fonder

Morningstar hållbarhetsbetyg på sidan 11 är per 30 november 2019. Beräkningarna av koldioxidavtrycket på sidan 31 baseras på AMF Fonders innehav per den 31 december 2019. För Småbolagsfonden 2019 fanns endast data för 81 procent av fondens innehav (88 procent i jämförelseindex). Mätningen visar fondportföljens exponering mot koldioxidintensiva företag uttryckt som portföljbolagets årliga CO₂e i ton/bolagets årliga intäkter i fondens valuta, fördelat på portföljvikt, det vill säga innehavets värde/det totala värdet av portföljen. Som jämförelseindex i koldioxidmätningen har MSCI ACWI använts för utländska bolag och SIX PRX (SIX Portfolio Return Index) och CSX (Carnegie Small Cap Index) för svenska bolag.

Koldioxidavtrycket ger underlag för att bedöma vissa klimatrelaterade finansiella risker, såsom ett pris på koldioxid, och underlättar påverkan på företagen till minskade utsläpp, genom till exempel krav på utsläppsminskning, riskhantering, affärsstrategier och transparens. Måttet ska ses i kontext av fondbolagets övergripande hållbarhetsarbete. Koldioxidavtrycket visar en historisk ögonblicksbild av hur utsläppen från bolagen i fondens portfölj ser ut. Värdena kommer att variera i takt med att bolagens utsläpp förändras, men också genom att portföljens sammansättning ändras. Även växelkursförändringar påverkar mätningen. Observera att koldioxidavtrycket inte visar investeringarnas totala klimatpåverkan bland annat eftersom:

- Endast vissa utsläpp inkluderas. Indirekta utsläpp från leverantörer omfattas inte alltid av beräkningarna och inte heller de vanligtvis omfattande utsläpp som kan följa på användningen av ett företags produkter,
- Utsläppsdata från bolag inte är fullständig,
- Endast vissa tillgångsslag mäts,
- Besparingar av utsläpp genom produkter och tjänster inte räknas in,
- Information om fossila reserver inte ingår,
- Måttet inte säger något om hur väl en portfölj är positionerad mot, eller dess bidrag till, en övergång till ett koldioxidsnålt samhälle.

Uppgifter om anställda

Indelningen i män respektive kvinnor utgår från personnummer. Uppgifterna i tabellerna avser koncernen om inget annat anges.

Moderbolaget har kvartalsvis uppföljning av andelen konsulter och egen personal i syfte att synliggöra den totala organisationen och på sikt minska andelen konsulter. Vid uppföljningen per december 2019 uppskattades andelen konsulter i moderbolaget till 28 (31) procent av den totala arbetskraften. Beräkningen är gjord utifrån kostnader. AMF

har idag ingen registrering och uppföljning som gör att redovisning av konsulter uppdelat på kön är möjlig.

Arbetsgrupper med ojämn könsfördelning definieras som arbetsgrupper större än fem personer med mindre än 40 procent av något kön. Från och med 2019 har begreppet arbetsgrupp ändrats. Indelningen i arbetsgrupper har ändrats från avdelning till kostnadsställe eftersom vi bedömer att en mer finfördelad uppdelning bättre speglar de faktiska grupperingarna där det dagliga arbetet utförs.

Energiprestanda och energianvändning

Energiprestanda avser fastighetsbeståndets totala energianvändning dividerat med den totala ytan i Atemp. Atemp motsvarar den invändiga ytan för våningsplan, vindsplan och källarplan som värms upp till mer än 10°C (dock inte garage). AMFs energimål mäts mot ett referensår som avser april, rullande 12 månader, år 2014. Energianvändningen är baserad på verklig energianvändning.

Vid redovisning av energianvändning ingår inte fastigheten Marievik 24 i vilken hyresgästen själv svarar för energianvändningen. Vid redovisning av energiintensitet ingår inte projektfastigheter Trumman 2, Vattenpasset 11, Trollhättan 29, Trollhättan 30 och Ängtvätten 22.

Fastigheterna Trollhättan 29–33 ingår i en gemensam energicentral för hela Urban Escape i vilken köpt energi omvandlas och förädlas så att det ger möjlighet till ett ökat energiuttag. För projektfastigheterna Trollhättan 29 och Trollhättan 30 saknas energidata under perioden januari till mars 2019. För att erhålla årsförbrukning för den gemensamma energicentralen och fördelningen av förbrukad energi för fastigheterna Trollhättan 31–33 har energidata för Trollhättan 29 och Trollhättan 30 omräknats till årsbrukningar baserat på energidata under perioden april till december 2019. Under 2019 har inga fastigheter sålts eller förvärvats.

Fjärrvärme

Fjärrvärmes är normalårskorrigerad, förutom i tabellen H10. Energi-användning där faktiska värden ingår.

Fjärrkyla

Fjärrkylan består även av processkyla.

Kylmaskiner

Kylmaskiner finns i följande fastigheter: Svalan 9, Adonis 16, Trumman 2/Vattenpasset 11, Marievik 24, Fältöversten 7, Rektangeln 21, Trossen 12, Trollhättan 29–33, Oxen Större 21, Tobaksmonopolet 6, Fatburssjön 10 och Ängtvätten 22. De gaser AMF inkluderar i sina beräkningar är följande freoner tillhörande dessa kylmaskiner: R134a, R417a och R404a. GWP-värden är tagna från IPCC.

GRI-index för hållbarhetsredovisningen 2019

GRI 102: Generella upplysningar

Organisationsprofil		Sida
102-1	Organisationens namn	28, 35
102-2	Aktiviteter, varumärken, produkter och tjänster	28, 35
102-3	Lokalisering av huvudkontoret	35
102-4	Lokalisering av verksamheten	28
102-5	Ägarstruktur och företagsform	28, 35
102-6	Marknader som organisationen är verksam på	28, 35
102-7	Organisationens storlek	2, 32, 52
102-8	Information om anställda och andra som arbetar för organisationen	22–23, 32
102-9	Leverantörskedja	21, 34
102-10	Väsentliga förändringar gällande organisation och leverantörskedja	28
102-11	Försiktighetsprincipen	27
102-12	Externa initiativ om hållbarhet som organisationen stödjer/omfattas av	14, 27
102-13	Medlemskap i organisationer	27
Strategi		Sida
102-14	Uttalande från Vd	5–6
Etik och integritet		Sida
102-16	Organisationens värderingar, principer, standarder och etiska riktlinjer	21
Styrning		Sida
102-18	Organisationens bolagsstyrning	26–27, 41–44

GRI 102: Generella upplysningar

Intressentdialog		Sida
102-40	Lista över intressentgrupper	26
102-41	Andel anställda som omfattas av kollektivavtal	32
102-42	Identifiering och urval av intressenter	26
102-43	Metoder för intressentdialoger	26
102-44	Viktiga frågor som lyfts i intressentdialogen	26
Redovisning		Sida
102-45	Enheter som ingår i den finansiella redovisningen	28
102-46	Process för att fastställa rapportinnehåll och begränsningar	26–27
102-47	Lista över väsentliga frågor	26
102-48	Justeringar av tidigare lämnad information	28
102-49	Förändringar i redovisningen	28
102-50	Redovisningsperiod	28
102-51	Datum för senaste redovisningen	28
102-52	Redovisningscykel	28
102-53	Kontaktperson för frågor angående redovisningen	28
102-54	Rapportering i enlighet med GRI Standards	28
102-55	GRI-index	29–30
102-56	Extern granskning	28

GRI-index för hållbarhetsredovisningen 2019

Väsentliga frågor		Styrning och indikatorer		Sida
GRI 300 Miljö	Energi	103-1, 2, 3	Beskrivning av den väsentliga frågan och dess avgränsningar, hur organisationen ser på frågan och hanterar den samt hur organisationen utvärderar hanteringen och resultatet av utvärderingen.	19, 28, 33
		302-1	Energianvändning inom organisationen	19, 28, 33
		302-3	Energiintensitet	19, 28, 33
	Utsläpp	103-1, 2, 3	Beskrivning av den väsentliga frågan och dess avgränsningar, hur organisationen ser på frågan och hanterar den samt hur organisationen utvärderar hanteringen och resultatet av utvärderingen.	19, 28, 33-34
		305-2	Energirelaterade Indirekta utsläpp av växthusgaser (Scope 2)	19, 28, 33-34
	Avfall	103-1, 2, 3	Beskrivning av den väsentliga frågan och dess avgränsningar, hur organisationen ser på frågan och hanterar den samt hur organisationen utvärderar hanteringen och resultatet av utvärderingen.	19, 28, 33-34
		306-2	Total avfallsvikt per typ och hanteringsmetod	19, 28, 33-34
GRI 400 Social	Jämställdhet	103-1, 2, 3	Beskrivning av den väsentliga frågan och dess avgränsningar, hur organisationen ser på frågan och hanterar den samt hur organisationen utvärderar hanteringen och resultatet av utvärderingen.	22-23, 32
		401-1	Nyanställningar och personalomsättning	22-23, 32
		405-1	Mångfald hos styrelse, ledning och medarbetare	22-23, 32
		405-2	Löneskillnad mellan kvinnor och män	22-23, 32
	Utvärdering av leverantörer	103-1, 2, 3	Beskrivning av den väsentliga frågan och dess avgränsningar, hur organisationen ser på frågan och hanterar den samt hur organisationen utvärderar hanteringen och resultatet av utvärderingen.	21
		414-1	Procentuell andel av nya leverantörer som screenades utifrån sociala kriterier	21
	Pension på kundens villkor		Bransch/företagsspecifik aspekt som inte regleras inom ramen för GRI. Mäts genom indikator för antal kunder som är omedvetna om genomförd flytt av tjänstepension.	24
Hållbarhetstyrning Finanssektorn	Aktivt ägande	FS 11	Procentuell andel av tillgångar som varit föremål för positiv och/eller negativ miljö- och social screening.	13

Hållbarhetsnoter

H1. Absolut utsläpp av koldioxidekvivalenter, aktieinnehav

Ton CO ₂ e	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Förvaltningen av den traditionella försäkringen						
Svenska aktier	195 000	313 000	220 000	187 000	108 000	140 000
Utländska aktier	700 000	804 000	1 111 000	1 213 000	818 000	1 081 000
Totalt traditionell försäkring	895 000	1 117 000	1 331 000	1 400 000	926 000	1 221 000
AMF Fonder ¹⁾	507 000	482 000	-	-	-	-

¹⁾ Vi har börjat mäta det absoluta utsläppet av koldioxidekvivalenter för AMF Fonder 2019 och har endast jämförelsesiffror för 2018.

H2. Relativt utsläpp av koldioxidekvivalenter, aktieinnehav

Ton CO ₂ e/Bolagens omsättning i miljoner kronor	2019		2018		2017		2016		2015		2014	
Förvaltningen av den traditionella försäkringen	AMF	Index	AMF	Index	AMF	Index	AMF	Index	AMF	Index	AMF	Index
Svenska aktier	4,1	7,5	6,5	10,2	5,0	8,5	4,5	7,3	3,9	6,8	5,4	8,7
Utländska aktier	14,3	27,2	14,9	24,4	16,5	26,8	20,8	29,8	18,4	27,9	27,2	37,2
Totalt traditionell försäkring	9,9	19,3	11,5	21,3	12,0	19,5	14,1	20,8	12,1	19,5	18,0	25,8
AMF Fonder												
AMF Aktiefond Asien Stilla Havet	12,4	28,8	17,0	38,0	24,7	32,2	27,0	41,5	27,6	35,6	19,5	45,6
AMF Aktiefond Europa	15,0	18,9	23,6	29,0	11,9	22,8	15,6	26,8	15,2	28,7	20,7	33,4
AMF Aktiefond Global	14,0	22,1	20,6	29,0	17,4	26,9	20,9	29,8	21,8	28,4	25,7	36,5
AMF Aktiefond Nordamerika	11,3	19,3	15,9	22,4	21,4	23,3	20,3	24,1	26,4	25,7	32,2	33,2
AMF Aktiefond Småbolag	8,0	9,9	16,0	18,7	25,9	21,9	19,5	24,1	19,3	25,8	25,3	34,3
AMF Aktiefond Sverige	4,0	6,6	6,2	10,1	7,6	9,6	4,3	7,3	3,9	7,3	10,1	9,9
AMF Aktiefond Tillväxtmarknader	15,7	38,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AMF Aktiefond Världen	7,9	12,8	10,6	17,7	9,8	16,5	10,4	16,3	10,5	15,8	17,1	20,5
AMF Balansfond (aktieandel)	7,3	11,7	10,0	16,4	10,6	15,3	9,2	14,8	10,6	14,3	15,4	18,7
AMF Företagsobligationsfond ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AMF Räntefond Kort ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AMF Räntefond Lång ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AMF Räntefond Mix ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Det saknas utfall för räntefonderna då vi har mindre än 75 procent täckning på innehav som koldioxidavtrycket mäts på.

H3. Jämställdhet

2019	Kvinnor	Män	< 29 år	30–44 år	45–59 år	> 60 år	Totalt
Antal anställda	243	189	31	174	192	35	432
varav tillsvidareanställda	242	184	29	171	192	34	426
varav heltidsarbetande	230	183	31	163	186	33	413
Personalomsättning							
Antal nyanställda	45	34	17	41	21	0	79
Antal som slutat	19	14	3	12	16	2	33
Andel som slutat (personalomsättning)	8%	8%	13%	8%	8%	6%	8%
Sammansättning av styrelse, ledning och övrig personal							
Sammansättning styrelse							
AMF	50%	50%	0%	0%	50%	50%	
AMF Fastigheter	67%	33%	0%	17%	33%	50%	
AMF Fonder	33%	67%	0%	0%	50%	50%	
Företagsledning i moder- och dotterbolag							
	40%	60%	0%	20%	67%	13%	
Övriga chefer							
	61%	39%	0%	35%	57%	8%	
Övriga tjänstemän							
	56%	44%	8%	42%	42%	8%	

2018	Kvinnor	Män	< 29 år	30–44 år	45–59 år	> 60 år	Totalt
Antal anställda	216	170	22	155	185	24	386
varav tillsvidareanställda	214	169	20	155	184	24	383
varav heltidsarbetande	205	164	22	148	178	21	369
Personalomsättning							
Antal nyanställda	36	24	8	32	20	0	60
Antal som slutat	25	21	7	15	21	3	46
Andel som slutat (personalomsättning)	12%	12%	33%	10%	11%	12%	12%
Sammansättning av styrelse, ledning och övrig personal							
Sammansättning styrelse							
AMF	44%	56%	0%	0%	56%	44%	
AMF Fastigheter	71%	29%	0%	14%	29%	57%	
AMF Fonder	50%	50%	0%	0%	67%	33%	
Företagsledning i moder- och dotterbolag							
	38%	62%	0%	8%	77%	15%	
Övriga chefer							
	65%	35%	0%	30%	67%	2%	
Övriga tjänstemän							
	55%	45%	7%	43%	44%	6%	

H4. Lönejämförelse mellan män och kvinnor med samma yrke

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Andel individer, män och kvinnor, för vilka osaklig löneskillnad identifierats i den årliga lönekartläggningen	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%	–	0,0%

2015 gjordes ingen lönekartläggning, legalt krav var vid tidpunkten lönekartläggning var tredje år. Med osaklig löneskillnad avses att det inte kan uteslutas att lägre lön beror på kön. Identifierade osakliga löneskillnader i 2017 års lönekartläggning åtgärdades omedelbart. Samtliga anställda med undantag för vd i AMF, AMF Fastigheter samt AMF Fonder, omfattas av kollektivavtal.

H5. Lönejämförelse mellan män och kvinnor oavsett yrke

Kvinnors relativa snittlön	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Företagsledning i moder- och helägda dotterbolag	73%	90%	93%	64%	69%	71%
Övriga chefer	67%	82%	70%	68%	68%	74%
Övriga tjänstemän	88%	80%	82%	83%	79%	75%
Samtliga	80%	79%	79%	75%	73%	69%

H6. Hantering av avfall från byggprojekt, hanteringsmetod

ton	2019	2018	2017	2016
Miljöfarligt avfall				
Deponi	20	24	491	122
Materialåtervinning	12	2	3	1
Energiåtervinning	16	25	4	2
Ej miljöfarligt avfall				
Återanvändning	6	1 459	8 154	13 726
Materialåtervinning	1 179	1 686	3 640	5 257
Energiåtervinning	1 306	2 319	1 437	2 614
Deponi	500	514	1 243	1 529
Totalt	3 039	6 029	14 972	23 251

Avfallshantering avser främst projekten Urban Escape och Stockholmsverken. Dessa stod för 60 respektive 13 procent av det totala projektavfallet 2019.

H7. Driftavfall

ton	2019	2018
Miljöfarligt avfall		
Deponi	1	3
Materialåtervinning	27	2
Energiåtervinning	4	26
Ej miljöfarligt avfall		
Återanvändning	20	0
Materialåtervinning	2 458	1 640
Energiåtervinning	2 980	2 554
Deponi	10	22
Totalt	5 500	4 247

För 2016 och 2017 finns endast totalsiffror, 2 670 ton respektive 4 830 ton.

H8. Koldioxidutsläpp från förbrukning av värme och el

	2019	2018	2017	2016
Koldioxidutsläpp totalt, ton CO ₂	1 996	2 296	2 546	2 629
Koldioxidutsläpp totalt, kg CO ₂ /kvm	2,5	2,6	3,0	3,1

De indirekta koldioxidutsläppen uppkommer främst från den del av fjärrvärmeförbrukningen som baseras på fossil energi. Direkta utsläpp Scope 1, indirekta utsläpp Scope 2 och Scope 3 avseende tjänsteresor klimat-kompenseras. Under året har läckage av freoner i tre kylmaskiner bidragit till ytterligare 405 ton CO₂e.

H9. Energinprestanda

Specifik energianvändning kWh/kvm

AMFs fastighetsbestånd	2019	2018	2017	2016
Fastighetsel	30	34	33	40
Fjärrvärme	48	47	48	51
Fjärrkyla	20	30	19	20
Total energianvändning	98	111	100	111

H10. Energianvändning

MWh	2019	2018	2017	2016
Ej förnyelsebar	2 938	3 628	4 253	4 550
Återvunnen energi	3 918	6 211	8 492	8 921
Förnyelsebar	70 137	71 354	73 861	78 552
Totalt	76 993	81 193	86 606	92 023

AMFs fastighetsbestånd

Fastighetsel	25 730	25 992	27 162	29 199
Fjärrvärme	38 622	34 732	43 807	46 040
Fjärrkyla	16 727	21 030	17 820	19 089
Totalt	81 079	81 754	88 789	94 328

Egen förbrukning

AMF-koncernens egen förbrukning	248	234	189	276
Totalt	248	234	189	276

Fossilfri energi avser förnyelsebar energi och återvunnen energi. Förnyelsebar energi kommer från källor som hela tiden naturligt förnyas och inte kommer att ta slut. Sol, vind, vatten och biobränsle är exempel på förnyelsebara källor. Med återvunnen energi menas spillvärme, återvunnen energi i avloppsvatten, andel av avfall och returbränslen som inte identifieras som förnyelsebar samt återvunnen energi i inköpt el och värme-produktionssamverkan. Ej fossilfritt avser fossila bränslen som till exempel olja och kol.

H11. Koldioxidutsläpp från tjänsteresor

ton	2019	2018
AMF (moderbolag)	80	145
AMF Fonder	63	46
AMF Fastigheter	30	64
Summa	173	255

Under 2019 har byte av leverantör av beräkningar skett varpå beräkningsmetod ändrats. Siffror för 2018 är omräknade för att kunna vara jämförbara.

H12. Pappersförbrukning

ton	2019	2018	2017	2016
Utskick till kund	54,8	34,1	90,1	83,0
Egen förbrukning	6,7	8,4	9,6	8,6
Total förbrukning	61,5	42,5	99,7	91,6
Egen förbrukning per arbetsplats, kilo	15	18	21	19

H13. Leverantörer

	Antal totalt	Andel inköpsvolym för de 10 största
AMF (moderbolag)	530	40%
AMF Fonder	120	50%
AMF Fastigheter	1 700	54%
Summa	2 350	

Av AMF och AMF Fonders leverantörer har cirka 60 respektive 65 procent fakturerat över 50 000 kronor under 2019. Av AMF Fastigheters leverantörer har cirka 40 procent fakturerat över 100 000 kronor under 2019. Beloppsgränsen skiljer sig åt på grund av att AMF Fastigheter har en mycket större mängd leverantörer med små fakturerade belopp.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för AMF Pensionsförsäkring AB (AMF) avger härmed årsredovisning för 2019, bolagets fyrtiosjunde verksamhetsår.

**Organisationsnummer: 502033-2259.
Styrelsens säte: Stockholm, Sverige.**

Ägarförhållanden och organisation

AMF är ett livförsäkringsaktiebolag som ägs till lika delar av LO (Landsorganisationen) och Svenskt Näringsliv. Bolaget drivs enligt ömsesidiga principer.

AMF är moderbolag i en koncern som, förutom moderbolaget, omfattar dotterbolagen AMF Fonder AB (AMF Fonder), AMF Fastigheter AB (AMF Fastigheter) samt fastighetsägande dotterbolag. AMF är även moderbolag till BSÖ Holding AB (Bergvik Skog Öst) som dock inte ingår i koncernredovisningen, se vidare not 1 Redovisningsprinciper 2.5 Koncernredovisning sidan 66. En redovisning av samtliga dotterbolag återfinns i not 16 Aktier och andelar i koncernföretag. Om inget annat anges avser siffror och texter i årsredovisningen koncernen AMF, i de fall moderbolaget avses anges det uttryckligen.

Verksamhet och affärsidé

Verksamheten bygger på tillhandahållandet av pensionsförsäkringar och utgörs huvudsakligen av kollektivavtalade försäkringar och andra tjänstepensionsförsäkringar. Koncernen erbjuder såväl traditionell försäkring som fondförsäkring. Fonder inom AMF Fonder är valbara inom fondförsäkring och premiepensionssystemet, samt tillgängliga för direkt fondsparande.

Väsentliga händelser 2019

Investeringar i alternativa tillgångar

AMF ingick i augusti 2019 avtal om förvärv av 89,9 procent av aktierna i BSÖ Holding AB som genom sitt dotterbolag Bergvik Skog Öst AB äger drygt 317 000 hektar produktiv skogsmark i mellersta Sverige. Bolaget värderades vid köpet till 12,2 miljarder kronor på kassa- och skuldfri basis.

Ränteantaganden och pensionstillägg

Garantiräntan är den ränta som används i samband med inbetalningar (premier och inflyttat kapital). Garantiräntan för äldre

försäkringar i återbäringskollektiv 1 uppgår till 0,25 procent före avdrag för driftskostnader och skatt. Inom återbäringskollektiv 3 uppgår garantiräntan till 0,60 procent före avdrag för driftskostnader och skatt.

Prognosräntan är den ränta som används vid beräkning av utbetalningsbeloppen. Prognosräntan för traditionell försäkring uppgår till 1,25 procent före avdrag för driftkostnader och skatt.

Garantiförstärkningsräntan är den ränta som används för eventuell förstärkning av försäkringarnas garanterade belopp innan utbetalning påbörjas. Garantiförstärkningsräntan justerades under året från minus 1,25 procent till minus 1,5 procent före avdrag för driftskostnader och skatt. För 2020 har AMF beslutat att höja pensionsbeloppet med 1,7 (2,2) procent för de förmånsbestämda försäkringarna. Uppräkningen motsvarar fjolårets utveckling av prisbasbeloppet.

Förändringar i ledningen

Under året bytte Tomas Flodén tjänst internt från stabschef till ny chef för Kapitalförvalningen. Som ny stabschef tillträdde Aino Bunge i augusti. Under året har även Lena Ringström, IT-chef, tillkommit i ledningsgruppen.

Ekonomisk översikt och årets resultat

AMFs intäkter utgörs av erhållna premier, avgifter från investeringsavtal, avkastning på placeringstillgångarna samt minskning av livförsäkringsavsättningarna. Kostnaderna består av lämnade försäkringsersättningar, ökning av livförsäkringsavsättningar, driftskostnader, kostnader för kapitalförvaltningen och skatt.

Koncernens totalresultat uppgick till 57,1 (8,4) miljarder kronor. Moderbolagets resultat uppgick till 52,2 (2,9) miljarder kronor.

Resultatet inom koncernen har främst påverkats av avkastningen på placeringstillgångarna vilka har bidragit med 77,6 (4,4) miljarder kronor. Sjunkande marknadsräntor har medfört

en ökning av de försäkringstekniska avsättningarna inom traditionell försäkring vilket har bidragit till en resultatpåverkan med -15,3 (-5,4) miljarder kronor. Övriga förändringar av försäkringstekniska avsättningar har påverkat resultatet positivt med 9,9 (8,9) miljarder kronor. För ytterligare information om förändringen i Livförsäkringsavsättningar se not 27 Livförsäkringsavsättning respektive avsnitt Överskottsfördelning för fördelning av årets resultat på sidan 37.

Premieinkomst

Premieinkomsten för traditionell försäkring uppgick 2019 till 17,4 (16,5) miljarder kronor. Premier för fondförsäkring redovisas som insättningar till investeringsavtal i balansräkningen. Dessa uppgick till 2,6 (3,3) miljarder kronor.

Kapitalavkastning – Traditionell försäkring

Den totala avkastningen på placeringstillgångarna uppgick till 63,8 (6,3) miljarder kronor, vilket motsvarar en totalavkastning på 13,7 (1,3) procent. Den genomsnittliga totalavkastningen för de senaste 5, 10, 15 och 20 åren uppgår därmed till 7,0, 7,7, 7,5 respektive 6,3 procent. Se även Totalavkastningstabellen på sidan 54.

Summerar vi 2019 så blev det ett mycket bra år där samtliga tillgångsslag uppvisade positiv avkastning. Året inleddes osedvanligt starkt, trots att den globala konjunkturen var vacklande och att det fanns oro för handelskonflikten mellan USA och Kina samt en hård Brexit. Under 2018 höjde den amerikanska centralbanken Federal Reserve räntan fyra gånger och minskade sin balansräkning i syfte att normalisera räntorna. Även andra centralbanker signalerade åtstramningar. Under 2019 fick vi istället se en omsvängning från centralbankerna med räntesänkningar från Federal Reserve och även återinförandet av kvantitativa lättnader från såväl Federal Reserve som ECB. Det snabba omslaget från centralbankernas sida, tillsammans med att den ekonomiska nedgången visade sig vara koncentrerad till tillverkningsindustrin, medan sysselsättningen och serviceindustrin var fortsatt stark, bidrog till en positiv utveckling för både börser och obligationer under året.

Aktiers höga avkastning 2019 beror delvis på att sista kvartalet 2018 uppvisade kraftigt fallande aktiekurser vilket gör

startpunkten fördelaktig, men även vid en justering för detta var avkastningen god avseende aktier. Avkastningen på fastighetsmarknaden har fortsatt varit hög. Under året försvagades kronan mot såväl amerikanska dollar som mot euron.

Blickar vi framåt så kommer vi troligen fortsätta leva med politisk osäkerhet under året och coronaviruset skapar oro för den globala ekonomin. I dag är det relativt tomt i centralbankernas arsenal, men finanspolitiska stimulanser kan också bli aktuella för att stötta den ekonomiska utvecklingen. Vår mycket goda solvens gör att vi kan ta risk i syfte att nå avkastning på lång sikt, vilket avspeglas i vår tillgångsportfolio inför 2020. Samtidigt är vi beredda att korrigera exponeringarna med kort varsel.

Svenska räntebärande placeringar

Avkastningen på svenska räntebärande placeringar uppgick till 1,1 (0,5) procent och resultatet i den svenska ränteportföljen uppgick till 864 (399) miljoner kronor.

Utländska räntebärande placeringar

Avkastningen på utländska räntebärande placeringar inklusive valutasäkringar uppgick till 3,8 (-0,7) procent och resultatet i den portföljen uppgick till 3 695 (-576) miljoner kronor.

Svenska aktier

Avkastningen i den svenska aktieportföljen uppgick till 28,9 (-3,0) procent. Resultatet uppgick till 21 574 (-1 811) miljoner kronor.

Utländska aktier

Avkastningen i den utländska aktieportföljen uppgick till 32,9 (1,5) procent och resultatet i den utländska aktieportföljen uppgick till 33 523 (3 581) miljoner kronor.

Fastigheter

Totalavkastningen för fastighetsportföljen uppgick till 9,2 (12,4) procent efter värdeförändring om 6,9 (10,0) procent. Resultatet, inklusive värdeförändringar, uppgick till 7 961 (9 610) miljoner kronor.

Alternativa investeringar

Totalavkastningen för alternativa investeringar uppgick till 3,7 (4,1) procent och resultatet uppgick till 1 251 (963) miljoner kronor.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar består av utbetalningar, återköp samt flytt.

Traditionell försäkring

Under året utbetalades totalt 24,9 (23,4) miljarder kronor till de försäkrade, där 14,3 (12,3) miljarder kronor utgjordes av garanterade pensionsbelopp och 10,6 (11,1) miljarder kronor av återbäring (vinstmedel).

Under 2019 uppgick extern flytt från AMFs traditionella försäkring till 5,4 (4,6) miljarder kronor, inklusive återbäring.

Fondförsäkring

Utbetalda ersättningar för fondförsäkring redovisas som utbetalningar från investeringsavtal i balansräkningen och uppgår till 2,4 (2,2) miljarder kronor. För AMFs äldre fondförsäkringar skedde tidigare ingen direkt utbetalning från fondförsäkring. Istället gjordes vanligtvis en successiv månatlig överföring av kapital till en traditionell försäkring i bolaget och utbetalningen skedde därmed från den försäkringen. Överföringen startade drygt fem år före pensionsåldern. Även i samband med dödsfall gjordes i de flesta fall en överföring av kapitalet till traditionell

försäkring inför utbetalningen till efterlevande. Under 2019 har 0,6 (0,9) miljarder kronor överförts till traditionell försäkring. Under 2019 uppgick extern flytt från AMFs fondförsäkring till 1,2 (1,0) miljarder kronor.

Förändring i försäkringstekniska avsättningar

Traditionell försäkring

Livförsäkringsavsättningar är bolagets reservavsättning avseende de garanterade pensionsbelopp som har utlovats till de försäkrade. Under 2019 ökade försäkringstekniska avsättningar med 13,3 (17,6) miljarder kronor. Ökningen bestod i garantiförstärkning på 4,9 (16,8) miljarder kronor vilka redovisas direkt mot eget kapital. Resterande reservförändring som redovisas i resultaträkningen uppgår till 8,4 (0,8) miljarder kronor och förklaras huvudsakligen av förändringar i marknadsräntan samt nettot mellan utbetalningar och premieinbetalningar.

Fondförsäkring

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk utgörs av fondförsäkringstagarnas fondandelar samt medel som inte är placerade i fondandelar på grund av pågående handel. Under 2019 ökade avsättningarna med 13,8 (–0,9) miljarder kronor. Ökningen förklaras i huvudsak av positiv kursutveckling i underliggande fonder samt premieinbetalningar.

Driftskostnader

Driftskostnaderna inklusive skadereglerings- och kapitalförvaltningskostnader ökade i moderbolaget till 839 (819) miljoner kronor. Ökningen förklaras främst av högre kostnader för personal och engångskostnader för utskick av värdebesked till bolagets sparare. I syfte att minska kostnaderna har AMF aktivt arbetat med att ersätta konsulter med anställd personal. Under året har också den gamla stordatortekniken ersatts med en Windows-baserad lösning. Teknikbytet har gett både lägre löpande kostnader och en modernare IT-miljö. Avskrivningar av immateriella tillgångar har gjorts med 41 (40) miljoner kronor.

Under 2019 har AMF fortsatt arbeta med digitalisering av verksamheten i syfte att öka effektiviteten i bolagets arbetsprocesser. Bolaget har även fokuserat på IT-säkerhet och på att säkra datakvaliteten i försäkringssystemen.

Förvaltningskostnadsprocenten för traditionell försäkring är oförändrad i förhållande till förra året och driftskostnaderna

uppgick till 0,12 (0,12) procent av placeringstillgångarna. Denna är bland de lägsta i branschen. Även kapitalförvaltningskostnaderna är fortsatt låga och uppgick till 0,03 (0,03) procent.

Moderbolagets totala åtaganden

Traditionell försäkring

Med bolagets totala åtaganden avses dels värdet av de garanterade pensionsbelopp som har utlovats till de försäkrade, dels värdet av återbäringsmedel som inte garanterats men som fördelats preliminärt på enskilda försäkringar.

Den 31 december 2019 uppgick de totala åtagandena avseende premiebestämda traditionella försäkringar till 509,7 (455,6) miljarder kronor. Av dessa medel avser 266,7 (253,2) miljarder kronor värdet av de garanterade pensionsbeloppen medan 243,0 (202,4) miljarder kronor avser värdet av ej garanterade åtaganden.

Fondförsäkring

Bolagets totala åtagande för fondförsäkring utgörs av värdet av försäkringstagarnas fondandelar samt medel som ännu inte är placerade i fondandelar. Den 31 december 2019 uppgick dessa åtaganden till 67,9 (54,1) miljarder kronor.

Överskottsfordelning

AMF drivs enligt ömsesidiga principer. Försäkringstagarna, de försäkrade samt övriga ersättningsberättigade har därför den slutgiltiga rätten till AMFs överskott, och anspråk på eget kapital, trots att de inte är delägare i bolaget.

Överskott fördelas först preliminärt till försäkringarna, i syfte att senare kunna bestämma storleken på eventuell slutlig tilldelning. Detta sker på olika sätt för premiebestämda traditionella försäkringar, förmånsbestämda försäkringar och fondförsäkringar. De traditionella försäkringarna har en gemensam kapitalförvaltning där utfallet fördelas utifrån respektive

Överskott, Mkr	Förmånsbestämd	Avgiftsbestämd	Fondförsäkring
Ingående överskott 2019-01-01	8 769	175 975	802
Överföring konsolideringsfonden för den avvecklade försäkringsgrenen Tjänsteanknuten premiebefrielseförsäkring till försäkringsgrenen Avgiftsbestämd tjänstepensionsförsäkring.	–	0	–
Kapitalbidrag kunder (premie utöver livavsättning)	–	9 723	–
Utbetalning överskott kunder	–397	–10 186	–
Garantiförstärkning	–	–4 891	–
Utbetalning till försäkringstagare (arbetsgivare)	–752	–	–
Risvinster	–29	186	12
Avgifter försäkrade (avgifter som belastar FTA)	7	1 125	50
= Nettobidrag Kapital kunder	–1 171	–4 043	62
Kapitalavkastning (utöver räntekostnad FTA, inklusive förvaltningsarvode)	949	55 217	354
Övrig omvärdering FTA	–2	1 113	–12
Driftskostnader	–2	–530	–140
Utbetald skatt	–10	–522	–41
= Kundens vinst/förlust efter förändring av marknadsräntan	935	55 278	161
Omvärdering FTA på grund av ändringar i marknadsräntan	–1	–15 265	–
= Kundens vinst efter förändring av marknadsräntan	934	40 013	161
Överföring avseende återbetalning av historiska underskott från fondförsäkringsverksamheten till den traditionella verksamheten	–	512	–512
Utgående överskott 2019-12-31	8 531	212 457	512

återbäringskollektivs fördelning av placeringsrisk. AMF har fyra återbäringskollektiv; kollektiv 1 där förmånsbestämda försäkringar och äldre premiebestämda försäkringar ingår, kollektiv 2 där äldre premiebestämda försäkringar under successiv överföring från fondförsäkring ingår, samt kollektiv 3 där försäkringar med överskottsberoende avkastningsränta ingår. Fondförsäkringskollektivet utgör det fjärde återbäringskollektivet. Även avgifter, uttag av avkastningsskatt samt fördelning av arvsvinster är en del av den preliminära fördelningen av överskott. Tilldelning av överskott sker först i samband med utbetalning, flytt eller tilldelning av garantier.

Till följd av ett uppkommet överskott kopplat till de historiska livsfallsresultaten inom Avtalspension SAF-LO har AMF under 2019 genomfört en fördelning av överskott. Fördelningen av överskottet har skett genom förstärkta arvsvinster för försäkrade födda 1940–1969 och den totala fördelningen uppgick till 655 miljoner kronor.

Konsolideringsfonden påverkas dessutom av hur AMFs försäkringstekniska avsättningar utvecklas jämfört med AMFs placeringstillgångar.

Under året tilldelades 10,6 (11,1) miljarder kronor i slutlig tilldelning avseende pensionsutbetalning.

4,9 (5,6) miljarder kronor tilldelades i samband med ordinarie garantiförstärkning. Moderbolagets resultat var 52,2 (2,9) miljarder kronor varav 9,7 (10,0) miljarder kronor av resultatet uppstod genom att kunderna bidrog med överskott i samband med premieinbetalningar. Förändringen av diskonteringsräntan under 2019 påverkade resultatet negativt med –15,3 (–5,4) miljarder kronor.

Fondförsäkringsverksamhetens överskott (den så kallade fondbufferten) är en del av AMFs konsolideringsfond. Enligt kontributionsprincipen ska medel från konsolideringsfonden tilldelas försäkringstagare under förutsättning att medlen inte behövs för förlusttäckning. Tilldelningen av överskott ska utgå ifrån respektive försäkringsbidrag till överskottet.

Under 2019 har AMFs bolagsstämma fattat beslut om att överföra 512 miljoner kronor till konsolideringsfonden för den traditionella försäkringsverksamheten. Överföringen avser återbetalning av internt lån inklusive ränta.

Se vidare vinstdisposition på sidan 39 för ytterligare information.

Kollektiv konsolidering i moderbolaget

Den kollektiva konsolideringsgraden beräknas som förhållandet

mellan tillgångar värderade till marknadsvärde och totala åtaganden inklusive preliminärt fördelat överskott.

För premiebestämda försäkringar uppgick den kollektiva konsolideringsgraden vid årets utgång till 100,5 (100,4) procent och målnivån uppgår till 100 procent. Den kollektiva konsolideringsgraden för förmånsbestämda försäkringar var vid årets ingång 192 (186) procent och vid årets utgång 217 (192) procent. För analys av koncernens eget kapital, se sidan 58.

Solvens i moderbolaget

Enligt försäkringsrörelselagen ska försäkringsbolagen ha en kapitalbas som minst uppgår till en erforderlig solvensmarginal. Solvensmarginalen ska minst motsvara fyra procent av livförsäkringsavsättningarna och tjugofem procent av de driftskostnader som är hänförliga till fondförsäkringsåtaganden. AMFs kapitalbas uppgår till 249,7 (207,5) miljarder kronor och solvensmarginalen uppgår per 31 december 2019 till 10,8 (10,3) miljarder kronor.

Solvenskvoten är relationen mellan kapitalbasen och erforderlig solvensmarginal. AMFs kapitalbas var vid utgången av året 23,2 (20,2) gånger större än erforderlig solvensmarginal.

Inom traditionell försäkring förekommer även ett annat solvensbegrepp, solvensgrad. Solvensgraden är relationen mellan bolagets totala tillgångar avseende traditionell försäkring och värdet av bolagets garanterade åtaganden för samma försäkringar. Solvensgraden den 31 december 2019 uppgick till 194 (182) procent. För mer information om hur de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) påverkar solvensgraden, se Risker och riskhantering på sidan 45 ff. Nya och förändrade redovisningsstandarder under 2019 har inte haft någon effekt på bolagets solvens.

Dotterbolag

AMF äger 100 procent av de verksamhetsdrivande bolagen AMF Fonder och AMF Fastigheter. Därutöver äger AMF fastighetsägande dotterbolag vilka framgår i not 16 Aktier och andelar i koncernföretag. För organisationsschema, se not 40 Närstående.

AMF Fastigheter AB

AMF Fastigheter är ett av Sveriges största fastighetsbolag som utvecklar och förvaltar AMF-koncernens helägda fastigheter med kontors- och handelsfastigheter i Stockholm och Sundbyberg. Som ett helägt dotterbolag är det övergripande uppdraget att bidra till en stabil avkastning för AMF:s sparare. Bland

handelsfastigheterna finns bland annat Gallerian på Hamngatan, Mood Stockholm och gallerierna Fältöversten, Ringen och Västermalmsgallerian, samtliga i centrala Stockholm. Värdet av det helägda fastighetsbeståndet uppgår till 73,9 (68,1) miljarder kronor.

Bolaget utvecklar och förvaltar kontor och handelsplatser, och kvarteren runt omkring med visionen att skapa stadsrum där människor vill vara. De största projekten hittills är Urban Escape Stockholm vid Brunkebergstorg och utvecklingen av kvarteren runt Mood Stockholm. Urban Escape Stockholm har inneburit en omdaning av kvarteret mellan Hamngatan, Brunkebergstorg och Regeringsgatan, till moderna kontorslokaler som nu har flera av världens mest innovativa företag som hyresgäster i kombination med Gallerian, en klassisk shoppingdestination som har fått nytt liv. Under 2018 påbörjades omvandlingen av det klassiska industrikvarteret Stockholmsverken på Södermalm till en kreativ mötesplats för arbete och umgänge. Ett projekt som avslutas under 2020.

I slutet av 2018 ingick bolaget ett intentionsavtal med Sundbyberg Stad om att tillsammans utveckla centrala Sundbyberg. I delar av fastigheten Stigbygeln 5, det vill säga femte Hötorgshuset på Sergels torg, har en ombyggnation påbörjats för att under 2021 slå upp portarna till Space, ett modernt digitalt kulturcenter och Europas största permanenta e-sport- och gamingarena. Huvudägare till Space är Pop House.

AMF Fonder AB

AMF Fonder erbjuder egenförvaltade fonder med låga avgifter. Fonderna är skapade för att tillhandahålla ett långsiktigt pensionssparande. De är också tillgängliga för direkt fondsparande för privatkunder (även via externa fondtorg) och återfinns inom premiepensionssystemet.

Under 2019 överträdde sex av tolv jämförbara fonder sina jämförelseindex. Utöver dessa tolv fonder lanserades i december 2019 även en ny fond, AMF Aktiefond Tillväxtmarknader. Under året har även Aktiefond Mix fusionerats in i Aktiefond Global. Åtgärden gjordes bland annat för att förbättra AMF Fondförsäkrings entrélösning. Aktiefond Global har avkastat 0,4 procent bättre än sitt index och 4 procent bättre än snittet av konkurrenterna.

Under 2019 hade AMF Fonder ett nettoutflöde ur fonderna med drygt 1,2 (0,0) miljarder kronor. Största inflödena hade Aktiefond Global och Aktiefond Sverige, eftersom AMF beslöt att byta fonder i sin entrélösning till dessa fonder. Den 31 december 2019 uppgick det förvaltade kapitalet till 149,1 (121,8) mil-

jarder kronor. Årets resultat efter skatt var 25,4 (24,1) miljoner kronor. Under 2019 gjordes en utdelning på 24,1 (82,1) miljoner kronor till moderbolaget.

Regelverksförändringar

Ny tjänstepensionsreglering

Den 13 november 2019 fattade riksdagen beslut om att anta regeringens förslag till en ny lag om tjänstepensionsföretag. Genom lagen om tjänstepensionsföretag genomförs det andra europeiska tjänstepensionsdirektivet (IROP 2-direktivet) i svensk rätt. IROP 2-direktivet utgör en EU-gemensam reglering för så kallade tjänstepensionsinstitut.

Direktivet innehåller den samlade rörelseregleringen för denna typ av företag, vilket bland annat inkluderar regler om verksamhetsförsäkringar, solvens, information, rapportering och tillsyn. Lagen om tjänstepensionsföretag innehåller därtill en rad bestämmelser som av den svenska lagstiftaren ansetts nödvändiga för den svenska marknaden. Den utökade regleringen inkluderar ett riskkänsligt kapitalkrav, utökade regler om företagsstyrning samt rapportering och information. Den nya lagen om försäkringsdistribution gäller även för tjänstepensionsföretag.

Försäkringsföretag som endast tillhandahåller tjänstepensionsförsäkring, samt tjänstepensionskassor, kan ansöka hos Finansinspektionen om omvandling till tjänstepensionsföretag och därefter tillämpa tjänstepensionsregleringen.

Riksdagens beslut att anta regeringens förslag kompletterades dock med att riksdagen gav regeringen i uppdrag att skyndsamt bereda ett antal tillägg och ändringar till lagstiftningen. De frågor där riksdagen vill se förändringar omfattar bland annat solvensregleringen (inklusive investeringsreglerna), informationsreglerna samt tilläggsförsäkringar. Regeringens nya förslag kommer enligt plan att läggas fram under våren 2020.

Den nya lagen trädde ikraft den 15 december 2019 men företag som, likt AMF, följer den övergångsreglering i försäkringsrörelselagen som infördes i samband med genomförandet av Solvens 2-direktivet, har fram till utgången av år 2022 på sig att antingen omvandla sig till tjänstepensionsföretag och följa den nya tjänstepensionsregleringen, eller att fullt ut tillämpa försäkringsrörelselagen och Solvens 2.

Inom AMF pågår ett arbete med att analysera regelverken och effekterna av dem med inriktning mot ett beslut om eventuell omvandling. Beslut kommer dock inte att kunna fattas förrän regleringen är slutligt fastställd.

Redovisningsregler

Finansinspektionen har i december 2019 informerat om att de kommer att föreslå att redovisningsreglerna för onoterade försäkringsföretags koncernredovisningar ändras. Ett regelprojekt kommer inledas inom Finansinspektionen under 2020 för att ta bort kravet på att onoterade försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska tillämpa fullständiga internationella redovisningsstandarder (så kallad full IFRS) i sin koncernredovisning. Detta kommer att påverka i vilken utsträckning den nya redovisningsstandarden IFRS 17 Försäkringsavtal ska implementeras och tillämpas i dessa företag, vilket är den mest väsentliga frågan avseende dessa kommande ändrade regler. En utmaning med att implementera IFRS 17 har varit att den i sin utformning strider mot försäkringsredovisningsdirektivet i fråga om värdering, klassificering och presentation av försäkringskontrakt. Standarden har också bedömts medföra stora kostnader för företagen framför allt vad gäller systemutveckling i försäkringssystemen.

AMF kommer att följa Finansinspektionens regelprojekt för att analysera vad det kommer att få för påverkan på bolagets redovisning samt delta i remissarbete av de nya reglerna.

Vinstdisposition av 2019 års resultat

Styrelsen föreslår till årsstämman 2020 att 2019 års resultat för moderbolaget om 52 180 940 121 kronor överföres till konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren enligt följande:

Konsolideringsfonden	Kronor
Individuell försäkring	328 758 328
Förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring	911 161 162
Avgiftsbestämd tjänstepensionsförsäkring	50 719 015 448
Tjänsteanknuten premiebefrielseförsäkring	-6 089
Individuell fondförsäkring	25 840 542
Tjänstepension avseende fondförsäkring	196 170 730
Summa	52 180 940 121

Styrelsen föreslår årsstämman 2020 att bemyndiga styrelsen att med avseende på verksamhetsåret 2020 använda upp till 15,0 (15,0) miljarder kronor för slutlig tilldelning i samband med pensionsutbetalningar och flytt.

Styrelsen föreslår därutöver också årsstämman att bemyndiga styrelsen att använda upp till 10,0 (10,0) miljarder kronor avseende garantiförstärkning samt att använda upp till 1,0 (1,0) miljarder kronor av det avskilda STP-kapitalet i syfte att reducera premien avseende Avtalspension SAF-LO.

Styrelsen föreslår att andelen av konsolideringsfonden för den avvecklade försäkringsgrenen Tjänsteanknuten premiebefrielseförsäkring, efter vinstdisposition, på -6 089 (-91 226) kronor överförs till försäkringsgrenen Avgiftsbestämd tjänstepensionsförsäkring.

Styrelsen ställer sig härmed också bakom den hållbarhetsredovisning som framgår av sidorna 12–34.

Hållbarhetsrapport

AMF Pensionsförsäkring AB (AMF), org nr 502033-2259, avger härmed en hållbarhetsrapport för 2019. Nedan följer en redovisning av koncernens hållbarhetsarbete enligt årsredovisningslagen. AMF upprättar dessutom årligen en hållbarhetsredovisning, i enlighet med de internationella riktlinjerna GRI Standards, som publiceras i årsredovisningen.

AMFs hållbarhetsarbete omfattar vårt arbete med att minska vårt direkta och indirekta klimatavtryck, arbeta för ökad mångfald och jämställdhet, att hålla en hög nivå i affärsetiska frågor och sträva efter att tjänstepension ska upplevas enklare för spararna. AMFs styrelse är ytterst ansvarig för hållbarhetsarbetet i AMF. Hållbarhetsarbetet utgår från styrelsens regler om ansvarstagande och hållbarhet. Reglerna påverkar också många av AMFs övriga styrdokument, som exempelvis placeringsriktlinjer, regler för erbjudandet, försäkringstekniska riktlinjer samt regler för riskhantering, som samtliga beslutas av styrelsen.

Styrelsen beslutar om inriktningen på hållbarhetsarbetet och följer upp arbetet kvartalsvis. Vd har det operativa ansvaret för hållbarhetsarbetet. Vd fattar beslut om hållbarhetsmål, eller anvisar till respektive dotterbolag där det är lämpligt. AMF följer FN-initiativet Global Compacts principer om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption samt OECDs riktlinjer för multinationella företag. AMF följer även FN:s principer för ansvarsfulla investeringar och strävar efter att redovisa klimatrisker utifrån TCFDs rekommendationer.

Styrning av AMFs direkta påverkan

AMFs direkta påverkan från den egna verksamheten består främst i personalrelaterade frågor, som mångfald och jämställdhet, den egna verksamhetens resursförbrukning i form av energi, papper och tjänsteresor samt hantering av affärsetiska frågor. Riskerna inom dessa områden bedöms som begränsade. Policyer för AMFs agerande finns främst i styrelsens regler för ansvarstagande och hållbarhet och AMFs personalhandbok (framförallt icke-diskrimineringspolicy, jämställdhetspolicy och resepolicy).

AMF ska även följa Näringslivskoden utgiven av Institutet mot mutor. Som en del i personalarbetet följs även AMFs agerande i affärsetiska frågor upp. Inom ramen för personalarbetet följs bland annat sjukfrånvaro, upplevd diskriminering och kränkande särbehandling samt mångfald och jämställdhet i exempelvis rekryteringsprocess upp. Detta följs bland annat upp genom att det underrepresenterade könet ska återfinnas bland de tre slutkandidaterna vid rekrytering till arbetsgrupper med ojämn könsfördelning. Under 2019 genomfördes 47 (33) rekryteringar till sådana grupper. I 37 (24) fall fanns slutkandidater av båda könen, och i 16 (10) fall anställdes en representant från det underrepresenterade könet. Inom miljöarbetet mäter AMF koldioxidutsläppen från tjänsteresor, den egna energiförbrukningen och pappersförbrukningen. Det helägda dotterbolaget AMF Fastigheter har genom sin verksamhet (utveckling och förvaltning av AMF-koncernens helägda fastigheter) påverkan på miljö, främst genom fastigheternas energiförbrukning samt avfall från ombyggnadsprojekt. Miljöarbetet styrs av styrelsens regler för ansvarstagande och hållbarhet, ägardirektiv samt AMF Fastigheters hållbarhetspolicy. AMF Fastigheter följer upp fastigheternas energiprestanda, energiförbrukning i relevanta fall samt hantering av avfall. Resultatindikator avseende miljöområdet är att energiprestandan i fastighetsbeståndet ska uppgå till högst 95 kWh/kvm. Denna uppgick 2019 till 98 (111) kWh/kvm.

Styrning av AMFs indirekta påverkan

AMFs indirekta påverkan omfattar främst hållbarhetsaspekter inom investeringsverksamheten, men även hos AMFs leverantörer. Styrelsens regler slår fast att AMF ska ta hänsyn till hållbarhet när pensionskapitalet investeras. Bedömningarna ska utgå från en helhetssyn, och AMF ska sträva efter att investera i bolag som arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor. De bolag som AMF investerar i ska leva upp till grundläggande principer om exempelvis mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption. Styrelsens placeringsriktlinjer, AMFs ägarpolicy samt vd:s instruktion till kapitalförvaltningen ger ytterligare riktlinjer för hanteringen av hållbarhetsfrågor i investeringsverksamheten.

AMFs policy avseende investeringar i fossil energi innebär bland annat att AMF inte ska investera i bolag med mer än 10 procent av omsättningen från utvinning av förbränningskol. Bolag som AMF investerar i har alla mer eller mindre påverkan på sin omvärld inom olika hållbarhetsområden. AMF försöker hantera sin indirekta påverkan genom ovan nämnda policyer. Uppföljning görs bland annat två gånger per år genom en genomlysning av portföljen. Under 2019 hade vi inga (1) fall av bolag som ansågs ha brutit mot grundläggande hållbarhetskrav. AMFs inköp sker främst inom IT (tjänster, drift och konsulter), telefoni-tjänster, analyser och transaktioner inom kapitalförvaltningen, marknadsföring, pensionsadministration samt energi, värme, bygg- och förvaltningstjänster inom fastighetsförvaltningen. AMF vill att bolagets leverantörer ska ställa sig bakom Global Compacts principer om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption, antingen genom att skriva under AMFs leverantörskod eller själva vara medlemmar. Bolag som AMF köper varor och tjänster från har alla mer eller mindre påverkan på sin omvärld inom olika hållbarhetsområden. AMF hanterar sin indirekta påverkan genom bland annat leverantörskoden. Uppföljning att leverantörer har skrivit under koden görs.

För mer information om riskhantering, se även avsnittet Risker och riskhantering sidan 45.

AMFs styrning

Bolagsstyrning

AMF är ett livförsäkringsaktiebolag som ägs till lika delar av LO och Svenskt Näringsliv och som drivs enligt ömsesidiga principer. Eftersom kunderna står för riskkapitalet i bolaget och bolaget inte får dela ut vinst till aktieägarna är bolagets styrning av särskild betydelse.

Regelverk

De viktigaste regelverken för bolagets styrning är försäkringsrörelselagen och där intagna övergångsregler avseende Solvens 2 samt aktiebolagslagen. I enlighet med försäkringsrörelselagen slår bolagsordningen fast att AMF inte får dela ut vinst till aktieägarna. I bolagsordningen anges att bolagsstämman är AMFs högsta beslutande organ och att bolagsstämman utser styrelsen samt bolagets revisorer. Bolagsordningen innehåller också bestämmelse om att LO respektive Svenskt Näringsliv ska utse varsin ledamot i styrelsen att särskilt bevaka de försäkrades intressen. Dessa är Berit Müllerström (LO) och Marie Rudberg (Svenskt Näringsliv). Bolagsstämman utser styrelsens ordförande. Stämman hålls före utgången av juni varje år.

AMF omfattas inte formellt av Svensk kod för bolagsstyrning. Bolaget har dock valt att i vissa relevanta avseenden beakta koden. Styrelsen uppfyller kraven om ledamöters oberoende gentemot bolaget och bolagsledningen enligt koden, men inte avseende ledamöters oberoende i förhållande till större aktieägare. Då ägarna ska vara lika representerade i bolagets styrelse och därmed har full insyn i styrelsens arbete, har AMF även bedömt att det saknas behov av bolagsstyrningsrapport i kodens mening. Ägarna har vidare valt att avstå från att inrätta en valberedning för val av styrelse och revisorer. Styrelsen utvärderar årligen sin kompetens och lämplighet i enlighet med en fastlagd process. Resultatet av utvärderingen ska kommuniceras till ägarna för att utgöra underlag vid ny- och omval till styrelsen. Kompetensutvärderingen syftar till att säkerställa styrelsens samlade kompetens. Lämplighetsprövningen avser varje ledamot och omfattar bland annat redogörelse för och kontroll av engagemang andra uppdrag, ekonomisk redbarhet och mediabild. Kartläggning av eventuella intressekonflikter görs årligen samt vid behov.

Styrelsen och dess arbete

Det är styrelsen som har det yttersta ansvaret för att AMFs verksamhet bedrivs i enlighet med tillämpliga lagar och föreskrifter. Styrelsen beslutar om AMFs strategiska inriktning, utser vd och fastställer riktlinjer och instruktioner. Styrelsen ska se till att det finns lämpliga interna regelverk för riskhantering och internkontroll. Styrelsen följer löpande bolagets verksamhet och dess ekonomiska resultat. Till sin hjälp har styrelsen en oberoende internrevision som rapporterar direkt till styrelsen. Styrelsen får även regelbundet särskild risk- och regelrapportering, se vidare Risker och riskhantering, sidan 45 ff.

Styrelsen har gjort en utvärdering av sitt arbete under 2019 enligt fastlagd process. Bedömningen är att styrelsen uppfyller AMFs krav på kompetens och lämplighet samt att identifierade intressekonflikter kan hanteras.

Styrelsen består normalt av nio ordinarie ledamöter utan suppleanter men har under större delen av året bestått av åtta ledamöter efter att en ledamot avträdde i början av året. Vid årsstämman 2019 omvaldes Renée Andersson, Per Ljungberg, Ola Pettersson, Marie Rudberg, Caroline af Ugglas, Ulf Grunander, Berit Müllerström och Tomas With. Marie Rudberg är styrelsens ordförande. På styrelsesammanträden deltar två representanter för personalen. Styrelsen sammanträder minst sex gånger per år och hade tio protokollförda sammanträden inklusive konstituerande möte under 2019.

Styrelsen har inrättat tre utskott, revisionsutskott, finansutskott samt kompetens- och ersättningsutskott, som alla är beredande organ utan beslutsrätt såvida de inte fått särskilda mandat.

Revisionsutskottet består av fyra styrelseledamöter med ledamoten Marie Rudberg som ordförande. Utskottet följer övergripande bolagets arbete med framtagande av lagstadgad finansiell rapportering samt system för den interna kontrollen. Det innefattar hantering av operativa risker, regelefterlevnad samt beredning av relevanta delar hänförliga till styrelsens egna risk- och solvensbedömning. Utskottet tar även del av rapporter från AMFs internrevision samt från funktionerna för

regelefterlevnad och riskhantering. På utskottets möten deltar normalt bolagets externa revisorer och chef för Internrevision.

Finansutskottet består av tre styrelseledamöter med ledamoten Ola Pettersson som ordförande. Utskottet följer placeringsverksamheten och att de åtgärder som vidtas av kapitalförvaltningen sker med iakttagande av gällande regler och anvisningar. I utskottets uppgifter ingår att bereda och till styrelsen föreslå referens- och målportfölj för kapitalförvaltningen och löpande följa upp dessa samt bereda de investeringsbeslut som kräver styrelsens godkännande. I utskottets uppgifter ingår även att löpande bevaka att risken i bolagets tillgångsportfölj anpassas mot gällande solvensrestriktioner enligt vad som följer av styrelsens regler om riskhantering samt med avseende på placeringsrisker bereda styrelsens egna risk- och solvensbedömning. Utskottet följer också upp och bereder det arbete som utförs inom ramen för den av styrelsen beslutade ägarpolicyn i AMF.

Kompetens- och ersättningsutskottet består av tre styrelseledamöter med ledamoten Marie Rudberg som ordförande. Utskottet bereder bolagets ersättningsprinciper, ersättningar och förmåner för vd, vice vd, ledande befattningshavare samt chef för Internrevision. I utskottet redovisas även verkställande direktörens bedömning av ledande personers kompetens och lämplighet, uppvisade resultat samt plan för succession. Därtill redovisas verkställande direktörens bedömning av ledande personers kompetens och lämplighet hos de som är ansvariga för centrala funktioner, undantaget chef för Internrevision. Styrelsens kompetens och lämplighet samt utbildningsplan bereds av utskottet. Utskottet bereder även principiella frågor rörande förmåner för bolagets anställda och blir informerade om bolagets strategiska frågor kopplade till kompetensförsörjning.

Styrning av helägda dotterbolag

De verksamhetsdrivande helägda dotterbolagen utgörs av AMF Fonder AB (AMF Fonder) och AMF Fastigheter AB (AMF Fastigheter). Verksamheten och arbetet i dotterbolagen regleras i respektive bolagsordning och interna styrdokument, såsom arbetsordning för styrelse och instruktion för vd. AMF Fonders verksamhet regleras även av en separat lagstiftning, lagen om värdepappersfonder, som styr hur verksamheten ska bedrivas. Styrelsen i moderbolaget utfärdar ägardirektiv till dotterbolagen som närmare anger de krav moderbolaget ställer på dotterbolagen ur ett koncernperspektiv och hur uppföljning av dotterbolagens verksamhet sker.

De helägda dotterbolagen hanterar sådan verksamhet där AMF funnit ett mervärde i att den bedrivs i egen regi eller där så krävs i lag. De delar av verksamheten där det finns samordnings- och skalfördelar med övriga delar i koncernen hanteras där så är lämpligt och möjligt gemensamt. Mellan bolagen finns avtal där dotterbolagen köper tjänster från moderbolaget och även att moderbolaget köper tjänster från dotterbolagen enligt fastställda ekonomiska villkor som följer AMFs regelverk för närstående-transaktioner.

AMF Fonder har en styrelse som består av sex ledamöter där tre ledamöter är att betrakta som oberoende från AMF eller AMFs ägare. Styrelsen består av ordförande Camilla Larsson (chef Försäkring AMF), Per Bardh (oberoende), Anders Oscarsson (chef Aktier AMF), Anders Thorstensson (chefsjurist Svenskt Näringsliv), Johan Held (oberoende) och Cecilia Ardström (oberoende).

AMF Fastigheter har en styrelse som består av sex ledamöter där tre är att betrakta som oberoende från AMF eller AMFs ägare. Styrelsen består av ordförande Katarina Romborg (chef Alternativa investeringar AMF), Per-Erik Karlsson (chefsjurist AMF), Agneta Jacobsson (oberoende), Amelie Barnekow Söderberg (oberoende), Monica von Schmalensee (oberoende) och Lars-Åke Bokenberger (chef svenska aktier AMF).

AMFs verksamhetsstyrning och ledning

AMFs verksamhetsstyrning sker med stöd av övergripande verksamhetsmål. Målen bryts ner på enhets- och avdelningsnivå och därefter till medarbetarnas individuella utvecklingsplaner. Målen på alla nivåer följs upp regelbundet. AMF arbetar aktivt med kompetensutveckling såsom utvecklingssamtal och att uppmuntra till intern rörlighet. Bolaget strävar efter att minst 20 procent av alla tjänster ska tillsättas av interna sökanden.

AMF arbetar aktivt med att skapa en företagskultur som gör att rätt beslut fattas samt att rätt prioriteringar görs. AMFs kultur präglas av att bolaget drivs med det enda syftet att skapa värde för kunderna. Det finns ett genuint engagemang och uppslutning kring AMFs uppdrag bland medarbetarna. Det visar bland annat 2019 års mätning som genomfördes inom AMF och AMF Fonder av det så kallade organisationsindexet som under året uppgick till 78 (78) procent. Ledarskap är ett område som visar på tydlig positiv utveckling. Utvecklingen gäller främst ledarens förmåga att planera verksamheten med god framförhållning och att följa upp beslut. Svarsfrekvensen i mätningen var 89 (89) procent. AMF har internt ett kontinuerligt kommunikativt arbete kring förståelsen för uppdraget och kunderna.

AMFs företagsledning

Företagsledningen i AMF består av sju personer.

AMFs företagsledning			
Namn	Född	Titel	Anställd sedan
Johan Sidenmark	1965	Vd	2012
Tomas Flodén	1973	Vice vd och kapitalförvaltningschef	2009
Per-Erik Karlsson	1958	Chefsjurist	1995
Camilla Larsson	1971	Chef Kund och Affär	2004
Lena Ringström	1967	Chef IT	2014
Cecilia Rosendahl Lavén	1971	Chef Marknad & Kommunikation	2000
Aino Bunge	1975	Stabschef	2019

Principer för att bestämma ersättningar och förmåner till nyckelpersoner i ledande ställning samt berednings- och beslutsprocesser framgår i not 38 Personal, se sidan 100 ff.

Johan Sidenmark

Tomas Flodén

Per-Erik Karlsson

Camilla Larsson

Lena Ringström

Cecilia Rosendahl Lavén

Aino Bunge

Styrelsen för AMF 2019

	Marie Rudberg	Renée Andersson	Ulf Grunander	Per Ljungberg
	Ordförande Ordförande revisionsutskott Ordförande kompetens- och ersättningsutskott	Ledamot Ledamot revisionsutskott	Ledamot Ledamot revisionsutskott	Ledamot Ledamot finansutskott
Befattning	Administrativ direktör Svenskt Näringsliv	Utredare LÖ	Styrelseuppdrag	Vice vd Lancelot Holding AB
Utbildning	Civilekonom DHS	Fil. kand.	Civilekonom, Stockholms Universitet	Civilekonom DHS och gymnasieingenjör
Invald år	2010	2010	2018	2014
Född	1962	1965	1954	1957
Andra väsentliga uppdrag	Vice ordförande Fora AB Styrelseordförande Ideella föreningen Ratio med firma Ratio. Ledamot Lärandegruppen i Sverige AB.	Ledamot i AFA Livförsäkringsaktiebolag. Suppleant i AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag och ledamot i LÖ-TCO Rättsskydd Aktiebolag.	Ordförande i Nyströms Gastronomi & Catering AB och Djurgårdens Merchandise Handelsbolag. Ledamot Arjo AB, Bostadsrättsföreningen Hövitsmannen 3, Djurgården Hockey AB, GREG Capital AB, Lifco AB och Nyströms Gastronomi på Falsterbo Golfklubb AB. Vd DIF Hockey Partners Sweden AB.	Ledamot Lancelot Asset Management Aktiebolag Ledamot, vice vd Lancelot Holding AB och Ljungberg & Co FIRM Aktiebolag.
Bakgrund	2006– Administrativ direktör Svenskt Näringsliv. 2000–2006 Sveriges Riksbank.	2006– Utredare med ansvar för pensions- och försäkringsfrågor på LÖ.	1993–2016 CFO Getingekoncernen 1985–1993 Auktoriserad revisor	2004– 2018 Rådgivningsansvarig Lancelot Holding AB. 1998–2003 Vd Lancelot Asset Management AB.
Närvaro, styrelse	10/10	9/10	10/10	10/10
Närvaro, revisionsutskott	4/4	3/4	3/4	
Närvaro, finansutskott				5/5
Närvaro, kompetens- och ersättningsutskott	2/2			

För arvoden och ytterligare information se not 38 Personal.

Styrelsen för AMF 2019

	Berit Müllerström	Ola Pettersson	Caroline af Ugglas	Tomas With
	Ledamot Ledamot kompetens- och ersättningsutskott	Ledamot Ordförande finansutskott Ledamot revisionsutskott	Ledamot Ledamot finansutskott	Ledamot Ledamot i kompetens- och ersättningsutskott
Befattning	Andre vice ordförande LO	Chefsekonom LO	Vice vd Svenskt Näringsliv.	Vice ordförande IF Metall
Utbildning	Gymnasieutbildning och enstaka kurser på högskola	Civilekonom DHS	Ekonomisk examen, Stockholms Universitet	Gymnasieutbildning
Invald år	2018	2011	2015	2018
Född	1958	1973	1958	1971
Andra väsentliga uppdrag	Ordförande Arbetets Museum och Union to Ledamot ABF, Ideella föreningen LO:s Folkhögskola Runö och LO:s Folkhögskola Runö. Vice ordförande i Union to Union. Ledamot i Fonus koncernstyrelse.		Ledamot Beijer Alma AB.	
Bakgrund	2010–2018 Chef OU-enheten Kommunal Förbundskontoret 2008–2011 Projektledare KLOK Kommunal Förbundskontoret 2000–2008 Lokalkontorschef Kommunal Älvsborg 1996–2000 Ombudsman Kommunal Älvsborg	LO sedan 2008. Chefsekonom sedan 2011.	–2015 Aktiechef och ansvarig för ägarstyrningsfrågor på Skandia kapitalförvaltning.	2014–2017 Chef IF Metalls förhandlingsenhet 2013–2014 LO lönepolitik, Samhall m.m. 2009–2013 Avtalsansvarig Teknikavtalet IF Metall 2004–2013 Förhandlingsombudsman 2006–2008 Biträdande avtalsansvarig Teknikavtalet IF Metall
Närvaro, styrelse	9/10	9/10	9/10	10/10
Närvaro, revisionsutskott		3/4		
Närvaro, finansutskott		5/5	5/5	
Närvaro, kompetens- och ersättningsutskott	2/2			1/2*

* Ledamot tillträdde i samband med årsstämman 2019.

För arvoden och ytterligare information se not 38 Personal.

Risker och riskhantering

De viktigaste riskelementen för AMF är:

Solvensrisk: att AMF inte kan uppfylla garanterade åtaganden.

Placeringsrisk: att värdet av AMFs tillgångar och skulder förändras på grund av prisändringar på de finansiella marknaderna.

Försäkringsrisk: att AMFs försäkringsfall (framförallt utbetalningar av garanterade belopp) avviker från vad AMF har antagit.

Affärsrisk: att AMFs intäkter inte täcker dess kostnader.

Operativ risk: att fel uppstår eller begås i driften av bolaget.

Målsättningen med AMFs riskhantering är att undvika oväntade ekonomiska eller andra förluster för koncernen och dess kunder. Riskhanteringen ska långsiktigt bidra till koncernens goda anseende, starka varumärke och konkurrenskraftiga resultat. Det innebär i moderbolaget att aktivt risktagande ska ske på ett balanserat och kontrollerat sätt med beaktande av att bolaget alltid ska kunna uppfylla garanterade åtaganden gentemot de försäkrade. Bolagets uppdrag och därmed riskhantering ska främst ses utifrån de försäkrades perspektiv med fokus på den försäkrades totala tillgodohavande (pensionskapitalet).

Solvensrisk

Solvensen är avgörande för ett försäkringsbolags möjlighet att betala ut de pensioner som de försäkrade blivit garanterade. Solvensrisken är risken för att bolaget inte kan infria garanterade åtaganden. Solvensrisken är den överordnade risken och är ett resultat av övriga risker. Dominerande risker förknippade med bolagets solvens är förändringar i aktiekurser, marknadsräntor och livslängdsantaganden (placeringsrisker och försäkringsrisker).

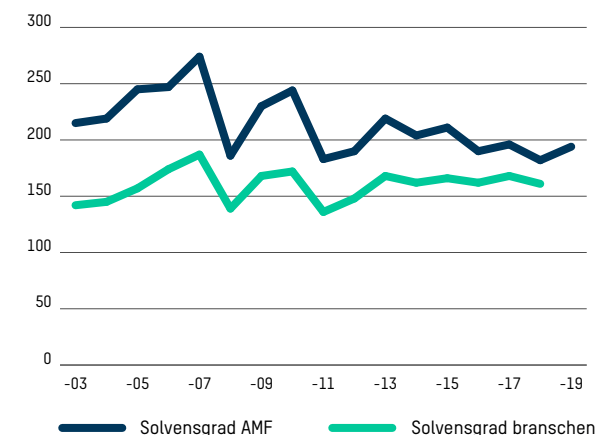
Andra typer av risker, som till exempel risker förknippade med flytträtt och korta kontraktstider för upphandlade tjänstepensioner, innehåller affärsmässiga riskelement som kräver överväganden men utgör mindre risk ur ett solvensperspektiv. Solvensgraden är det mått som visar hur stora bolagets tillgångar är i förhållande till värdet av de garanterade åtagandena.

Solvensgraden får inte understiga 104 procent. Den 31 december 2019 var den för AMF 194 (182) procent, vilket är högst bland jämförbara bolag.

För att AMFs produkter ska kunna skapa ett hållbart erbjudande till kunderna krävs att bolaget har en solvens som möjliggör både hög säkerhet att uppfylla de garanterade åtagandena och ett tillräckligt högt risktagande för att skapa hög avkastning.

Ju högre solvensgrad AMF har desto större blir handlingsfriheten i tillgångsförvaltningen.

Solvensgrad

Källor: Svensk Försäkrings branschsammandrag av resultat och balansräkningar. Solvensgraden visar AMFs tillgångar jämfört med AMFs utställda löften. Överskottet återbetalas över tiden till kunderna.

Effekter på solvensen vid vissa händelser

	Påverkan på resultat/ eget kapital miljarder kronor		Påverkan på solvensgrad procentenheter
	Tillgångar	Skulder	
Marknadsräntorna faller med 1 procentenhet	+7,5	+10,7	-5 [-12]
Aktiekurserna faller 10 procent	-21,7		-8 [-6]
Fastighetsvärdena faller 10 procent	-11,1		-4 [-4]
Alternativa investeringar faller 10 procent	-4,4		-2 [-1]
Den svenska kronan stärks med 10 procent	-5,5		-2 [-2]
Antagen livslängd ökar med 1 år		+7,1	-5 [-5]
10 procent av alla kunder som får, flyttar ut	-31,4	-16,0	0 [0]

Tabellen visar hur solvensgraden påverkas av förändringar av värden på de finansiella marknaderna, antaganden om livslängd och kundernas återköp (flyttar) av pensionsförsäkringar. Beräkningarna av räntor, aktier och fastigheter utgår från att förändringarna är lika stora för alla marknader. Vid beräkningen antas att underliggande marknadsräntor faller med 1 procentenhet. Förändringen av räntekurvan vid värdering av skulderna följer FFFS 2013:23. Ränteförändringarna påverkar värdet av både räntebärande tillgångar och försäkringstekniska avsättningar vilket framgår av tabellen. AMF investerar huvudsakligen i instrument som handlas utan optionsinslag varför en viss marknadsförändring får motsvarande genomslag på AMFs portfölj. Samtliga förändringar av tillgångar och skulder bokförs via årets resultat förutom rörelsefastigheten vars omvärdering redovisas i övrigt totalresultat.

Styrelsen i AMF fastställer de överordnade reglerna för bolagets riskhantering. Ett centralt krav är att sannolikheten för att AMF inte skulle kunna infria de garanterande åtagandena inte får överstiga 0,5 procent det närmsta året. Solvensriskkravet avspeglar sig bland annat i placeringsriktlinjerna och placeringsplanen som fastställs av styrelsen.

AMF genomför regelbundna framåtriktade simuleringar av solvensen med en ALM-modell (Asset Liability Management) för att säkerställa att solvensrisken inte riskerar att bli för hög. Modellen förses med uppgifter om förväntad avkastning, risker och korrelationer för såväl åtaganden som tillgångar. Uppgifterna baseras på 15 års historiska data. Utifrån dessa data görs simuleringar som skapar ett stort antal möjliga scenarier. Med hjälp av utfallet beräknas sannolikheten för olika framtida solvensgrader för att säkerställa att till exempel den aktuella placeringsstrategin uppfyller solvensriskkraven. Det som inverkar mest på möjligheten att klara solvensriskkraven är värdet av de utställda garantierna och andelen tillgångar med högre risk, det vill säga främst andelen aktier. Kravet på solvensgrad har satts så att bolaget även efter stora negativa marknadsrörelser ska ha handlingsfrihet att placera tillgångarna utifrån spararnas intresse av hög avkastning. Den ovan beskrivna modellen bygger på antagandet att tillgångsportföljerna löpande viktas om till de ursprungliga andelar som bestämts för tillgångsfördelningen. I verkligheten minskas normalt sett riskerna successivt i takt med att solvensen faller. Därför är den reella risken för låg solvens lägre än vad testerna anger.

Utöver simuleringarna av solvens över tiden följer AMF solvensen regelbundet och genomför känslighetsanalyser för olika händelser.

Placeringsrisk

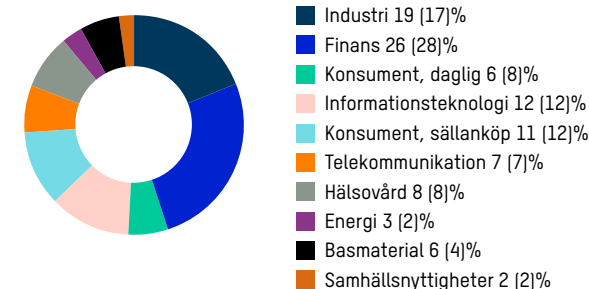
Målet för AMFs kapitalförvaltning är att skapa en avkastning som på fem års sikt är högre än flertalet av konkurrenternas.

Bolagets tillåtna placeringsrisker styrs av AMFs placeringsriktlinjer. Marknadsrisk är risken för att priset på aktier, räntebärande värdepapper, valutor, alternativa investeringar och fastigheter förändras. Inom respektive tillgångsslag samt för totalportföljen beräknas den sannolika förlustrisken baserad på historisk volatilitet. Kontroll och uppföljning av marknadsrisk underlättas genom att AMF, med undantag utöver investeringarna i fastigheter och alternativa investeringar, investerar i instrument som handlas på aktiva marknader.

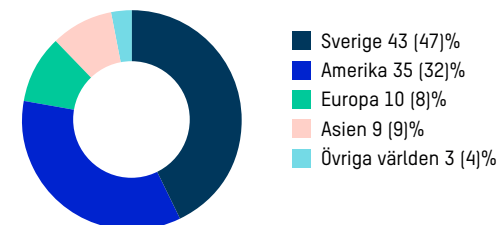
Ränteportföljen består huvudsakligen av stats- och bostadsobligationer. Den viktigaste marknadsrisken i ränteportföljen är duration (genomsnittlig räntebindningstid) och kreditrisk.

Huvuddelen av handeln med derivatinstrument består av valuta och ränteterminer. Valutaexponering uppstår genom investeringar i utländska värdepapper, fastigheter och alternativa investeringar. Exponeringen hanteras aktivt med hjälp av valuta-terminer. I den räntebärande portföljen används ränteterminer för att effektivisera hanteringen av ränterisker. Dessutom används standardiserade derivatinstrument såsom indexterminer inom aktieförvaltningen för att effektivisera förvaltningen.

Aktieportföljens branschfördelning 2019-12-31

Aktieportföljens regionsfördelning 2019-12-31

Förlustrisk	Tillgångar				Ett år av sex år sannolikt förlusten större än följande				Ett år av hundra år sannolikt förlusten större än följande			
	2019		2018		2019		2018		2019		2018	
	Mkr	Andel %	Mkr	Andel %	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Räntebärande	149 643	28,7	177 758	38,0	3 518	2,4	4 270	2,4	8 196	5,5	9 949	5,6
Aktier	216 930	41,6	159 095	34,0	28 179	13,0	20 388	12,8	65 657	30,3	47 504	29,9
Fastigheter	111 479	21,3	102 622	22,0	6 908	6,2	6 341	6,2	16 095	14,4	14 775	14,4
Alternativa investeringar	43 969	8,4	27 811	6,0	1 250	2,8	813	2,9	2 912	6,6	1 895	6,8
Totalt	522 021	100,0	467 286	100,0	28 449	5,4	20 623	4,4	66 287	12,7	48 052	10,3

AMFs fastighetsexponering finns huvudsakligen i Stockholm och andra tillväxtregioner i Sverige, men även i anslutning till huvudstäderna i Norge respektive Finland. Risken i fastighetsplaceringarna är främst beroende av hyresnivåer, vakansgrader och marknadens direktavkastningskrav. Marknadsrisken i fastighetsportföljen styrs därför genom val av fastighetstyp och geografisk placering. Risken i AMFs alternativa investeringar är främst kopplade till krediter och infrastrukturinvesteringar och reelltillgångar i skog.

Stora exponeringar

Det fanns inga stora exponeringar under 2019 eller 2018. Med stora exponeringar menas innehav större än 3 procent av de totala placeringstillgångarnas marknadsvärde.

Ränterisk

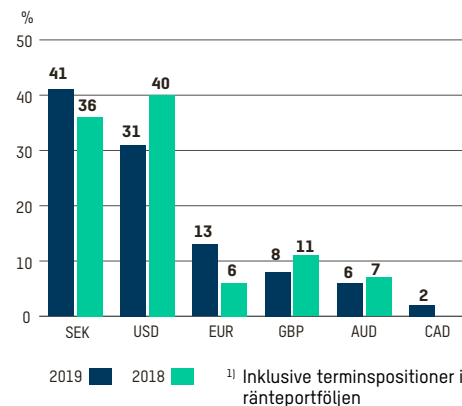
	2019-12-31		2018-12-31	
Mkr/år	Marknadsvärde	Duration	Marknadsvärde	Duration
Utländskt räntebärande, totalt	88 876	5,1	94 628	4,0
Varav utländska statspapper	69 981	5,4	78 406	4,2
Varav utländska kreditobligationer	18 895	3,8	16 222	2,8
Svenskt räntebärande, totalt	77 857	4,0	78 521	2,6
Varav svenska statspapper	10 643	8,8	12 460	0,9
Varav svenska kreditobligationer	67 214	3,3	66 061	3,0
Räntebärande, totalt	166 733	4,6	173 149	3,4

Repor och värdepapperslån nettopåverkar inte duration, orealiserat resultat FX är ej med i durationsberäkning.

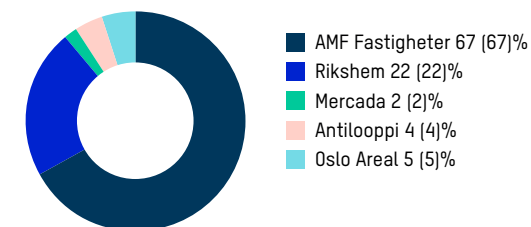
Valutaexponering efter valutakurssäkring

Andel av portföljen, %	2019	2018
Valuta		
USD	6,5	7,6
GBP	1,3	0,9
NOK	0,7	1,0
JPY	0,5	0,7
Övriga	1,4	-0,9
Summa	10,5	9,4

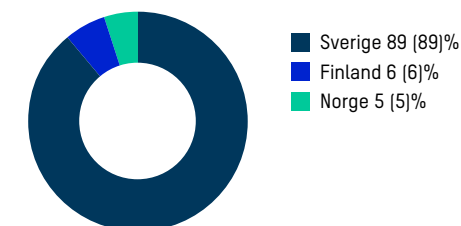
Fördelning av räntebärande portföljens underliggande ränterisk ¹⁾

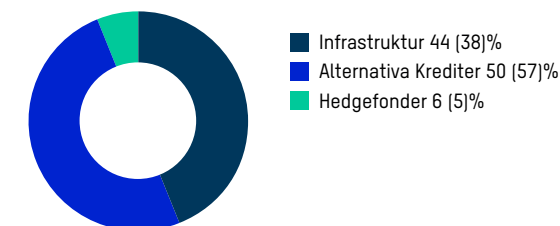
Fastighetsportföljens exponering fördelad per bolag 2019-12-31

Fastighetsportföljens exponering fördelad geografiskt 2019-12-31

Fördelning alternativa investeringar 2019-12-31

Likviditetsrisk

AMFs placeringstillgångar i form av aktier och räntebärande består till största del av tillgångar handlade på aktiva marknader, vilket innebär att de kan realiseras på kort sikt. Därigenom är likviditetsrisken, i betydelsen att inte kunna betala åtaganden i tid, försumbar.

I syfte att ha kontroll över samtliga flöden upprättas lång- och kortsiktiga likviditetsprognoser. De stora betalningsflödena i verksamheten uppstår inom kapitalförvaltningen. Andra flöden är inbetalningar av premier och utbetalningar av pensioner och skatt. De osäkra flöden som uppstår avser huvudsakligen flyttar ut från bolaget. Information om betalningsflöden till följd av flyttar erhålls dock i god tid innan de ska genomföras. De finansiella skulder som AMF har hänför sig till repor, skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper och orealiserade förluster avseende valutaderivat. Både repor och värdepapperslån omsätts löpande med kort löptid, normalt kortare än en månad. De finansiella skulderna är små i förhållande till de likvida tillgångarna, därför uppstår ingen väsentlig likviditetsrisk.

För AMFs del finns även risken i turbulenta marknadslägen att ett finansiellt instrument inte kan säljas utan merkostnad. Då bolaget huvudsakligen investerar i marknadsnoterade värdepapper med hög kreditvärdighet är denna risk begränsad. För fördjupad information, se vidare not 2 Premieinkomst, not 11 Utbetalda försäkringsersättningar, not 13 Skatt, not 22 Löptidsanalys för finansiella skulder – koncernen och not 37 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder – koncernen.

Kreditrisk

Kreditrisk är risken att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden gentemot AMF. I placeringsriktlinjerna föreskrivs att räntebärande placeringar till största del ska ske med låg kreditrisk (så kallad investment grade). Emittenters, låntagares och motparters kreditvärdighet fastställs med hjälp av en extern eller intern kreditbedömning. Kreditrisker begränsas genom limiter per ratingkategori. När det gäller AMF Fastigheters hyresgäster sker alltid en intern kreditbedömning.

Kreditexponering 2019

	Räntebärande ¹⁾		Valutaderivat		Aktiederivat		Totalt	
	Marknadsvärde	Andel	Marknadsvärde	Andel	Marknadsvärde	Andel	Marknadsvärde	Andel
	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Rating Aaa/AAA	55 520	29,7	–	–	–	–	55 520	29,7
Rating Aa/AA	53 032	28,4	–	–	–	–	53 032	28,4
Rating A/A	25 000	13,4	–	–	–	–	25 000	13,4
Rating Baa/BBB	23 990	12,8	–	–	–	–	23 990	12,8
Rating Ba/BB	–	–	–	–	–	–	–	–
Rating B/B	–	–	–	–	–	–	–	–
Utan rating ²⁾	29 238	15,7	–	–	–	–	29 238	15,7
	186 780	100,0	0	0	0	0	186 780	100,0

Kreditexponering 2018

	Räntebärande ¹⁾		Valutaderivat		Aktiederivat		Totalt	
	Marknadsvärde	Andel	Marknadsvärde	Andel	Marknadsvärde	Andel	Marknadsvärde	Andel
	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Rating Aaa/AAA	65 992	35,4	–	–	–	–	65 992	35,1
Rating Aa/AA	63 483	34,1	90	5,4	–	–	63 573	33,8
Rating A/A	22 642	12,2	1 177	70,4	–	–	23 819	12,7
Rating Baa/BBB	13 383	7,2	405	24,2	–	–	13 788	7,3
Rating Ba/BB	–	–	–	–	–	–	–	–
Rating B/B	–	–	–	–	–	–	–	–
Utan rating ²⁾	20 770	11,2	–	–	–	–	20 770	11,1
	186 270	100,0	1 672	100,0	0	0	187 942	100,0

¹⁾ Motsvaras av Obligationer och andra räntebärande värdepapper och Investerade säkerheter för värdepapperslån i balansräkningen. Även upplupna ränteutgifter om 1 037 (1 248) miljoner kronor ingår.

²⁾ Av detta belopp utgör 9 803 (5 606) miljoner kronor värdepapper som saknar officiell rating men där AMF:s interna utvärdering gett en bedömd kreditvärdighet motsvarande BBB eller högre.

Räntederivat är avräknade och därför är kreditrisken noll. Exponeringsvärden för derivat avser efter emottagna säkerheter.

Försäkringsrisk

AMFs försäkringsrisker delas upp i finansiella risker och risker som rör dödlighet, lång levnad och de försäkrades ändringar i försäkringen. AMFs produkter utgörs av ren ålderspensionsförsäkring, med eller utan återbetalningsskydd, i huvudsak med livsvariga utbetalningar.

Den finansiella risken inom försäkringsrisken avser bolagets åtagande att göra framtida garanterade pensionsutbetalningar. Beloppen fastställs vid premieinbetalning baserat på en antagen framtida avkastning. De försäkringstekniska avsättningarna är de garanterade pensionsutbetalningarna värderade utifrån de räntekurvor som definierats i Finansinspektionens föreskrift 2013:23. När marknadsräntorna sjunker, sjunker även de av myndigheten definierade räntekurvorna, och värdet på AMFs åtaganden stiger och solvensen försvagas.

För AMF är den största rena försäkringsrisken att den genomsnittliga livslängden bland spararna ökar mer än vad som har antagits i beräkningarna. AMF använder generationsbaserade livslängdsantaganden baserade på DUS 2006/2014, se not 27 Livförsäkringsavsättning, samt egen statistik. Det innebär att den förväntade livslängden, förutom den försäkrades ålder, även beror på födelseår. För vissa försäkringsprodukter används även kollektivavtalstillhörighet för att bestämma den förväntade livslängden. Kön används endast vid bestämmandet av den förväntade livslängden på avtalsnivå inom förmånsbestämd tjänstepension och icke kollektivavtalad avgiftsbestämd tjänstepension. För samtliga produkter där könsneutral dödlighet tillämpas används andelen kvinnor respektive män inom kollektivet för att bestämma den förväntade livslängden. De försäkrades ändringar i försäkringen påverkar värdet av AMFs åtaganden endast för en mindre del av AMFs försäkringsavtal, vilket medför en begränsad risk till följd av oförutsedda ändringar.

Affärsrisk

Affärsrisken är risken att avgiftsintäkterna inklusive distributionsersättning inte täcker driftskostnaderna. AMFs produkter har lång löptid och ger upphov till kostnader från det att de säljs till dess att de är slutligt utbetalda. Prissättningen sker normalt sett i samband med att produkten säljs och AMF har i praktiken små möjligheter att under avtalets löptid höja avgifterna. Förändringar i till exempel kostnadsnivåer eller lägre volymer än beräknat utgör därför de största affärsriskerna för AMF. Det är angeläget att säkerställa en hållbar utveckling av intäkter och kostnader i ett bolag drivet enligt ömsesidiga principer som AMF, där alla vinster och förluster tillhör kunderna. Grundprincipen som AMF följer är att inbetalda pensionspremier och dess avkastning ska hänföras till förvaltad kapital, medan uttagna avgifter ska täcka de kostnader som uppstår till följd av bolagets administration. Enligt gällande regelverk ska resultatet för respektive verksamhetsgren inom bolaget vara i balans. Detta för att följa den så kallade kontributionsprincipen, det vill säga att säkerställa att det sker en rättvis fördelning av kostnaderna mellan spararna. AMFs verksamhetsgrenar är inom tjänstepensionsförsäkring: förmånsbestämd traditionell, avgiftsbestämd traditionell och fondförsäkring. Inom övrig försäkring är verksamhetsgrenarna individuell traditionell försäkring och individuell fondförsäkring.

Operativ risk

Med operativa risker menas risken för kvalitativa och kvantitativa förluster till följd av interna eller externa misstag, bristande hantering, olyckor, sabotage eller liknande händelser. Gemensamt för de operativa riskerna är att de dels kan medföra en oförutsedd ökning av driftskostnader eller en minskning av intäkter, dels resultera i ett minskat anseende och förtroende hos kunderna och marknaden. AMF genomför årligen en självutvärdering av de operativa riskerna i koncernen. Identifierade risker med för hög risknivå enligt utvärdering ska åtgärdas. Varje verksamhetschef har ett ansvar för att åtgärda och löpande kontrollera identifierade risker. Incidenter eller allvarliga avvikelser från normala förhållanden och rutiner i koncernens verksamhet rapporteras till funktionen för operativa risker. Funktionen följer upp att lämpliga åtgärder vidtas av verksamhetsansvarig, för att återställa ett normalt förhållande samt eliminera eller minska risken för att händelsen upprepas.

Hållbarhetsrisker

AMFs verksamhet ger relativt liten negativ direkt påverkan på omvärlden ur ett hållbarhetsperspektiv. Riskhanteringen sker främst genom att säkerställa att gällande lagstiftning inom bland annat arbetsrätt, affärsetik och miljö följs, samt att hållbarhetsarbetet sker i enlighet med bolagets policies och styrdokument.

Den indirekta påverkan på omvärlden från AMFs affärsverksamhet (genom framförallt inköp av produkter och tjänster) samt investeringsverksamheten, kan ge upphov till risker inom bland annat mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga villkor och miljö. AMF försöker hantera dessa risker genom att säkerställa att de hanteras på ett bra sätt i första ansvarsledet. AMFs leverantörer ska stå bakom Global Compacts 10 principer om hållbart företagande. AMF utvärderar minst årligen alla bolag som vi investerar i bland annat utifrån Global Compact. Genom att i stora delar av investeringsverksamheten aktivt välja in innehavsbolag, som har ett bra hållbarhetsarbete jämfört med andra i samma bransch, säkerställer AMF att dessa bolag tar aktivt ansvar för den påverkan som deras verksamhet ger upphov till. För information om klimatriskernas påverkan på investeringsportföljen och AMFs riskhantering relaterat till dessa se avsnitt Klimat i Hållbarhetsavsnittet.

Riskhantering och internkontroll

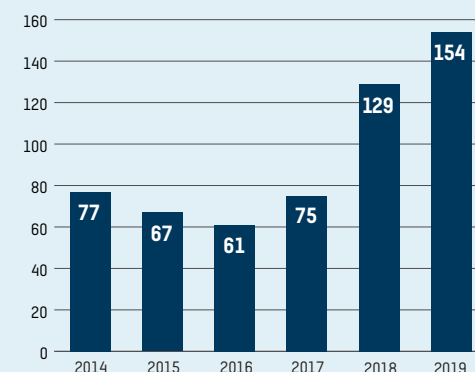
AMFs styrelse har fastställt övergripande regler kring riskhantering och internkontroll för moderbolaget. Motsvarande regler finns i övriga koncernbolag, beslutade av respektive styrelse. Beredning av finansiell rapportering och intern kontroll sker i AMFs revisionsutskott, se vidare AMFs styrning sidan 41. Utifrån styrelsens övergripande regler utfärdar vd instruktioner för hur arbetet med riskhantering och intern kontroll ska bedrivas operativt. Den löpande hanteringen och uppföljningen av koncernens risker sker i den operativa verksamheten på respektive enhet. Därutöver finns ett antal funktioner som följer upp de olika riskerna. Funktionen för operativa risker bistår verksamheten i arbetet med operativa risker. Funktionen ansvarar för att löpande analysera och sammanställa den samlade operativa riskbilden i verksamheten, samt att följa upp hur verksamheten tar om hand identifierade risker. Compliancefunktionen stödjer verksamheten i att följa gällande lagstiftning, regler och god sed, samt följer upp att så sker. Controlleravdelningen följer att affärsrisken ligger inom de av styrelsen beslutade intervallen. Aktuariefunktionen följer försäkringsriskernas utveckling samt att de försäkringstekniska riktlinjerna efterlevs. Investment Control inom Kapitalförvaltningen följer placeringsriskerna

AMFs pensionskapital, millioner kroner, 2019-12-31

	Verksamhetsgrenar Tjänstepensionsförsäkring			Verksamhetsgrenar Övrig livförsäkring		Summa
Affärsområde	Förmånsbestämd traditionell	Avgiftsbestämd traditionell	Fondförsäkring	Individuell traditionell	Individuell fondförsäkring	
	Kärnaffär	Kärnaffär				392 172
		Kryssval	Kryssval			155 103
		Företag	Företag			28 335
				Privat	Privat	5 167
	3 880	505 227	66 502	3 756	1 412	580 777

AMFs kärnaffär består av kunder inom Avtalsområde SAF-L0 traditionell försäkring.
Affärsområdet Kryssval innehåller övriga kollektivavtalade avtalsområden samt fondaffären inom Avtalsområde SAF-L0.

Antal rapporterade incidenter, antal

Ökningen av antalet rapporterade incidenter 2018 och 2019 relativt tidigare år förklaras av ökad fokus på och utbildning om incidentrapportering i samband med införandet av GDPR-regelverket.

och kontrollerar att placeringsriktlinjerna efterlevs. Även i de helägda dotterbolagen återfinns i relevanta delar motsvarande riskhanterings och internkontrollfunktioner. Funktionerna ovan rapporterar till riskchefen som är ansvarig för riskhanteringsfunktionen och för att bedöma och sammanställa den samlade riskbilden i koncernen. Riskchefen rapporterar den samlade riskbilden till vd och till styrelsen. Compliancefunktionen rapporterar därutöver i frågor rörande regelefterlevnad direkt till vd och styrelsen. Även Aktuariefunktionen har en direkt rapportering till vd och styrelsen avseende försäkringstekniska avsättningar och försäkringsrisker.

Internrevision

Internrevisionen är en oberoende och fristående funktion direkt underställd AMFs styrelse med uppgift att tillföra värde och bidra till förbättringar i verksamheten. Internrevisionen ska hjälpa bolaget att nå sina mål genom att på ett systematiskt och strukturerat sätt utvärdera effektiviteten inom riskhantering, styrning och kontroll samt ledningsprocesser.

Internrevisionsfunktionen genomför och rapporterar revisioner enligt styrelsens fastställda internrevisionsplan som är baserad på en riskanalys. Internrevisionen följer även upp tidigare granskningar för att säkerställa att samtliga rekommendationer har omhändertagits av verksamheten.

Internrevisionen har under 2019 genomfört ett antal granskningar av bolagets verksamhet. Resultatet av Internrevisionens granskningar har löpande rapporterats till vd, revisionsutskott och styrelse. Därutöver får styrelsen en årsrapport innehållande en sammanfattning av funktionens arbete, väsentliga iakttagelser under året samt status på verksamhetens åtgärder.

Femårsöversikt

Koncernen	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat, Mkr					
Premieinkomst	17 355	16 526	16 231	16 007	16 243
Intäkter investeringsavtal	50	51	54	58	66
Kapitalavkastning, netto	77 634	4 375	39 333	34 921	24 527
Övriga tekniska intäkter	49	31	30	32	98
Försäkringsersättningar	-14 399	-12 321	-11 698	-9 739	-9 588
Livförsäkringsavsättning ¹⁾	-21 971	1 091	-3 962	-17 725	49
Driftskostnader	-807	-779	-722	-698	-690
TEKNISKT RESULTAT	57 911	8 974	39 266	22 856	30 705
Skatt	-975	-701	-954	-1 133	-1 360
ÅRETS RESULTAT	56 936	8 273	38 312	21 723	29 345
Årets övriga totalresultat	122	97	145	190	144
ÅRETS TOTALRESULTAT	57 058	8 370	38 457	21 913	29 489
Ekonomisk ställning, Mkr					
Placeringsstillgångar till marknadsvärde, traditionell försäkring	522 021	467 286	468 887	442 039	416 306
Investeringsavtalstillgångar	67 741	53 959	54 778	49 699	44 434
Försäkringstekniska avsättningar	-269 193	-256 294	-238 434	-232 600	-196 638
Försäkringsteknisk avsättning för investeringsavtal	-67 914	-54 096	-54 953	-49 862	-44 587
Konsolideringskapital ²⁾	249 741	207 505	229 516	208 274	218 848
Kollektivt konsolideringskapital, förmånsbestämda försäkringar ³⁾	4 519	4 387	5 045	5 079	5 231
Kapitalbas ²⁾	249 741	207 505	229 516	208 274	218 848
Erforderlig solvensmarginal	10 789	10 271	10 087	9 803	8 315

Uppgifterna i tabellen ovan redovisas för koncernen då dessa i allt väsentligt överensstämmer med moderbolagets. För moderbolaget presenteras därför ingen separat tabell.

¹⁾ Från och med 1 januari 2015 redovisas inte garantiförstärkning i årets resultat utan direkt mot eget kapital. Detta inkluderar även garantiförstärkning avseende produkten Pension enligt definitiva övergångsregler för Avtalspension SAF-LÖ.

²⁾ Konsolideringskapitalet och kapitalbasen inkluderar övervärden hänförliga till dotterbolag samt innehav i gemensamt styrda företag och intresseföretag. Övervärdena avser skillnad mellan bokfört värde och verkligt värde av aktierna i dotterbolaget AMF Fonder 553 (542) miljoner kronor, skillnad mellan bokförda värden på aktier i dotterbolag och verkligt värde på ägda fastigheter i dessa bolag 19 276 (14 629) miljoner kronor samt skillnad mellan bokfört värde på aktier i gemensamt styrda företag i moderbolaget

och det bokförda värdet i koncernen av dessa tillgångar vilket inräknar AMFs andel av bolagens resultat via kapitalandel 8 504 (6 920) miljoner kronor. Se även not 36 Avstämning totalavkastningstabell (TAT) på sidan 98. Övervärdena redovisas utan att beakta uppskjuten skatt vilken är hänförlig till uppskjuten skatt i fastighetsägande aktiebolag i koncernen och uppgår till 1 783 (1 424) miljoner kronor.

³⁾ För premiebestämda försäkringar redovisas inte kollektivt konsolideringskapital och kollektiv konsolideringsgrad då det för dessa tillämpas en direktutdelande överskottsmodell med målnivå 100 procent.

Femårsöversikt, forts.

	2019	2018	2017	2016	2015
Moderbolaget					
Nyckeltal, ekonomisk ställning					
Solvenskvt	23,2	20,2	22,8	21,2	26,3
Solvensgrad, procent (traditionell försäkring)	194	182	196	190	211
Kollektiv konsolideringsgrad, förmånsbestämda försäkringar, procent ¹⁾	217	192	186	170	160
Nyckeltal, livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent trad inklusive driftskostnader i kapitalförvaltningen	0,15	0,15	0,14	0,15	0,15
Förvaltningskostnadsprocent exklusive driftskostnader i kapitalförvaltningen	0,12	0,12	0,12	0,13	0,13
varav traditionell försäkring	0,12	0,12	0,11	0,12	0,12
Administrationskostnadsprocent för sparprodukter, traditionell försäkring	0,11	0,12	0,11	0,12	0,12
Anskaffningskostnadsprocent, traditionell försäkring	0,03	0,03	0,03	0,03	0,06
Nyckeltal, placeringstillgångar i traditionell försäkring					
Direktavkastning procent	2,8	2,6	2,8	3,0	3,0
Totalavkastning procent	13,7	1,3	7,9	7,3	5,3
AMF Fonder AB					
Nyckeltal					
Förvaltad kapital, Mkr	149 064	121 757	125 808	119 986	110 527

Nyckeltalen i tabellen ovan redovisas för moderbolaget AMF eftersom nästan hela balansräkningen består av traditionell försäkring och fondförsäkringsverksamhet som enbart förekommer i moderbolaget och på vilka nyckeltalen beräknas.

¹⁾ För premiebestämda försäkringar redovisas inte kollektivt konsolideringskapital och kollektiv konsolideringsgrad då det för dessa tillämpas en direktutdelande överskottsmodell med målnivå 100 procent.

Totalavkastning

	Marknadsvärden, mkr			Totalavkastning, %					Snittavkastning 5 år, %
	2019–12–31	2018–12–31	2019	2018	2017	2016	2015	2015–2019	
Räntebärande värdepapper	166 733	173 149	2,5	−0,2	0,7	2,1	0,5	1,1	
varav svenska	77 857	78 521	1,1	0,5	0,6	1,6	0,8	0,9	
varav utländska	88 876	94 628	3,8	−0,7	0,8	2,6	0,1	1,3	
Aktier	216 931	180 793	31,5	−0,3	11,5	12,0	6,6	11,8	
varav svenska	94 454	74 674	28,9	−3,0	10,7	9,7	9,0	10,6	
varav utländska	122 477	106 119	32,9	1,5	11,9	13,5	4,9	12,4	
Fastigheter	93 506	85 981	9,2	12,4	12,1	15,1	15,6	12,9	
Alternativa investeringar	44 271	28 360	3,7	4,1	–	–	–	–	
Valutabidrag	580	−997	−1,1	−1,2	0,4	−0,8	0,3	−0,5	
Totalt	522 021	467 286	13,7	1,3	7,9	7,3	5,3	7,0	

Totalavkastningstabellen är upprättad i enlighet med Svensk Försäkrings rekommendationer. Se vidare Svensk Försäkrings Totalavkastningstabell – Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning. Klassificering och värdering i Totalavkastningstabellen skiljer sig mot redovisningen i Balansräkningen bland annat avseende följande poster:

Aktierna i dotterbolaget AMF Fonder värderas till marknadsvärde och inkluderas i Totalavkastningstabellen under svenska aktier. Modellen som används för värdering är en Discounted Cash Flow-modell där kassaflöde baseras på framtida vinster.

Innehav i fastighetsägande dotterbolag och gemensamt styrda företag redovisas i tabellen under Fastigheter. Fastigheterna i dessa innehav är värderade till marknadsvärde.

I Totalavkastningstabellen redovisas innehav i infrastruktur, alternativa krediter, hedgefonder samt skog på egen rad under benämningen Alternativa investeringar. Innehaven i dessa är upptagna till marknadsvärden i ovan tabell.

Räntederivat ingår som en del av de räntebärande placeringarna. På motsvarande sätt ingår aktie-derivat som en del av aktier. När det gäller valutaderivat ingår dessa i raden utländska räntebärande när syftet är säkring av utländska räntebärande placeringar och motsvarande gällande utländska fastigheter och utländska alternativa investeringar. Utöver dessa säkringar görs det ytterligare valutaderivat med avsikten att ta aktiva valutapositioner. Dessa ingår i raden Valutabidrag.

Av not 36 Avstämning totalavkastningstabell (TAT) på sidan 98 framgår skillnader mellan redovisning enligt TAT och de finansiella tabellerna.

Innehåll finansiella rapporter

AMF – koncernen

Rapport över totalresultatet	56
Balansräkning	57
Förändringar i eget kapital	58
Kassaflödesanalys	59

Noter, koncernen och moderbolaget

Not 1	Redovisningsprinciper	65
Not 2	Premieinkomst	73
Not 3	Nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder	73
Not 4	Kapitalförvaltningskostnader	74
Not 5	Hyresintäkter	74
Not 6	Kapitalavkastning, intäkter	74
Not 7	Kapitalavkastning, kostnader	75
Not 8	Värdeförändring på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	75
Not 9	Värdeförändring på övriga placeringstillgångar	76
Not 10	Övriga tekniska intäkter	76
Not 11	Utbetalda försäkringsersättningar	77
Not 12	Driftskostnader	78
Not 13	Skatt	79
Not 14	Immateriella tillgångar	79
Not 15	Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	80
Not 16	Aktier och andelar i koncernföretag	82
Not 17	Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	83
Not 18	Finansiella instrument	85
Not 19	Hierarki för verkligt värde	87
Not 20	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller som omfattas av ett ramavtal för kvittning eller liknande avtal – koncernen och moderbolaget	90
Not 21	Derivatinstrument – koncernen och moderbolaget	91

AMF – moderbolaget

Resultaträkning	60
Resultatanalys	61
Balansräkning	62
Förändringar i eget kapital	63
Kassaflödesanalys	64

Not 22	Löptidsanalys för finansiella skulder – koncernen	92
Not 23	Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	93
Not 24	Övriga fordringar	93
Not 25	Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	94
Not 26	Materiella tillgångar	94
Not 27	Livförsäkringsavsättning	95
Not 28	Avsättning för oreglerade skador	96
Not 29	Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	96
Not 30	Övriga skulder	96
Not 31	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	96
Not 32	Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och såsom avsättningar redovisade förpliktelser	96
Not 33	Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter	97
Not 34	Överförda tillgångar	97
Not 35	Eventualförpliktelser	97
Not 36	Avstämning totalavkastningstabell (TAT)	98
Not 37	Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder – koncernen	99
Not 38	Personal	100
Not 39	Pension	106
Not 40	Närstående	109
Not 41	Händelser efter balansdagen	110
Not 42	Förslag till vinstdisposition	111

Rapport över totalresultatet för koncernen

Mkr	Not	2019	2018
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieinkomst	2	17 355	16 526
Intäkter från investeringsavtal		50	51
Resultat av kapitalförvaltning			
Nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder	3	75 753	2 860
Hysesintäkter	5	2 808	2 553
Förvaltningsarvode fondförvaltning		371	351
Kapitalförvaltningskostnader	4	-351	-375
Driftskostnader fastigheter		-947	-1 014
		77 634	4 375
Övriga tekniska intäkter		49	31
Försäkringsersättningar			
Utbetalda försäkringsersättningar	11	-14 379	-12 292
Förändring i avsättning för oreglerade skador		-20	-29
		-14 399	-12 321
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar för egen räkning			
Livförsäkringsavsättning	27	-8 407	-825
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	29	-13 564	1 916
		-21 971	1 091
Driftskostnader	12, 38, 39	-807	-779
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		57 911	8 974
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		57 911	8 974
Avkastningsskatt och kupongskatt	13	-573	-557
Inkomstskatt	13	-402	-144
		-975	-701
ÅRETS RESULTAT		56 936	8 273

Mkr	Not	2019	2018
Övrigt totalresultat			
Komponenter som inte kommer att omklassificeras till årets resultat			
Omvärdering av materiella anläggningstillgångar	26	193	119
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	39	-35	-21
Andel av övrigt totalresultat i gemensamt styrda företag	17	-36	-1
Årets övriga totalresultat		122	97
ÅRETS TOTALRESULTAT		57 058	8 370

Balansräkning – koncernen

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
IT-system	14	97	147
Placeringsstillgångar			
Förvaltningsfastigheter	15	75 935	66 643
Placeringar i intresseföretag och gemensamt styrda företag			
Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	17	25 735	15 877
Lån till intresseföretag och gemensamt styrda företag	17	5 118	4 944
Andra finansiella placeringsstillgångar			
Aktier och andelar	18, 19	218 889	180 150
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18, 19	181 790	179 734
Derivat	18, 19, 20, 21	4 089	3 916
Övriga finansiella placeringsstillgångar	18, 19, 20	47 390	42 310
		558 946	493 576
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Investeringsavtalstillgångar	18, 19, 23	67 741	53 959
Fordringar			
Övriga fordringar	18, 24	984	852
		984	852
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	26	1 758	1 619
Kassa och bank	18	5 384	9 098
Övriga tillgångar		21	28
		7 163	10 745
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	18	1 095	1 284
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	283	207
		1 378	1 491
SUMMA TILLGÅNGAR		636 309	560 770

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital (300 aktier à 10 000 kronor)		3	3
Fond för utvecklingsutgifter		2	11
Balanserade vinstmedel		3 575	3 119
Omvärderingsreserv		805	683
Summa		4 385	3 816
Preliminärt fördelat kapital		244 341	204 079
Totalt eget kapital		248 726	207 895
Skulder			
Försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	27	268 795	255 498
Avsättning för oreglerade skador	28	398	796
		269 193	256 294
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Skulder till försäkringstagare, investeringsavtal	18, 19, 29	67 914	54 096
Avsättning för andra risker och kostnader			
Avsättning för pensioner	39	79	43
Avsättning för uppskjuten skatt	13	1 783	1 424
		1 862	1 467
Andra skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		0	0
Derivat	18, 19, 20, 21	2 642	2 055
Övriga skulder	18, 19, 20, 30	45 017	38 105
Summa andra skulder		47 659	40 160
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	955	857
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		636 309	560 770

Förändringar i eget kapital – koncernen

2018					Preliminärt fördelat kapital ¹⁾		Total
Mkr	Aktie-kapital	Fond för utvecklings-utgifter ²⁾	Balanserade vinstmedel	Omvärderings-reserv ³⁾	Förmåns-bestämda	Avgifts-bestämda	
Ingående eget kapital	3	1	4 219	586	2 005	221 300	228 114
Årets resultat			8 273				8 273
Övrigt totalresultat				97			97
Årets totalresultat			8 273	97			8 370
Ökning av fördelat kapital till de försäkrade ⁴⁾			-8 596			8 596	0
Utbetalningar i tillägg till garanterade belopp					-449	-10 678	-11 127
Garantiförstärkning genom tilldelning av återbäring ⁵⁾						-16 772	-16 772
Omvärdering av ej garanterade åtaganden ⁶⁾			-77		77		0
Transaktioner med närstående ⁷⁾			-709				-709
Omföring till Fond för utvecklingsutgifter ²⁾		10	-10				0
Övrigt			19				19
Utgående eget kapital	3	11	3 119	683	1 633	202 446	207 895

2019					Preliminärt fördelat kapital ¹⁾		Total
Mkr	Aktie-kapital	Fond för utvecklings-utgifter ²⁾	Balanserade vinstmedel	Omvärderings-reserv ³⁾	Förmåns-bestämda	Avgifts-bestämda	
Ingående eget kapital	3	11	3 119	683	1 633	202 446	207 895
Årets resultat			56 936				56 936
Övrigt totalresultat				122			122
Årets totalresultat			56 936	122			57 058
Ökning av fördelat kapital till de försäkrade ⁴⁾			-55 610			55 610	0
Utbetalningar i tillägg till garanterade belopp					-397	-10 186	-10 583
Garantiförstärkning genom tilldelning av återbäring ⁵⁾						-4 891	-4 891
Omvärdering av ej garanterade åtaganden ⁶⁾			-126		126		0
Transaktioner med närstående ⁷⁾			-752				-752
Omföring till Fond för utvecklingsutgifter ²⁾		-9	9				0
Övrigt			-1				-1
Utgående eget kapital	3	2	3 575	805	1 362	242 979	248 726

Inom Balanserade vinstmedel redovisas övrigt riskkapital. Balanserade vinstmedel kan användas till följande: fördelning till försäkrade, utbetalning till försäkringstagare efter beslut av styrelsen eller förlusttäckning. Balanserade vinstmedel består av följande delar:

- Balanserat resultat från fondförsäkring och riskförsäkring
- Balanserat resultat från dotterföretag
- Kollektiv konsolidering som är skillnaden mellan den traditionella försäkringsrörelsens tillgångar värderade till verkligt värde och åtagandena inom den traditionella försäkringsrörelsen, garanterade och ej garanterade.

Preliminärt fördelat kapital och balanserade vinstmedel utgör tillsammans konsolideringsfond och årets resultat enligt ÅRFL.

¹⁾ Preliminärt fördelat kapital uppgår till 244 341 (204 079) miljoner kronor. Se ordlista sidan 117 ff.

²⁾ Avsättningen till fond för utvecklingsutgifter avser aktiverade immateriella anläggningstillgångar.

³⁾ Omvärderingsreserven avser omvärdering av rörelsefastighet till marknadsvärde 989 (798) miljoner kronor, se vidare not 26 Materiella tillgångar, omvärdering förmånsbestämda pensionsplaner -142 (-108) miljoner kronor, se not 39 Pension, samt andel av övrigt totalresultat i företag som redovisas enligt kapitalandelsmetoden -42 (-7), se not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag.

⁴⁾ Andelen preliminärt fördelat kapital ökar i huvudsak till följd av preliminärt fördelat avkastning.

⁵⁾ Garantiförstärkning sker genom tilldelning av återbäring och redovisas som en omföring från eget kapital till försäkrings-tekniska avsättningar.

⁶⁾ Omvärdering av tilldelade pensionstillägg görs med motsvarande ränta som för de garanterade beloppen och påverkar därmed storleken på det preliminärt fördelade kapitalet inom förmånsbestämd försäkring.

⁷⁾ Avser utbetalning av STP-överskott 752 (709) miljoner kronor, se vidare not 40 Närstående.

Kassaflödesanalys – koncernen

Mkr	2019	2018
Den löpande verksamheten		
Resultat före skatt	57 911	8 974
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet		
Värdeförändringar i placeringstillgångar ¹⁾	-52 935	2 705
Värdeförändringar i placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	-13 563	1 916
Kursdifferenser	-1 993	-1 983
Avsättningar	21 569	-828
Justering för övriga poster som ej ingår i kassaflödet ²⁾	104	95
Insättningar/utbetalningar investeringsavtal	316	1 112
Utbetalningar i tillägg till garanterade belopp från preliminärt fördelat kapital	-10 583	-11 127
Transaktioner med närstående	-752	-709
Betald skatt	-962	-760
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	-888	-605
Förändring placeringstillgångar, netto ³⁾	-3 294	3 784
Förändring investeringsavtalstillgångar, netto	-279	-1 150
Förändring övriga rörelsefordringar	-23	138
Förändring övriga rörelseskulder	772	-20
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-3 712	2 147
Investeringsverksamheten		
Investering i immateriella och materiella tillgångar	-2	-23
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-2	-23
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-3 714	2 124
Förändring i likvida medel		
Likvida medel vid årets början	9 098	6 974
Årets kassaflöde	-3 714	2 124
Kursdifferens i likvida medel	0	0
Likvida medel vid årets slut	5 384	9 098

¹⁾ Värdeförändringar i placeringstillgångar

Mkr	2019	2018
Värdeförändringar förvaltningsfastigheter	-4 352	-6 125
Värdeförändringar aktier och andelar	-45 834	8 727
Värdeförändringar obligationer och andra räntebärande värdepapper	-3 164	1 735
Derivat	415	-1 632
Värdeförändringar placeringstillgångar	-52 935	2 705

²⁾ Justering för övriga poster som ej ingår i kassaflödet

Mkr	2019	2018
Avskrivningar	97	95
Nedskrivningar	7	0
Justering för övriga poster som ej ingår i kassaflödet	104	95

³⁾ Förändring placeringstillgångar, netto

Mkr	2019	2018
Förvaltningsfastigheter	-1 276	1 451
Placering i intresseföretag och gemensamt styrda företag	-8 055	-1 683
Placering i aktier och andelar	11 283	35 063
Placering i obligationer och andra räntebärande värdepapper	7 848	-19 331
Placering i derivat	-10 946	-11 870
Övriga finansiella placeringstillgångar	-2 148	154
Förändring placeringstillgångar, netto	-3 294	3 784

Övriga upplysningar

Mkr	2019	2018
Upplysning om betalda och erhållna räntor		
Under perioden betald ränta	-3 560	-2 688
Under perioden erhållna ränta	4 505	3 878
Upplysning om erhållna utdelningar		
Under perioden erhållna utdelningar	7 567	7 633

Resultaträkning – moderbolaget

Mkr	Not	2019	2018
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieinkomst	2	17 355	16 526
Intäkter från investeringsavtal		50	51
Kapitalavkastning, intäkter	6	26 645	31 205
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	8	17 585	6 457
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	9	36 289	2 861
		53 874	9 318
Övriga tekniska intäkter	10	249	213
Försäkringsärsättningar			
Utbetalda försäkringsärsättningar	11	-14 379	-12 292
Förändring i avsättning för oreglerade skador		-20	-29
		-14 399	-12 321
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar för egen räkning			
Livförsäkringsavsättning	27	-8 407	-825
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	29	-13 564	1 916
		-21 971	1 091
Driftskostnader	12, 38	-630	-608
Kapitalavkastning, kostnader	7	-4 340	-4 152
Orealiserade förluster på placeringstillgångar			
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	8	-4 022	-8 374
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar	9	0	-29 480
Övriga tekniska kostnader		-57	-51
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		52 754	3 418
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		52 754	3 418
Skatt på årets resultat	13	-231	-240
Övriga skatter	13	-342	-317
ÅRETS RESULTAT ¹⁾		52 181	2 861

¹⁾ Årets resultat är tillika totalresultat.

Resultatanalys – moderbolaget

2019	Tjänstepension				Övrig försäkring		
		Förmånsbestämd traditionell försäkring	Avgiftsbestämd traditionell försäkring		Sjukförsäkring och premie- befrielse- försäkring	Individuell traditionell försäkring	Individuell fondförsäkring
Mkr	Total			Fondförsäkring			
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT							
Premieinkomst	17 355	–	17 282	–	–	73	–
Intäkter från investeringsavtal	50	–	–	41	–	–	9
Kapitalavkastning, intäkter	26 645	441	25 894	118	–	190	3
Orealiserade vinster på placeringstillgångar							
Värdeökning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	17 585	–	–	17 185	–	–	400
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	36 289	603	35 427	–	–	260	–
Övriga tekniska intäkter	249	1	13	230	–	0	5
Försäkringsersättningar							
Utbetalda försäkringsersättningar	–14 379	–641	–13 583	–	–	–156	–
Förändring i avsättning för oreglerade skador	–20	0	–19	–	0	–1	–
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar							
Livförsäkringsavsättning	–8 407	594	–9 006	–	–	6	–
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	–13 564	–	–	–13 257	–	–	–307
Återbäring och rabatter							
Driftskostnader	–630	–3	–534	–79	–	–9	–4
Kapitalavkastning, kostnader	–4 340	–72	–4 237	–	–	–31	–
Orealiserade förluster på placeringstillgångar							
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	–4 022	–	–	–3 936	–	–	–86
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar							
Övriga tekniska kostnader	–57	–	0	–64	–	0	6
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	52 754	922	51 237	236	0	333	27
ICKE-TEKNISK REDOVISNING							
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	52 754	922	51 237	236	0	333	27
Skatt	–573	–10	–517	–40	–	–4	–1
Årets resultat	52 181	911	50 719	196	0	329	26
Försäkringstekniska avsättningar							
Livförsäkringsavsättningar	268 795	2 518	263 978	–	–	2 299	–
Avsättning för oreglerade skador	398	7	383	4	0	4	–
Summa försäkringstekniska avsättningar	269 193	2 526	264 360	4	0	2 303	0
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk							
Skulder till försäkringstagare, investeringsavtal	–67 914	–	–	–66 502	–	–	–1 412
Summa	–67 914	0	0	–66 502	0	0	–1 412
Konsolideringsfond	169 320	7 620	160 758	265	–	652	25

Balansräkning – moderbolaget

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
IT-system	14	95	136
Placeringsstillgångar			
Byggnader och mark	15	34 819	32 493
Placeringar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag			
Aktier och andelar i koncernföretag	16	17 924	10 099
Lån till koncernföretag	16	8 424	10 774
Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	17	9 384	8 957
Lån till intresseföretag och gemensamt styrda företag	17	5 118	4 944
Andra finansiella placeringsstillgångar			
Aktier och andelar	18, 19	218 887	180 149
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18, 19	181 709	179 623
Derivat	18, 19, 20, 21	4 089	3 916
Övriga finansiella placeringsstillgångar	18, 19, 20	47 390	42 310
		527 744	473 266
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Investeringsavtalstillgångar		67 741	53 959
Fordringar			
Övriga fordringar	18, 24	958	856
		958	856
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	26	108	139
Kassa och bank	18	5 290	9 034
Övriga tillgångar		0	2
		5 398	9 175
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	18	1 095	1 291
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	177	122
		1 272	1 413
SUMMA TILLGÅNGAR		603 208	538 805

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital (300 aktier à 10 000 kronor)		3	3
Konsolideringsfond		169 320	182 685
Årets resultat	42	52 181	2 861
		221 504	185 549
Försäkringsteknisk avsättning			
Livförsäkringsavsättning	27	268 795	255 498
Avsättning för oreglerade skador	28	398	796
		269 193	256 294
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Skulder till försäkringstagare, investeringsavtal	18, 19, 29	67 914	54 096
Avsättning för andra risker och kostnader			
Avsättning för pensioner		7	5
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		0	0
Derivat	18, 19, 20, 21	2 642	2 055
Övriga skulder	18, 19, 20, 30	41 485	40 390
		44 127	42 446
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	463	415
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		603 208	538 805

Förändringar i eget kapital – moderbolaget

2018				
Mkr	Aktiekapital	Konsolideringsfond	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital	3	177 410	33 884	211 297
Föregående års vinstdisposition		33 884	-33 884	0
Årets resultat ¹⁾			2 861	2 861
Pensionstillägg/Individuell återbäring ²⁾		-11 127		-11 127
Garantiförstärkning genom tilldelning av återbäring ³⁾		-16 772		-16 772
Transaktioner med närstående ⁴⁾		-709		-709
Utgående eget kapital	3	182 686	2 861	185 549

2019				
Mkr	Aktiekapital	Konsolideringsfond	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital	3	182 686	2 861	185 549
Föregående års vinstdisposition		2 861	-2 861	0
Årets resultat ¹⁾			52 181	52 181
Pensionstillägg/Individuell återbäring ²⁾		-10 583		-10 583
Garantiförstärkning genom tilldelning av återbäring ³⁾		-4 891		-4 891
Transaktioner med närstående ⁴⁾		-752		-752
Utgående eget kapital	3	169 321	52 181	221 504

Samtliga poster som ingår i eget kapital är bundet eget kapital.

¹⁾ Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat.

²⁾ Se vidare not 11 Utbetalda försäkringsersättningar.

³⁾ Garantiförstärkning sker genom tilldelning av återbäring och redovisas som en omföring från eget kapital till försäkringstekniska avsättningar.
Se vidare not 27 Livförsäkringsavsättning.

⁴⁾ Se vidare Förändringar i eget kapital – koncernen sidan 58 samt not 40 Närstående.

Kassaflödesanalys – moderbolaget

Mkr	2019	2018
Den löpande verksamheten		
Resultat före skatt	52 754	3 418
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet		
Värdeförändringar i placeringstillgångar ¹⁾	-48 263	7 732
Värdeförändringar i placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	-13 563	1 916
Kursdifferenser	-1 993	-1 983
Avsättningar	21 569	-828
Justering för övriga poster som ej ingår i kassaflödet ²⁾	-133	-71
Inbetalningar/utbetalningar investeringsavtal	316	1 112
Utbetalningar i tillägg till garanterade belopp från konsolideringsfond	-10 583	-11 127
Transaktioner med närstående	-752	-709
Betald skatt	-565	-615
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	-1 213	-1 155
Förändring placeringstillgångar, netto ³⁾	-497	2 538
Förändring investeringsavtalstillgångar, netto	-279	-1 150
Förändring övriga rörelsefordringar	34	127
Förändring övriga rörelseskulder	-1 788	1 808
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-3 743	2 168
Investeringsverksamheten		
Investering i immateriella och materiella tillgångar	-1	-7
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1	-7
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-3 744	2 161
Förändring i likvida medel		
Likvida medel vid årets början	9 034	6 873
Årets kassaflöde	-3 744	2 161
Likvida medel vid årets slut	5 290	9 034

¹⁾ Värdeförändringar i placeringstillgångar

Mkr	2019	2018
Värdeförändringar byggnader och mark	-1 455	-2 833
Värdeförändringar aktier och andelar	-44 059	10 463
Värdeförändringar obligationer och andra räntebärande värdepapper	-3 164	1 735
Derivat	415	-1 632
Värdeförändringar placeringstillgångar	-48 263	7 732

²⁾ Justering för övriga poster som ej ingår i kassaflödet

Mkr	2019	2018
Avskrivningar	71	71
Resultatandel i handelsbolag och kommanditbolag	-204	-142
Justering för övriga poster som ej ingår i kassaflödet	-133	-71

³⁾ Förändring placeringstillgångar, netto

Mkr	2019	2018
Byggnader och mark	-870	6
Placering i koncernföretag	-5 271	339
Placering i intresseföretag och gemensamt styrda företag	-207	-1 683
Placering i aktier och andelar	11 315	35 063
Placering i obligationer och andra räntebärande värdepapper	7 630	-19 471
Placering i derivat	-10 946	-11 870
Övriga finansiella placeringstillgångar	-2 148	154
Förändring placeringstillgångar, netto	-497	2 538

Övriga upplysningar

Mkr	2019	2018
Upplysning om betalda och erhållna räntor		
Under perioden betald ränta	-3 568	-2 689
Under perioden erhållen ränta	4 630	4 015
Upplysning om erhållna utdelningar		
Under perioden erhållna utdelningar	7 591	7 715

Not 1. Redovisningsprinciper

1. Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2019 och avser räkenskapsåret 2019 för AMF Pensionsförsäkring AB med organisationsnummer 502033-2259. AMF är ett svenskt livförsäkringsaktiebolag med säte i Stockholm, Sverige. Adressen till huvudkontoret är Klara Södra Kyrkogata 18, 113 88 Stockholm. Koncernredovisningen och årsredovisningen för det räkenskapsår som slutar den 31 december 2019 har godkänts för publicering av styrelsen den 12 mars 2020 och kommer att föreläggas årsstämman för fastställande den 2 april 2020.

2. Redovisningsprinciper i koncernen

2.1 Grund för rapporternas upprättande

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) så som de har godkänts av EU-kommissionen för tillämpning inom EU. Vidare tillämpas Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR, rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Merparten av tillgångarna redovisas till verkligt värde via årets resultat. Övriga poster, såsom Immateriella tillgångar, Fordringar, Andra tillgångar, Förutbetalda kostnader, Upplupna intäkter samt Övriga skulder redovisas till historiska anskaffningsvärden. Försäkringstekniska avsättningar nuvärdesberäknas utifrån aktuariella metoder. Rörelsefastighet redovisas enligt omvärderingsmetoden. Aktier i gemensamt styrda företag och intresseföretag redovisas med tillämpning av kapitalandelsmetoden.

2.2 Nya och framtida redovisningsprinciper

Koncernredovisning i onoterade försäkringsföretag

Finansinspektionen har i december 2019 informerat om att de kommer föreslå att koncernredovisningsreglerna för onoterade försäkringsföretag ändras. Ett regelprojekt kommer inledas inom Finansinspektionen under 2020 för att ta bort kravet på att onoterade försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska tillämpa IAS-förordningen (full IFRS) i sin koncernredovisning. AMF kommer följa Finansinspektionens regelprojekt och delta

i remissarbete för att se vad de ändrade reglerna kommer att innebära för AMF särskilt när det gäller tillämpning av den nya standarden IFRS 17 Försäkringsavtal, se vidare nedan.

2.2.1 Ändrade och nya standarder från IASB att tillämpas från och med den 1 januari 2019.

IFRS 16 Leasingavtal

Den nya redovisningsstandard IFRS 16 Leasingavtal ersatte den 1 januari 2019 IAS 17 Leasingavtal. För AMF innebär förändringen att tomträttsavtal tas upp i balansräkningen till ett beräknat nuvärde av framtida tomträttsavgifter, dels som en nyttjanderättstillgång under Förvaltningsfastigheter och dels som en finansiell skuld under Andra skulder. I resultaträkningen redovisas nu tomträttsavgifterna som Nettoresultat räntebärande tillgångar och skulder under rubriceringen Nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder istället för att som tidigare klassificerats som Driftskostnader fastigheter. Omklassificeringen medför ingen resultat effekt. AMF har valt att inte räkna om jämförelsetal utan följer den förenklade övergångsmetoden.

2.2.2 Framtida redovisningsprinciper

2.2.2.1 Standarder från IASB att tillämpas från den 1 januari 2020 eller senare

IFRS 9 Finansiella Instrument

IFRS 9 är en ny standard avseende Finansiella instrument som ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Standarden består av tre delar; klassificering och värdering, nedskrivning samt säkringsredovisning. Standarden innebär en minskning av antalet värderingskategorier för finansiella tillgångar. IFRS 9 godkändes av EU i november 2016 och trädde i kraft för räkenskapsår som inleds 1 januari 2018 eller senare. AMF bedömer att bolaget uppfyller kriterierna för att få tillämpa den övergångsregel som införts i IFRS 4 Försäkringskontrakt, som tillåter försäkringsbolag att tillämpa IFRS 9 samtidigt som IFRS 17 träder i kraft, se vidare nästa stycke IFRS 17. Kriterierna som bedöms vara uppfyllda är att IFRS 9 inte tidigare tillämpats samt att verksamheten är huvudsakligen försäkringsrelaterad. För att verksamheten ska bedömas vara huvudsakligen försäkringsrelaterad ska försäkringstekniska avsättningar i relation till totala skulder uppgå till minst 80 procent vid utgången

av räkenskapsår 2015, i kombination med att företaget inte bedriver annan betydande verksamhet. Per den 31 december 2015 utgör AMFs försäkringstekniska avsättningar 86 procent av totala skulder och ingen annan verksamhet än försäkring bedrivs i bolaget. Detta innebär att AMF endast kommer att lämna de tilläggsupplysningar om effekter av IFRS 9 som följer av övergångsreglerna i IFRS 4 för att jämförelse med andra bolag som tillämpar IFRS 9 ska bli möjlig, se vidare not 18 Finansiella instrument samt not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag. Den nya standarden kommer inte att medföra väsentliga förändringar eftersom merparten av finansiella instrument idag värderas inom kategorin verkligt värde via årets resultat. Dock kommer standarden innebära en ny klassificering av finansiella instrument. Eftersom AMF inte tillämpar säkringsredovisning innebär den delen i standarden ingen påverkan på AMF.

Av de nya standarder och tolkningar som träder i kraft efter 2019 har följande bedömts kunna påverka AMFs framtida redovisning;

IFRS 17 Insurance Contracts (Försäkringsavtal, ännu ej godkänd av EU)

Den nya internationella redovisningsstandard för försäkringsavtal, IFRS 17, publicerades av IASB i maj 2017. Den befintliga redovisningsstandard IFRS 4 Försäkringsavtal kommer att ersättas med den nya standarden som träder i kraft 1 januari 2022.

Den nya standarden innebär att en ny metod för att värdera och presentera försäkringskontrakt införs vilken har sin utgångspunkt i beräkning av försäkringskontraktens vinstmarginaler vilka ska periodiseras över kontraktens löptid. Tillämpningen av standarden för onoterade juridiska enheter respektive koncerner inom Sverige fastställs av Finansinspektionen genom föreskrifter. En utmaning med att implementera standarden är att den i sin utformning strider mot Försäkringsredovisningsdirektivet i fråga om värdering, klassificering och presentation av försäkringskontrakt. För AMF är den viktiga frågan att konsolideringsfonden i försäkringsbolag som bedrivs enligt ömsesidiga principer fortsatt ska klassificeras

Not 1, forts.

som eget kapital och att den redovisningsmässiga hanteringen av konsolideringsfonden inte ska komma att påverka kapitalbasen i kapitalkravshänseende. Tillämpningen av standarden är avhängig av slutsatserna i det regelverksprojekt som ska drivas inom Finansinspektionen under 2020 avseende tillämpning av IFRS i onoterade försäkringsföretags koncernredovisning.

2.3 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

I koncernen görs uppskattningar och bedömningar för att fastställa redovisade värden på vissa tillgångar och skulder. Dessa uppskattningar baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer inklusive förväntningar på framtida händelser som anses rimliga under rådande förhållanden. Väsentliga uppskattningar och bedömningar har gjorts inom nedanstående områden med hänvisning till detaljerad information.

2.3.1 Uppskattningar

Uppskattningar vid värdering av förvaltningsfastigheter återfinns under avsnitt 2.8 samt i not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

Uppskattningar avseende aktuariella beräkningar återfinns i stycke 2.12.3 samt i not 27 Livförsäkringsavsättning.

Uppskattning av antaganden vid beräkning av Pensionsförpliktelse återfinns i not 39 Pension.

Uppskattningar finns vid värdering av onoterade aktier och andelar, se avsnitt 2.9.2 Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet samt not 19 Hierarki för verkligt värde, Nivå 3.

2.3.2 Bedömningar

Bedömning har gjorts att samtliga traditionella försäkringsavtal har betydande försäkringsrisk och redovisas i enlighet med IFRS 4, Försäkringsavtal.

Bedömning har gjorts att fondförsäkringsavtal inte medför någon betydande försäkringsrisk, se vidare avsnitt 2.12 Redovisning av försäkringsavtal och investeringsavtal.

Diskretionära delar i försäkringsavtal har valts att redovisas inom eget kapital, återfinns under 2.12 Redovisning av försäkringsavtal och investeringsavtal samt 2.12.2 Redovisning av preliminärt fördelat överskott.

Bedömning av värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet

av de finansiella rapporterna återfinns under avsnitt 2.9 Finansiella tillgångar och skulder.

Bedömning av klassificering av rörelsefastighet återfinns under avsnitt 2.10.2 Rörelsefastighet. Bedömning att inte konsolidera egna fonder respektive innehav i gemensamt styrda företag och intresseföretag återfinns i avsnitt 2.5 Koncernredovisning. För den investering som gjorts under året i BSÖ Holding AB har bedömningen gjorts att bolaget inte ska konsolideras, se avsnitt 2.5 Koncernredovisning.

2.4 Upplysningar om risker och kapital

Upplysningar om hantering av finansiella risker, försäkringsrisker och kapital framgår av avsnittet Risker och riskhantering på sidan 45 och framåt, i not 27 Livförsäkringsavsättning samt i not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

2.5 Koncernredovisning

Koncernen omfattar moderbolaget AMF Pensionsförsäkring AB (AMF) samt de bolag där AMF har bestämmande inflytande (kontroll). För att bestämmande inflytande ska föreligga ska följande kriterier vara uppfyllda:

1. AMF har inflytande över investeringsobjektet.
2. AMF exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från investeringsobjektet.
3. AMF kan använda sitt inflytande över investeringsobjektet för att påverka sin avkastning.

De tre kriterierna är uppfyllda för AMFs helägda dotterbolag som framgår av not 16 Aktier och andelar i koncernföretag. Samtliga dessa dotterbolag ägs till 100 procent. För innehavet i Bergvik Skog Öst Holding AB där AMF äger 89,9 procent, bedöms att AMF saknar en de facto kontroll på grund av den avtalskonstruktion som föreligger och att bolaget således inte ska konsolideras, se vidare not 16 Aktier och andelar i koncernföretag.

AMFs innehav i gemensamt styrda företag bedöms inte uppfylla samtliga kriterier för bestämmande inflytande då AMF inte har större möjlighet att styra verksamheten än samägarna i dessa investeringar. I de intresseföretag som AMF äger är det samägaren som har det bestämmande inflytandet. AMF redovisar innehav i intresseföretag och gemensamt styrda företag enligt kapitalandelsmetoden, se 2.5.1 Aktier i intresseföretag och gemensamt styrda företag.

Fondförsäkringstagarna i AMF väljer att investera i olika fonder. AMF köper andelar i de av kunderna valda fonderna. AMF kan därigenom, för sina kunders räkning, komma att stå som ägare till mer än 50 procent av andelarna i fonder som förvaltas i koncernen. På grund av de legala regelverk som omgärdar fondverksamhet anser AMF att AMF inte har rätt att utforma fondernas finansiella och operativa strategier i syfte att påverka avkastningen från fonderna. Detta gäller oavsett om AMF äger mer eller mindre än 50 procent av andelarna i fonderna. Försäkringstagarna erhåller därmed den avkastning reducerad med skatter och avgifter som fonderna genererar. AMF erhåller enbart avgifter, till marknadsmässiga villkor, för förvaltningen av fonderna. AMF gör därför den samlade bedömningen att fonder som förvaltas i koncernen inte ska konsolideras. De andelar som koncernen, för sina kunders räkning, innehar i dessa fonder redovisas dock i balansräkningen som tillgång respektive skuld för investeringsavtalsåtaganden.

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att vid förvärv värderas tillgångar och skulder i ett dotterbolag till verkligt värde på transaktionsdagen. Om anskaffningskostnaden överstiger de identifierbara nettotillgångarnas verkliga värde redovisas denna del som goodwill. Om anskaffningskostnaden är lägre redovisas mellanskillnaden direkt i resultaträkningen. Resultat från verksamheten i dotterbolag som förvärvats eller avyttrats under året tas upp i koncernredovisningen från förvärvstidpunkten respektive fram till den tidpunkt när moderbolaget upphör att ha ett bestämmande inflytande. Alla koncerninterna transaktioner, balansposter, intäkter och kostnader elimineras vid konsolidering.

2.5.1 Aktier i intresseföretag och gemensamt styrda företag

AMF äger aktier i ett antal bolag som klassificeras som gemensamt styrda företag respektive intresseföretag, se 2.5 Koncernredovisning. I koncernredovisningen redovisas innehaven enligt kapitalandelsmetoden. Initialt redovisas innehavet till anskaffningsvärde. Därefter redovisas koncernens andel av resultatet i det gemensamt styrda företaget respektive intresseföretaget i årets resultat som nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder samt som ett ökat respektive minskat bokfört värde av aktierna. Vid utdelning från de gemensamt styrda företagen respektive intresseföretagen minskar det redovisade värdet på andelarna i innehavet. När koncernens andel av redovisade förluster i de gemensamt styrda företagen respektive intresseföretagen eventuellt överstiger det redovisade värdet på andelarna i

Not 1, forts.

koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot ägarlån. Uppkommer vinster därefter redovisas dessa i AMF som resultatandel först när de ackumulerat uppgår till samma belopp som de oredovisade vinsterna. Inför varje balansdag görs en bedömning om nedskrivningsbehov av det bokförda värdet föreligger. Om det bokförda värdet överstiger återvinningsvärdet redovisas mellanskillnaden i årets resultat. Samtliga gemensamt styrda företag och intresseföretag redovisar enligt IFRS i sin rapportering till AMF, varför inga justeringar behöver göras för att redovisningen ska överensstämma med koncernens redovisningsprinciper.

2.6 Omräkning av utländsk valuta

De finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor, vilken är koncernens rapporteringsvaluta och även funktionell valuta för moderbolaget. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor med den valutakurs som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen räknas tillgångar och skulder i utländsk valuta om till svenska kronor till balansdagens kurs. Valutakursresultat som uppstår vid omräkningarna redovisas i årets resultat under Nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder.

2.7 Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar är identifierbara ickemonetära tillgångar utan fysisk form. För att redovisa en immateriell tillgång ska kontroll över tillgången kunna påvisas, vilket innebär att man har förmågan att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar från den kommer företaget till del. De immateriella tillgångarna i AMF består av förvärvat och egenutvecklad programvara som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. Internt upparbetade immateriella tillgångar som avser egenutvecklad programvara redovisas endast om samtliga av följande villkor uppfylls:

- Det finns identifierbara tillgångar.
- Det är troligt att de tillgångar som upparbetats kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Tillgångarnas anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Vid första redovisningstillfället värderas immateriella tillgångar till anskaffningsvärde och därefter till anskaffningsvärde efter

avdrag för eventuella ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar. Avskrivningstiden bedöms utifrån förväntad nyttjandeperiod. De immateriella tillgångarna skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning och skrivs av linjärt över den fastställda nyttjandeperioden. Nyttjandeperioderna omprövas minst årligen. Immateriella tillgångar som ännu inte är färdiga att användas prövas för nedskrivningsbehov årligen samt dessutom så snart indikationer uppkommer som tyder på att tillgången i fråga har minskat i värde. Den bedömda nyttjandeperioden uppgår i AMF till mellan tre och tio år. Nyttjandeperioden för det system som redovisas som immateriell tillgång har bedömts vara minst tio år baserat på den förväntade nyttan som det nya systemet medför.

De delar i det nya IT-systemet som avser webbplats har bedömts ha en nyttjandeperiod på tre år.

Vid en indikation att tillgångsvärdet kan ha minskat fastställs tillgångens återvinningsvärde. Om detta värde bedöms understiga det bokförda värdet redovisas tillgången till det lägre värdet. Nedskrivning redovisas i årets resultat. Vid varje bokslutstillfälle görs en individuell prövning av värdet för respektive tillgång och dessutom prövas nyttjandeperioden för tillgångarna. Vid aktivering av eget utvecklingsarbete förs motsvarande belopp över till en fond för utvecklingsutgifter inom eget kapital. Redovisade värden för immateriella tillgångar finns i not 14 Immateriella tillgångar.

2.8 Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter innehas i syfte att generera hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa, i enlighet med IAS 40. Förvaltningsfastigheter redovisas vid förvärvstillfället till anskaffningsvärdet inklusive utgifter direkt hänförliga till förvärvet. Efter förvärvstillfället redovisas förvaltningsfastigheter till verkligt värde enligt IFRS 13. För att fastställa fastigheternas verkliga värde vid varje enskilt bokslutstillfälle görs marknadsvärdering av samtliga fastigheter. Ytterligare upplysning om verkligt värde för förvaltningsfastigheter återfinns i not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

Såväl orealiserade som realiserade värdeförändringar redovisas på raden Nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder. Realiserade värdeförändringar hänför sig till vinst eller förlust av sålda eller utrangerade förvaltningsfastigheter och beräknas som skillnaden mellan försäljningspris med avdrag för försäljningsomkostnader och senast redovisade marknadsvärde med tillägg för eventuella tillkommande investeringar.

Tillkommande utgifter aktiveras då det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar förknippade med tillgången kommer att erhållas och att utgiften kan fastställas med tillförlitlighet. Mer omfattande åtgärder avseende utbyte av befintlig eller införande av ny identifierad komponent aktiveras medan utgifter för reparationer och underhåll resultatförs löpande i den period de uppstår. Fastigheternas hyresintäkter och driftskostnader redovisas på separata rader i Rapport över totalresultatet för koncernen. Fastighetsköp och fastighetsförsäljningar redovisas i samband med att risker och förmåner som förknippas med äganderätten övergår till köparen eller säljaren, vilket normalt sker på tillträdesdagen.

Tomträttsavtal tas upp till ett beräknat nuvärde av framtida tomträttsavgälder som en nyttjanderättstillgång. Den finansiella skulden redovisas i not 30 Övriga skulder som Leasingskulld nyttjanderätt.

2.9 Finansiella tillgångar och skulder

2.9.1 Inledning

Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller egetkapitalinstrument i ett annat företag. Finansiella instrument klassificeras i olika kategorier, beroende på avsikten med förvärvet av den finansiella tillgången eller skulden.

AMF använder kategorierna:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet.
- Lån och fordringar.
- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet.
- Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde.

Klassificeringen bestäms vid den ursprungliga anskaffningstidpunkten. Affärsdagsredovisning tillämpas för samtliga finansiella tillgångar och skulder. AMF tillämpar inte säkringsredovisning. Genom redovisning till verkligt värde kan dock ekonomisk säkring återspeglas i redovisningen. Eftersom AMF tillämpar affärsdagsredovisning uppkommer fordringar och skulder relaterade till ej likviderade värdepappersaffärer. När AMF säljer värdepapper tas värdepappret bort från balansräkningen på affärsdagen och vinst/förlust redovisas i årets resultat. Från affärsdag till likvid dag bokas en fordran upp på köparen under Övriga fordringar. När AMF köper värdepapper redovi-

Not 1, forts.

sas värdepappret i balansräkningen på affärsdagen och mellan affärsdagen och likviddagen bokas en skuld upp till säljaren, under Övriga skulder.

2.9.2 Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet

AMF identifierar och klassificerar vid första redovisningstillfället merparten av alla finansiella tillgångar och skulder som Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet. Denna klassificering är baserad på att AMFs kapitalförvaltning utvärderas utifrån verkligt värde i enlighet med de av styrelsen beslutade placeringsriktlinjerna (riskhanterings- och investeringsstrategi). Uppföljning sker i ledningen och i styrelsen baserat på verkligt värde. Derivatinstrument klassificeras alltid i denna kategori i underkategorin finansiella instrument innehavda för handel. Samtliga finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde omvärderas löpande med värdeförändringar som bokförs via årets resultat. I denna kategori ingår kassa, banktillgodohavanden, räntebärande värdepapper, aktier och andelar, derivat, repor, värdepapperslån, placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk samt övriga finansiella placeringstillgångar, skulder till försäkringstagare och investeringsavtal. Värderingsmetod för finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde specificeras i den värderingshierarki som presenteras i not 18 Finansiella instrument samt i not 19 Hierarki för verkligt värde. Finansiella instrument i nivå 1 värderas till noterade priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder som företaget har tillgång till vid värderingstidpunkten. Huvuddelen av aktier, aktiederivat och räntebärande instrument som handlas av AMF handlas på aktiva finansmarknader. I nivå 2 värderas dagslån, återköpstransaktioner och valutaderivat med en värderingsteknik för analys av diskonterade kassaflöden allmänt använd av marknadsaktörer. Certifikat, vissa obligationer samt investerade säkerheter för värdepapperslån värderas baserat på noteringar hos mäklare där liknande kontrakt handlas på en aktiv marknad och kurserna speglar faktiska transaktioner på jämförbara instrument. I nivå 3 värderas obligationer och räntebärande värdepapper utifrån en avkastningskurva för den tillämpliga löptiden med olika påslag beroende på värdepapprets kreditvärdighet. Aktier och andelar samt fondandelar infrastruktur värderas utifrån kassaflödesmodell och nyligen gjorda transaktioner. Poster som rör föränd-

ring av tillgångarnas värde avseende investeringsavtal redovisas i Nettoresultat av förvaltrade tillgångar och skulder.

2.9.2.1 Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till anskaffningsvärde då de första gången redovisas i balansräkningen. Anskaffningsvärdet motsvarar det verkliga värdet av den ersättning som lämnats exklusive transaktionskostnader. Efter det att en aktie tagits upp i redovisningen första gången sker värdering till verkligt värde. De vinster och förluster som uppstår till följd av värdeförändringar redovisas i årets resultat som Nettoresultat av förvaltrade tillgångar och skulder.

2.9.2.2 Räntebärande värdepapper

Räntebärande värdepapper värderas till anskaffningsvärde då de första gången redovisas i balansräkningen. Anskaffningsvärdet motsvarar det verkliga värdet av den ersättning som lämnats exklusive transaktionskostnader. Efter det att ett räntebärande värdepapper tagits upp i redovisningen första gången sker värdering till verkligt värde. De vinster och förluster som uppstår till följd av värdeförändringar redovisas i årets resultat som Nettoresultat av förvaltrade tillgångar och skulder.

2.9.2.3 Derivat

För att hantera finansiella risker använder AMF huvudsakligen valutaterminer, aktie- och räntederivat. Derivat tas upp i redovisningen på affärsdagen till verkligt värde, vilket också utgör anskaffningsvärdet. Samtliga derivat omvärderas sedan löpande till verkligt värde och värdeförändringen redovisas som Nettoresultat av förvaltrade tillgångar och skulder. Samtliga derivat redovisas brutto i balansräkningen. Derivat med positiva verkliga värden redovisas som Placeringstillgångar medan derivat med negativa verkliga värden redovisas som Derivat under Andra skulder.

2.9.2.4 Återköpstransaktioner (repor) och värdepapperslån

Repor är transaktioner som inte kvalificerar för borttagning från balansräkningen därför att AMF inte har överfört all risk och avkastning till motparten. I de fall AMF ingår avtal om placeringsrepa tas inte värdepappret upp i balansräkningen då det endast kan finnas en part som innehar risk och avkastning. Handel förekommer med både finansierings- och placeringsrepor avseende obligationer. Vid finansieringsrepor säljer AMF obligationer, samtidigt som motparten förbinder sig att sälja

tillbaka obligationerna på en förutbestämd dag till ett förutbestämt pris. Finansieringsrepor är ett sätt att låna pengar mot säkerhet. Obligationer som säljs i en finansieringsrepa ligger kvar i redovisningen under posten Obligationer och andra räntebärande värdepapper och värderas till verkligt värde. Värdet av överenskommen köpeskilling redovisas som skuld under posten Övriga skulder och värderas till verkligt värde. De vinster och förluster som uppstår till följd av värdeförändringar redovisas i årets resultat som Nettoresultat av förvaltrade tillgångar och skulder. Vid placeringsrepor köper AMF obligationer samtidigt som motparten förbinder sig att köpa tillbaka obligationerna på en förutbestämd dag till ett förutbestämt pris. Placeringsrepor är ett sätt att låna ut pengar mot säkerhet. Obligationer som köps i en placeringsrepa redovisas inte i balansräkningen. Överenskommen köpeskilling redovisas som fordran under posten Övriga finansiella placeringstillgångar och värderas till verkligt värde. De vinster och förluster som uppstår till följd av värdeförändringar redovisas i årets resultat som Nettoresultat av förvaltrade tillgångar och skulder. Värdepapperslån innebär att värdepapper (aktier och räntebärande värdepapper) lånas ut mot ersättning och mot erhållande av säkerhet. Ersättningen periodiseras över löptiden och redovisas som Nettoresultat av förvaltrade tillgångar och skulder. Värdepapper som lånats ut redovisas även därefter i balansräkningen till verkligt värde, eftersom detta är en transaktion där AMF inte har överfört all risk och avkastning till motparten. Om säkerhet erhålls i form av likvida medel placeras dessa i räntebärande värdepapper och redovisas till verkligt värde i balansräkningen under Övriga finansiella placeringstillgångar samtidigt som skulden redovisas under Övriga skulder värderat till verkligt värde. Värdet av de värdepapper som lånats ut mot kontantsäkerhet anges under not 32 Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och såsom avsättningar redovisade förpliktelser. Om den erhållna säkerheten är värdepapper redovisas den inte i balansräkningen utan anges separat i not 33 Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter. Där anges även värdet av de värdepapper som lånats ut mot värdepapperssäkerhet.

2.9.2.5 Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk

Dessa tillgångar består av försäkringstagarnas investeringar i investeringsavtal och redovisas på en egen rad i balansräkningen. Investeringar till förmån för försäkringstagare som själva bär placeringsrisken för investeringen redovisas till verkligt värde.

Not 1, forts.

Investeringsavtalsstillgångarna värderas till senaste NAV-kurs. Försäkringstagarnas insättningar investeras i fonder valda av försäkringstagaren, och ett åtagande gentemot försäkringstagarna redovisas som skuld. Skuldens storlek står i direkt förhållande till fondernas värdeutveckling och summan av premier som betalats in, uttagna skatter och avgifter samt utbetalningar som gjorts. Se 2.12.3.2 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka livförsäkringstagaren bär risk.

2.9.3 Lån och fordringar

Lån och fordringar är finansiella tillgångar med fasta betalningar eller med betalningar som går att fastställa till belopp och som inte är noterade. Värdering görs till upplupet anskaffningsvärde. Bolagets fordringar har endera rörlig ränta eller kort förväntad löptid, och värderas därför till nominellt belopp utan diskontering. I denna kategori ingår upplupen ränta och hyresintäkter, ej likviderade värdepappersaffärer, kundfordringar och övriga fordringar.

2.9.4 Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

I denna kategori redovisas räntebärande och ej räntebärande finansiella skulder som inte är derivat. Värdering görs till upplupet anskaffningsvärde. De finansiella skulder i denna kategori som har kort förväntad löptid värderas till anskaffningsvärde utan diskontering. I kategorin ingår ej likviderade värdepappersaffärer, leverantörsskulder och övriga skulder.

2.10 Materiella tillgångar

2.10.1 Inventarier

De materiella tillgångarna redovisas till anskaffningsvärde och skrivs av enligt plan över nyttjandeperioden. Avskrivningstiden för de materiella anläggningstillgångarna är mellan tre och sju år. Nedskrivningsprövning sker vid indikation på värdenedgång. Nedskrivning sker om det bokförda värdet överstiger tillgångens beräknade återvinningsvärde. Avskrivning av inventarier som avser inredning i förvaltningsfastighet redovisas som Driftskostnader fastighet i koncernredovisningen och som Kapitalavkastning, kostnader i moderbolaget. Övriga avskrivningar på inventarier redovisas under Driftskostnader.

2.10.2 Rörelsefastighet

AMF redovisar den fastighet som används i den egna verksamheten som rörelsefastighet i koncernen. Rörelsefastigheten redovisas enligt IAS 16 till anskaffningsvärde vid första redovisningstillfället. Det antagna anskaffningsvärdet motsvarar verkligt värde vid ingången av räkenskapsår 2011. AMF tillämpar omvärderingsmetoden, vilket innebär att när rörelsefastighetens verkliga värde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, ska tillgången redovisas till omvärderat belopp. Rörelsefastigheten ingår i den marknadsvärdering som genomförs för hela fastighetsbeståndet vid varje bokslutstillfälle varför det verkliga värdet fastställs minst årligen. Omvärderingsbeloppet utgörs av skillnaden mellan rörelsefastighetens bokförda värde efter årets avskrivningar och det fastställda verkliga värdet. Omvärderingsbeloppet redovisas mot övrigt totalresultat i de fall värdet är positivt. Värdet redovisas på separat rad i eget kapital under benämningen Omvärderingsreserv. Löpande utgifter aktiveras om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som är förknippade med tillgången kommer att komma till dess del och att anskaffningskostnaden kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. I annat fall kostnadsförs utgiften och redovisas i årets resultat. Avskrivning sker enligt komponentmetoden vilket innebär att rörelsefastigheten delas in i komponenter med olika nyttjandeperioder. Mark bedöms ha obegränsad nyttjandeperiod varför ingen avskrivning görs för denna komponent. Övriga komponenter (stomme, stomkompletteringar, väggar, installationer, yttre och inre ytskikt) bedöms ha en nyttjandeperiod på 25 år. Nedskrivningar görs efter behov enligt IAS 36. Avskrivningar och nedskrivningar redovisas i årets resultat. I det fall tidigare nedskrivningar är gjorda redovisas positiva omvärderingar mot årets resultat och överskjutande belopp redovisas mot övrigt totalresultat. Om omvärderingsbeloppet är negativt redovisas detta i första hand mot eventuell Omvärderingsreserv i eget kapital och överskjutande belopp redovisas i resultaträkningen. Skillnaden mellan avskrivningen baserat på det omvärderade värdet och avskrivning enligt ursprungligt anskaffningsvärde överförs från omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel.

2.11 Kassa och bank

Kassa och bank avser banktillgodohavanden och redovisas till verkligt värde. Ränta på kassa och bank redovisas i den takt den intjänas som Nettoresultat av förvaldade tillgångar och skulder i årets resultat.

2.12 Redovisning av försäkringsavtal och investeringsavtal

2.12.1 Definitioner försäkringsavtal och investeringsavtal

Begreppet försäkringsavtal definieras i IFRS 4. Avtal som medför betydande försäkringsrisk för den försäkrade och därmed uppfyller definitionen av försäkringsavtal ska redovisas enligt IFRS 4. Avtal som inte uppfyller definitionen ska redovisas som finansiella kontrakt enligt IAS 39 alternativt som serviceavtal enligt IAS 18. AMFs bestånd av traditionella försäkringar är avtal i vilka AMF åtar sig en betydande försäkringsrisk genom att kompensera försäkringstagaren eller annan förmånstagare om en förutbestämd försäkringshändelse inträffar. Dessa produkter redovisas som försäkringsavtal enligt IFRS 4. AMFs bestånd av fondförsäkringar klassificeras som finansiella avtal (investeringsavtal) då de inte överför någon betydande försäkringsrisk från innehavaren till AMF och redovisas i enlighet med IAS 39. Investeringsavtal är finansiella förbindelser vars verkliga värde är beroende av de underliggande finansiella tillgångarnas verkliga värde. De underliggande tillgångarna och tillhörande skulder värderas till verkligt värde via resultatet. Det verkliga värdet på de finansiella skulderna fastställs med hjälp av de aktuella värden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångarna till vilka de finansiella skulderna är länkade på balansdagen. Belopp som erhållits från och betalats till innehavare av investeringsavtalen redovisas över balansräkningen som insättning eller uttag. Avgifter som debiteras för förvaltning av investeringsavtal intäktsförs som Intäkter från investeringsavtal. Se vidare stycke 2.9 Finansiella tillgångar och skulder.

2.12.2 Redovisning av preliminärt fördelat överskott (Diskretionära delar i försäkringsavtal)

Huvuddelen av försäkringsavtalen innehåller en diskretionär del, så kallad återbäring, som innebär att den försäkrade kan erhålla ytterligare ersättning om det uppstår ett överskott i försäkringsrörelsen. Detta överskott består dels av pensionstillägg för förmånsbestämd försäkring och dels av preliminärt fördelat återbäring för avgiftsbestämd försäkring, inklusive Definitiva övergångsregler för Avtalspension SAF-LO (se Livförsäkringsavsättning nedan). Fördelning av överskott är reglerat i bolagets konsolideringspolicy i de försäkringstekniska riktlinjerna. Överskottet tilldelas efter beslut av årsstämman och i enlighet med bolagsordning och de regelverk som är fastställda av styrelsen. Preliminärt fördelat överskott är ej garanterat och ingår i moderbolagets egna kapital som en del av konsolideringsfonden. Bolaget har valt att använda den valmöjlighet som IFRS ger att

Not 1, forts.

redovisa det som en separat post inom eget kapital. Överskottet tilldelas den försäkrade i samband med utbetalning, flytt eller garantiförstärkning och redovisas direkt mot eget kapital.

2.12.3 Försäkringstekniska avsättningar

2.12.3.1 Livförsäkringsavsättning

De försäkringstekniska avsättningarna utgörs av livförsäkringsavsättning och avsättning för oreglerade skador. Då samtliga åtaganden är i svensk valuta är de försäkringstekniska avsättningarna upptagna i svenska kronor. Livförsäkringsavsättningarna motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser. Kapitalvärdet beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och andra riskmått, driftskostnader och skatt. Bolaget har tillämpat ett ränteantagande i enlighet med Finansinspektionens gällande föreskrift (FFFS 2013:23). Livslängdsantagandet bygger dels på bolagets egna erfarenheter och dels på försäkringsbranschens samlade erfarenhet i form av branschgemensamma analyser. AMF tillämpar generationsberoende livslängdsantaganden som är anpassade för respektive avtalsområde. Driftskostnadsantagandet utgörs av ett antagande om kostnad som är proportionell mot de försäkringstekniska avsättningarna. I livförsäkringsavsättningen ingår endast garanterade åtaganden och därmed ingår ej värdet av beslutade pensionstillägg eller preliminärt fördelad återbäring. Skuldtilträcklighetstest är tillämpat på den del av portföljen som avser traditionell försäkring.

2.12.3.2 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka livförsäkringstagaren bär risk

Avsättning för investeringsavtal redovisas under Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagare bär risk. Dessa försäkringstekniska avsättningar motsvaras av värdet av försäkringstagarnas fondandelar inklusive medel i svenska kronor som ej är placerat i andelar.

2.12.3.3 Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen utgörs av pensionsbelopp, inklusive tilldelad återbäring, som förfallit till betalning men som ännu ej betalats ut. Här ingår också avsättningar för riskförsäkring i form av reserv för pågående utbetalningar inom familjeskyddsförsäkringen.

2.13 Avsättning för andra risker och kostnader

2.13.1 Avsättning för pensioner

AMF har både förmåns- och avgiftsbestämda pensionsplaner. Den förmånsbestämda delen av FTP-planen är tryggad genom försäkring i SPP men lades i fribrev 30 november 2016. Pensionsplanen klassificeras enligt IAS 19 som en plan som omfattar flera arbetsgivare (så kallad multiemployer plan) och kostnaden för förpliktelsen beräknas enligt Projected Unit Credit Method, där en aktuariell beräkning görs årligen, eftersom informationen finns tillgänglig på individnivå hos försäkringsgivaren. Metoden innebär en linjär kostnadsfördelning mellan tiden för anslutning till planen och pensionsåldern. Förpliktelsen värderas till nuvärdet av de förväntade framtida utbetalningarna. De aktuariella långsiktiga antagandena som ligger till grund för beräkningarna fastställs årligen i anslutning till balansdagen. Antaganden görs bland annat om diskonteringsränta, inflation och dödlighet. Den räntesats som ska användas för att diskontera förpliktelsen ska enligt IAS 19 fastställas baserat på marknadsmässig avkastning på förstklassiga företagsobligationer. I avsaknad av en fungerande marknad för detta i Sverige används istället statsobligationer eller bostadsobligationer. Diskonteringsräntan fastställs således utifrån räntorna för statsobligationer eller bostadsobligationer med hänsyn tagen till beräknad återstående löptid för respektive åtagande. AMF har valt att använda bostadsobligationer som grund för diskontering. Avkastning på förvaltningstillgångar beräknas baserat på samma diskonteringsränta som används vid beräkning av förpliktelsen och redovisas som en räntekostnad/intäkt i årets resultat. Skillnaden mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångarna och den beräknade avkastningen redovisas i övrigt totalresultat. Övriga antaganden baseras på förväntad utveckling under förpliktelsens löptid. Förändringar i aktuariella antaganden och erfarenhetsbaserade justeringar av förpliktelsen och av det verkliga värdet på förvaltningstillgångar ger upphov till aktuariella vinster eller förluster. Dessa vinster eller förluster redovisas omedelbart i övrigt totalresultat. Avsättningar för förmånsbestämda pensioner i AMF, vilka motsvarar förpliktelsens nuvärde på balansdagen med avdrag för verkligt värde av tillhörande förvaltningstillgångar, redovisas i balansräkningen under posten Avsättningar för pensioner. I koncernens resultat utgörs kostnaden för de förmånsbestämda pensionerna av summan av kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period samt ränta på förpliktelsen. Kostnaden redovisas under posten Driftskostnader i resultaträkningen.

Löneskatt har beaktats i justeringar för förmånsbestämda pensionsplaner i balans- och resultaträkningen.

En avgiftsbestämd plan är en pensionsplan för ersättning efter avslutad anställning enligt vilken ett företag betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon legal eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Följaktligen redovisas ingen pensionsskuld för en avgiftsbestämd plan.

Från och med 1 december 2016 sker försäkring av den förmånsbestämda delen av FTP-planen hos Alecta. Denna plan redovisas som en premiebestämd pensionsplan med stöd av uttalandet från Rådet för finansiell rapportering UFR 10 "Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta". Uttalandet avser ITP 2 men tillämpas även på FTP 2. Kostnader för premiebestämda pensionsplaner inklusive löneskatt redovisas direkt i resultaträkningen.

Koncernens övriga totalresultat utgörs av aktuariella vinster och förluster samt skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångarna och den beräknade avkastningen. Se även not 39 Pension.

2.14 Redovisning av intäkter

2.14.1 Premier

För premiebetalningar tillämpas kontantprincipen. Kontantprincipen innebär att inbetalda premier intäktsförs när de kommer oavsett vilken period de avser. Förskottsbetalda premier inkluderas där gällande avtal finns. Premierna redovisas som en intäkt i årets resultat men ingår samtidigt som en ökning vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

2.14.2 Intäkter från investeringsavtal

Avgiftsuttaget för investeringsavtalstillgångar beräknas på försäkringstagarnas tillgodohavande. Avgifter som debiteras för förvaltning av investeringsavtal intäktsförs. Dessa tjänster tillhandahålls under avtalens löptid.

2.14.3 Nettoresultat av förvaldade tillgångar och skulder

Nettoresultat av förvaldade tillgångar och skulder består av värdeförändringar samt realiserade vinster och förluster avseende fastigheter, nettoresultat av aktier och andelar, nettoresultat av räntebärande tillgångar och skulder, nettoresultat av investeringsavtalstillgångar samt nettoresultat av derivat. Nettoresultat av aktier och andelar består av utdelningsintäkter

Not 1, forts.

samt realiserad och orealiserad värdeförändring på aktier och andelar. Nettoresultat av räntebärande tillgångar och skulder består av ränteintäkter på bankmedel, räntebärande värdepapper, värdepapperslån och repor samt orealiserad och realiserad värdeförändring på dessa. Nettoresultat av aktierelaterade derivat består av realiserad och orealiserad värdeförändring på optioner och valutaderivat avsedda att valutasäkra aktier och andelar. Avkastning på ränterelaterade derivat består av realiserad och orealiserad värdeförändring på ränteterminer samt valutaderivat avsedda att valutasäkra räntebärande tillgångar. Ränteintäkter inkluderar periodiserade belopp av eventuella rabatter, premier och andra skillnader mellan det ursprungliga värdet av fordran och det belopp som erhålls vid förfall. Ränteintäkter redovisas i takt med att de intjänas. Beräkningen sker på basis av underliggande tillgångs avkastning enligt effektiv-räntemetoden. Utdelningsintäkt redovisas när rätten att erhålla betalning fastställs.

2.14.4 Distributionsersättning fondförvaltning

Distributionsersättning avser avgifter för fondförvaltning (volymbaserade fondrabatter). Intäkten redovisas i den period som tjänsten utförs.

2.15 Redovisning av kostnader

2.15.1 Försäkringsersättningar

All utbetalning till kund avser försäkringsersättning i samband med försäkringsfall. Utbetalning till kund sker huvudsakligen i samband med pension eller dödsfall. Inom traditionell försäkring utgörs utbetalningarna av garanterade pensionsbelopp och eventuell tilldelad återbäring i form av tilläggsbelopp. Utbetalning av garanterade belopp redovisas som Försäkringsersättning i resultaträkningen medan utbetalning av tilldelad återbäring redovisas direkt mot preliminärt fördelat kapital inom eget kapital. För vissa avtal inom fondförsäkring sker en succesiv överföring till traditionell försäkring i samband med pensioneringstillfället.

2.15.2 Förändring i livförsäkringsavsättning

Förändring i avsättningen speglas av faktiska händelser under perioden i form av premieinbetalningar, garantiförstärkning, utbetalningar i samband med försäkringsfall, återköp, flytt samt överföringar mellan försäkringsgrenar. Under perioden belastas

också avsättningen med uttagna avgifter och tillförd ränta och arvsvinster. Utöver detta påverkas avsättningen av justerade antaganden om framtida ränta, dödlighet och driftskostnad.

Förändringen i livförsäkringsavsättningen redovisas i årets resultat förutom den del som avser garantiförstärkning, vilken redovisas direkt mot eget kapital.

2.15.3 Driftskostnader

Med begreppet driftskostnader avses summan av de kostnader som AMF har för administration och anskaffning, kapitalförvaltning och skadereglering. Dessa kostnader redovisas under tre separata rubriker i koncernens resultaträkning och i särskild not till resultaträkningen. Posten Driftskostnader i resultaträkningen motsvarar kostnader för administration och anskaffning. Med administration menas de kostnader AMF har för att löpande administrera sina försäkringsavtal samt kostnader för stabsfunktioner, exempelvis ekonomi och juridik. Med anskaffningskostnad menas de kostnader koncernen ådrar sig i syfte att inskaffa och administrera nya försäkringsavtal. AMF aktiverar inte anskaffningskostnader. Driftskostnader för kapitalförvaltning redovisas tillsammans med transaktionskostnader för värdepappershandel i posten Kapitalförvaltningskostnader. Driftskostnader för kapitalförvaltning består av direkta kostnader såsom löner, information, systemkostnader och depåavgifter samt indirekta kostnader såsom andel av hyra och fördelade kostnader för koncernövergripande stabsfunktioner. Transaktionskostnader utgörs huvudsakligen av courtage och avgifter för terminer. Med skadereglering avses koncernens kostnader för utbetalning av pensioner. Dessa redovisas tillsammans med utbetalda pensionsmedel och återköp under rubriken Utbetalda försäkringsersättningar. Skaderegleringskostnaderna inkluderar även ett pålägg för täckande av koncernövergripande kostnader avseende staber och vd. I not 12 Driftskostnader redovisas bolagets samlade driftskostnader indelade efter funktion och kostnadsslag.

2.15.3.1 Pensionskostnad

AMF har både förmåns- och avgiftsbestämda planer, se även 2.13.1 Avsättning för pensioner. Avgifter till dessa planer samt beräkning av pensionskostnaden i koncernen enligt IAS 19 redovisas som en driftskostnad i resultatet. Kostnaden för de förmånsbestämda pensionerna som redovisas enligt IAS 19 består av summan av kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period samt ränta på förpliktelsen.

2.15.3.2 Avgångsvederlag

Koncernen redovisar avgångsvederlag när den bevisligen är förpliktad endera att säga upp anställda enligt en detaljerad formell plan utan möjlighet till återkallande, eller att lämna ersättningar vid uppsägning som resultat av ett erbjudande som gjorts för att uppmuntra frivillig avgång från anställning.

2.15.3.3 Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

2.15.4 Skatt

I årets skattekostnad ingår avkastningsskatt, kupongskatt och inkomstskatt. Skattekostnaden består huvudsakligen av avkastningsskatt som baseras på en standardberäkning av avkastningen på nettotillgångarna som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Kupongskatt erläggs på viss kapitalavkastning från utlandet. Den kupongskatt som är avräkningsbar från avkastningsskatten redovisas som en fordran i balansräkningen och räknas av med ett års fördröjning. Inkomster i form av distributionsersättning, så kallad kickback, tas upp till beskattning inom den avkastningsbeskattade verksamheten. Inkomstskatt förekommer i dotterbolag inom fondförvaltning samt fastighetsförvaltning. Skattesatsen är 21,4 procent. Uppskjuten skatt redovisas inom dotterbolag som inkomstbeskattas samt på koncernjusteringar avseende dessa bolag. AMF redovisar uppskjuten skatt på skillnader mellan bokfört värde och skattemässigt värde på fastigheter samt eventuella skattemässiga underskottsavdrag. Den uppskjutna skatten beräknas baserat på den skattesats som kommer att gälla det år tillgångarna beräknas realiseras. AMF bedömer att tillgångarna i allt väsentligt kommer att realiseras först efter år 2020 varför uppskjuten skatt har beräknats med 20,6 procent.

2.16 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod, det vill säga den utgår från resultat före skatt justerat för icke likviditetspåverkande poster samt förändringar i balansräkningen som haft kassaflödespåverkan. Resultat före skatt motsvarar livförsäkringsrörelsens tekniska resultat enligt resultaträkningen. Med likvida medel avses banktillgodohavanden, se definition under rubriken 2.11 Kassa och bank. Kassaflödet är uppdelat i tre sektorer:

Not 1, forts.

Löpande verksamhet

Består av flöden från den huvudsakliga verksamheten: premieinbetalningar och utbetalda försäkringsersättningar samt kapitalförvaltning och driftskostnader.

Investeringsverksamhet

Förklarar de kassaflöden som uppkommer på grund av förvärv eller avyttringar av immateriella och materiella tillgångar exklusive förvaltningsfastigheter.

Finansieringsverksamhet

Upplýser normalt om förändringar i upptagna lån samt utdelningar. Sådana transaktioner förekommer inte inom AMF.

3. Redovisningsprinciper i moderbolaget

Den finansiella rapporteringen för moderbolaget följer Lag om årsredovisning i Försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12 samt Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 2. RFR 2 innebär att standarder och uttalanden utgivna av IASB samt IFRIC så som de godkänts av EU-kommissionen för tillämpning inom EU ska tillämpas, men där svenska lagbestämmelser omöjliggör detta, skiljer sig rapporteringen avseende juridisk person och koncern åt. Om RFR 2 är av avvikande mening från FFFS så gäller de senare. Då koncernen tillämpar IFRS-standarder såsom de är antagna av EU kommer redovisningsprinciperna i moderföretaget till vissa delar att skilja sig från de redovisningsprinciper som tillämpas i koncernen. Nedan anges de skillnader som är väsentliga för moderföretaget.

3.1 Aktier och andelar i koncernföretag, gemensamt styrda företag samt intresseföretag

Aktier och andelar i koncernföretag, gemensamt styrda företag samt intresseföretag värderas enligt anskaffningsvärdemetoden. Inför varje balansdag görs en bedömning om det föreligger en indikation på att en tillgång kan ha minskat i värde. Om så är fallet beräknas tillgångens återvinningsvärde. När det redovisas värdet överstiger återvinningsvärdet skrivs tillgången ned om AMF bedömer att värdenedgången är bestående.

3.2 Byggnader och mark

I moderbolaget redovisas samtliga fastigheter i posten Byggnader och mark till skillnad mot koncernen där fastigheten som används i den egna verksamheten klassificeras som rörelsefastighet.

3.3 Rabatt på förvaltningsavgift

AMF får från AMF Fonder AB en distributionsersättning på AMFs fondinnehav. Den redovisas på raden Övriga tekniska intäkter och hänförs till fondförsäkringsgrenen i AMF. AMF erhåller även en fondrabatt på innehavet i traditionell försäkring vilken i moderbolaget redovisas som Kapitalavkastning, Erhållna utdelningar.

3.4 Redovisning av finansiella instrument

I moderbolaget används Finansinspektionens uppställningsformer för de finansiella rapporterna, till skillnad mot koncernen där uppställningen gjorts enligt IFRS-regler. Värdeförändringar och realiserade vinster i moderbolaget presenteras separat med omklassificering. Detta innebär att omvärdering redovisas som orealiserade vinster/förluster på placeringstillgångar och vid försäljning redovisas hela ackumulerade värdeförändringen som kapitalavkastning intäkter samtidigt som det tidigare orealiserade resultatet reverseras. Realisationsvinster respektive förluster definieras som skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För obligationer och andra räntebärande placeringar definieras realisationsresultatet som skillnaden mellan försäljningspris och upplupet anskaffningsvärde. Det finns inga skillnader i värderingsprinciper mellan moderbolaget och koncernen.

3.5 Pensioner

I moderbolaget tillämpas annan redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än vad som anges i IAS 19 eftersom RFR 2 anger att reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner inte behöver tillämpas i juridisk person. Till skillnad mot koncernen som redovisar pensionsförpliktelse i balansräkningen för förmånsbestämda planer som är försäkrade hos SPP, redovisas i moderbolaget enbart den del som avser personer som har möjlighet att gå i pension vid 62 års ålder. Pensionskostnaderna redovisas som driftskostnader i moderbolagets resultaträkning och en avsättning återfinns under Avsättning för pensioner i moderbolagets balansräkning.

Not 2. Premieinkomst

Uppgifterna avser både koncernen och moderbolaget

Mkr	2019	Tjänstepension		Övrig försäkring
	Total	Förmåns- bestämd	Avgifts- bestämd	Individuell traditionell försäkring
Inbetalda premier ¹⁾	17 355	–	17 282	73
varav flytt från andra försäkringsbolag	275	–	275	–

Mkr	2018	Tjänstepension		Övrig försäkring
	Total	Förmåns- bestämd	Avgifts- bestämd	Individuell traditionell försäkring
Inbetalda premier ¹⁾	16 526	–	16 453	73
varav flytt från andra försäkringsbolag	228	–	228	–

Premieinkomsten för 2019 avseende traditionell försäkring uppgick till 17,4 (16,5) miljarder kronor.

Av inbetald premie utgör 17,3 (16,4) miljarder kronor periodiska premier och 0,1 (0,1) miljarder kronor engångspremier.

I balansräkningen har inbetalningar till investeringsavtal bokförts uppgående till 2,6 (3,3) miljarder kronor.

¹⁾ Upplysningar om närstående, se not 40 Närstående.

Not 3. Nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
FÖRVALTNINGSFASTIGHETER				
Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark				
Värdeförändringar samt vinst vid försäljning	4 351	6 125	1 455	2 833
Summa förvaltningsfastigheter	4 351	6 125	1 455	2 833
TILLGÅNGAR OCH SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN				
Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället				
Nettoresultat aktier och andelar	62 191	5 357	60 600	3 380
Nettoresultat räntebärande tillgångar och skulder	11 028	4 830	11 250	5 380
Nettoresultat investeringsavtalsstillgångar	13 524	–1 956	13 524	–1 956
Tillgångar och skulder innehavda för handel				
Nettoresultat aktierrelaterade derivat	–3 618	–3 922	–3 618	–3 922
Nettoresultat ränterelaterade derivat	–240	4 089	–240	4 089
Nettoresultat valutarrelaterade derivat	–11 483	–11 663	–11 483	–11 663
Summa tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	71 402	–3 265	70 033	–4 692
Nettoresultat av förvaltade tillgångar och skulder	75 753	2 860	71 488	–1 859

Not 4. Kapitalförvaltningskostnader

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftskostnader i kapitalförvaltningsrörelsen	-171	-169	-171	-169
Transaktionskostnader	-180	-206	-180	-206
Summa kapitalförvaltningskostnader	-351	-375	-351	-375

Not 5. Hyresintäkter

Årets hyresintäkter uppgår till 2 808 (2 553) miljoner kronor. Nedan presenteras kontraktportföljens förfallostruktur.

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Förfall:				
Inom 1 år	302	435	75	231
Mellan år 2 och 5	1 563	1 393	411	369
Senare än 5 år	1 369	1 208	994	821
Tillsvidarekontrakt	32	39	9	27
Summa kontrakterad årshyra	3 266	3 075	1 489	1 448

Belopp avser kontrakterad årshyra (bashyra inkl tillägg) som ömsesidigt kan sägas upp inom ovanstående respektive tidsintervall. Kontraktens löptid är mestadels 3–5 år och med en uppsägningstid om nio månader. Tillsvidarekontrakt avser i huvudsak lokaler, men förekommer även för bostäder och garage/parkering. För att minska exponeringen för kreditförluster görs både vid nyuthyrning och löpande under kontraktstiden uppföljning av hyresgästernas kreditvärdighet, och i vissa fall ställs även krav på säkerheter.

Not 6. Kapitalavkastning, intäkter

Mkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Hyresintäkter fastigheter	1 199	1 005
Resultatandel i handelsbolag och kommanditbolag ¹⁾	204	142
Erhållna utdelningar	7 591	7 715
Ränteintäkter		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 876	2 049
Övriga ränteintäkter	393	405
	3 269	2 454
Valutakursvinster, netto	1 993	1 983
Realisationsvinster, netto		
Byggnader och mark	-	-
Aktier och andelar	11 273	17 906
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 116	-
	12 389	17 906
Summa kapitalavkastning, intäkter	26 645	31 205

¹⁾ Avser resultatandel i Mood Stockholm KB, Oxhammaren 15 KB, Förvaltningsbolaget Marievik HB, Fastighetsbolaget Pukan HB, City Cronan Fastighets KB, Sundbyberg 2:78 HB samt Stam Sex M 23 HB.

Not 7. Kapitalavkastning, kostnader

Mkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Direkta kostnader fastigheter	-421	-436
Räntekostnader		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-3 510	-2 713
Övriga finansiella placeringstillgångar	-58	24
	-3 568	-2 689
Valutakursförlust, netto	0	0
Realisationsförluster, netto		
Byggnader och mark	-	-28
Aktier och andelar	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-624
	0	-652
Kapitalförvaltningskostnader		
Driftskostnader i finansrörelsen	-171	-169
Bank- och transaktionskostnader	-180	-206
	-351	-375
Summa kapitalavkastning, kostnader	-4 340	-4 152

Not 8. Värdeförändring på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk

Mkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Orealiserade vinster och förluster		
Orealiserade vinster på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	17 582	6 453
Orealiserade förluster på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	-4 018	-8 369
Summa	13 564	-1 916
Realiserade vinster och förluster		
Realiserade vinster på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	4	4
Realiserade förluster på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	-4	-4
Summa	0	0

Sammanlagd värdeökning på placeringstillgångarna för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk uppgår till 17 585 [6 457] miljoner kronor och värdeminskningen till -4 022 [-8 374] miljoner kronor.

Not 9. Värdeförändring på övriga placeringstillgångar

Mkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Orealiserade vinster på placeringstillgångar		
Byggnader och mark	1 455	2 861
Aktier och andelar	32 786	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 048	-
Summa	36 289	2 861
Orealiserade förluster på placeringstillgångar		
Byggnader och mark	-	-
Aktier och andelar	-	-28 369
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-1 111
Summa	0	-29 480

Not 10. Övriga tekniska intäkter

Mkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Distributionsersättning	182	171
Övriga intäkter	27	-
Avgiftsuttag för avkastningsskatt ¹⁾	40	42
Summa	249	213

¹⁾ Motsvarande kostnad redovisas som skattekostnad och ingår i raden avkastningsskatt i not 13 Skatt.

Not 11. Utbetalda försäkringersättningar

Uppgifterna avser både koncernen och moderbolaget

Mkr	2019	Tjänstepension			Övrig försäkring
	Total	Förmåns- bestämd	Avgifts- bestämd	Tjänsteanknuten premiebefrielse och sjukförsäkring	Individuell traditionell försäkring
Utbetalda ersättningar	-14 322	-638	-13 539	-	-145
varav externa flyttar	-2 638	-	-2 635	-	-3
Återköp	-19	-	-16	-	-3
Driftskostnader för skadereglering	-38	-2	-36	-	0
Summa	-14 379	-640	-13 591	0	-148

Mkr	2018	Tjänstepension			Övrig försäkring
	Total	Förmåns- bestämd	Avgifts- bestämd	Tjänsteanknuten premiebefrielse och sjukförsäkring	Individuell traditionell försäkring
Utbetalda ersättningar	-12 235	-738	-11 357	-	-140
varav externa flyttar	-2 182	-	-2 179	-	-3
Återköp	-15	-	-10	-	-5
Driftskostnader för skadereglering	-42	-3	-39	-	0
Summa	-12 292	-741	-11 406	0	-145

Utbetalda pensionsbelopp genom tilldelning av återbäring

Mkr	2019	2018
Uppgifterna gäller både koncernen och moderbolaget		
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring genom pensionstillägg/individuell återbäring	10 583	11 127
varav Tjänstepension förmånsbestämd	-397	-449
Tjänstepension avgiftsbestämd	-10 079	-10 571
Övrig försäkring, individuell traditionell försäkring	-107	-107

Utbetalning av tilldelad återbäring redovisas mot eget kapital. Se vidare Förändringar i eget kapital – koncernen sidan 58 och Förändringar i eget kapital – moderbolaget sidan 63.

Försäkringersättningar

Traditionell försäkring

Under året betalades 14,3 [12,3] miljarder kronor ut till de försäkrade som avser garanterade pensionsbelopp.

Avtal för vilka placeringstagaren bär placeringsrisken

Utbetalningar från investeringsavtal redovisas över balansräkningen som uttag och ingår inte i försäkringersättningar i resultaträkningen. För vissa produkter sker det en successiv överföring av kapital till en traditionell försäkring med start drygt fem år före pensionsåldern. En successiv överföring redovisas inte som utbetalning via resultaträkningen.

Även i samband med dödsfall sker vanligen en överföring av kapitalet till en traditionell försäkring inför utbetalning till efterlevande.

Not 12. Driftskostnader

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Anskaffningskostnader ¹⁾	-6	-5	-6	-5
Administrationskostnader ²⁾	-801	-774	-624	-603
Summa	-807	-779	-630	-608
Specifikation av övriga driftskostnader				
Skadereglering ²⁾	-38	-42	-38	-42
Kapitalförvaltning	-171	-169	-171	-169
Summa övriga driftskostnader	-209	-211	-209	-211
Bolagets totala driftskostnader	-1 016	-990	-839	-819
<i>varav</i>				
Personalkostnader	-421	-395	-375	-353
Lokalkostnader ³⁾	-22	-23	-19	-20
Avskrivningar	-64	-62	-43	-43
Marknadsföring, IT med mera	-509	-510	-402	-403
Bolagets totala driftskostnader	-1 016	-990	-839	-819

¹⁾ Se not 1 Redovisningsprinciper 2.15.3. Driftskostnader sidan 71.

²⁾ Se not 40 Närstående.

³⁾ Eliminering av interna hyror har skett till ett belopp av 21 (20) miljoner kronor.

Ersättning till revisionsföretag

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
<i>Revisionsuppdrag</i>				
Ernst & Young AB	-2,7	-2,6	-1,7	-1,6
Summa revisionsuppdrag	-2,7	-2,6	-1,7	-1,6
<i>Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget</i>				
Ernst & Young AB	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2
Summa revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2
<i>Skatterådgivning</i>				
Ernst & Young AB	-1,3	-1,5	-0,7	-0,7
Summa skatterådgivning	-1,3	-1,5	-0,7	-0,7
<i>Övriga tjänster</i>				
Ernst & Young AB	-	-0,2	-	-
Summa övriga tjänster	-	-0,2	-	-
Summa ersättning till revisionsföretag	-4,3	-4,5	-2,6	-2,5

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsen och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Uppdelning i not görs i delarna revisionsuppdrag, revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget, skatterådgivning och övriga tjänster.

Not 13. Skatt

Mkr	Koncernen	
	2019	2018
Avkastningsskatt	-231	-240
Kupongskatt	-342	-317
Avkastningsskatt och kupongskatt	-573	-557
Uppskjuten skatt	-365	-107
Aktuell inkomstskatt	-37	-37
Inkomstskatt	-402	-144
Skattekostnad	-975	-701

Skatt i koncernen består av avkastningsskatt, kupongskatt, uppskjuten skatt och aktuell inkomstskatt. För en del av verksamheten inom koncernen, innefattande aktiebolag inklusive fastighetsägande aktiebolag, fondförvaltning och premiebefrielseförsäkring, erläggs inkomstskatt på redovisat resultat.

Uppskjuten skatt är hänförlig till dotterbolag som inkomstbeskattas och avser skillnader mellan bokfört värde och skattemässigt värde på fastigheter samt skattemässiga underskottsavdrag. Utgående balans avseende uppskjuten skatt uppgår till 1 783 (1 424) miljoner kronor.

Mkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Avkastningsskatt	-231	-240
Skatt på årets resultat	-231	-240
Kupongskatt	-342	-317
Övriga skatter	-342	-317
Skattekostnad	-573	-557

Moderbolaget AMF erlägger endast avkastningsskatt. Avkastningsskatten bestäms utifrån en schablonberäknad kapitalavkastning på bolagets nettotillgångar som vid räkenskapsårets ingång förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Det schablonberäknade skatteunderlaget baseras på den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Den 1 januari 2017 infördes ett golv för statslåneräntan vid beräkning av skatteunderlaget. I de fall den genomsnittliga statslåneräntan understiger 0,50 procent ska istället ett golv på 0,50 procent tillämpas. Den genomsnittliga statslåneräntan uppgick för 2018 till 0,50 procent. Skattesatsen för avkastningsskatt är 15 (15) procent. Efter beräkning reduceras avkastningsskatten med avräkningsbar utländsk kupongskatt.

Not 14. Immateriella tillgångar

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Anskaffningsvärde vid årets början	459	447	444	444
Årets investeringar	-	12	-	-
Årets nedskrivningar	-10	-	-	-
Anskaffningsvärde vid årets slut	449	459	444	444
Avskrivningar vid årets början	-312	-270	-308	-268
Årets avskrivningar	-43	-42	-41	-40
Årets nedskrivningar	3	-	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-352	-312	-349	-308
Bokfört värde immateriella tillgångar	97	147	95	136

De immateriella tillgångarna i moderbolaget består av kostnader vid utveckling av en ny IT-plattform åren 2009–2015. I koncernen tillkommer investering i affärssystem och IT-miljö samt konceptutveckling för detaljhandeln. Samtliga tillgångar avser färdigställd utveckling.

Not 15. Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Förvaltningsfastigheter ¹⁾	72 271	66 643	34 819	32 493
Nyttjanderättstillgångar ²⁾	3 664	–	–	–
Summa	75 935	66 643	34 819	32 493

¹⁾ Förvaltningsfastigheter

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Verkligt värde				
Ingående balans	66 643	61 968	32 493	29 665
Förvärv	–	–	–	–
Investering i befintliga fastigheter	1 276	2 156	870	1 676
Försäljningar	–	–3 657	–	–1 683
Realiserad och orealiserad värdeförändring	4 352	6 176	1 456	2 835
Utgående balans	72 271	66 643	34 819	32 493
Tillkommer restvärde inventarier (övriga tillgångar)			2	1

Noten innehåller inte AMFs del av fastighetsinnehav via gemensamt styrda företag, se vidare not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag.

²⁾ Nyttjanderättstillgångar

Koncernen		2019	2018
Mkr			
Tomträtter		3 664	–
Utgående balans		3 664	–

Som en effekt av IFRS 16 redovisas från och med 1 januari 2019 tomträttsavtal som en del av förvaltningsfastigheter. Per 1 januari 2019 uppgick nyttjanderättstillgången till 3 549 miljoner kronor. Kostnaden för tomträttsavgälderna har under året uppgått till 108 miljoner kronor och kassaflödet till 109 miljoner kronor. Ingen omräkning har gjorts av jämförbara siffror, för vidare information se not 1 Redovisningsprinciper.

Samtliga fastigheter i koncernen, förutom den egna kontorsfastigheten i moderbolaget, redovisas som förvaltningsfastigheter. Definitionen Förvaltningsfastigheter används i koncernen medan definitionen i moderbolaget är Byggnader och mark. Se även vidare information gällande rörelsefastigheten under not 26 Materiella tillgångar.

Samtliga förvärvade fastigheter inom AMF-koncernen är redovisade som tillgångsförvärv, i enlighet med kriterierna för tillgångsförvärv i IFRS 3. Förvärv och försäljningar redovisas ovan till verkligt värde.

I november 2019 undertecknades avtal om att sälja fastigheten Ångtvätten 22, som är en direktägd fastighet i AMF. Frånträde sker per 31 januari 2020. Ångtvätten är värderad till 667 miljoner kronor per 31 december 2019.

Moderbolaget		
Mkr	2019	2018
Anskaffningsvärde Byggnader och mark		
Ingående balans	16 118	15 917
Tillkommande investeringar	870	1 676
Utrangering	-	-
Avgående försäljning	-	-1 475
Utgående balans	16 988	16 118

Avtalsenliga förpliktelser och investeringsåtagande

Kontrakterade åtagande på balansdagen, större än 10 miljoner kronor, som ännu inte redovisats.

Koncernen		
Mkr	2019-12-31	2018-12-31
Förvaltningsfastigheter	365	803

Angivna åtagande avser investeringar för genomgripande ombyggnad av befintliga byggnader.

Not 15. Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark, forts.

Verkligt värde på förvaltningsfastigheter

Fastighetsinnehavet värderas till verkligt värde och hänförs till nivå 3 i verkligt värde hierarkin som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper under stycket 2.9 Finansiella tillgångar och skulder samt i not 19 Hierarki för verkligt värde. Det har inte förekommit någon förflyttning av fastigheter mellan olika värderingsnivåer. Vid värderingen av förvaltningsfastigheter kan bedömningar och antaganden påverka koncernens resultat och finansiella ställning. Väsentliga bedömningar görs vid värdering av förvaltningsfastigheter avseende bland annat kalkylränta och direktavkastningskrav, vilka baseras på värderarnas erfarenhetsmässiga bedömningar och marknadens förräntningskrav på jämförbara fastigheter. Bedömningar av kassaflödet för drifts-, underhålls- och administrationskostnader är baserade på faktiska kostnader men också utifrån erfarenheter av jämförbara fastigheter.

Tillämpad värderingsmetod

Värdet på koncernens fastighetsinnehav har bedömts i enlighet med värderingshandledningen upprättad av MSCI Svenskt Fastighetsindex. Värderingshandledningen baseras på tillämpning av International Valuation Standard (IVS), och beaktar bästa och maximala användningen av fastigheterna. Marknadsvärderingen genomförs av externa värderingsföretag med auktoriserade värderare. Vid värdebedömningen tillämpas normalt en kombination av ortsprismetod och avkastningsbaserad metod (kassaflödesmetod). Det innebär att fastigheternas värde baseras på nuvärdet av prognostiserade kassaflöden och restvärde under en kalkylperiod om tio år eller längre. Värderarna har som underlag till sitt arbete erhållit information om gällande och nytecknade hyreskontrakt, vakanser, löpande drifts- och underhållskostnader samt planerade investeringar. Förändringar under perioden i de icke observerbara indata som används i värderingarna analyseras vid värderingstillfället av ansvarig för respektive fastighet och av bolagets avdelning för Fastighetsinvesteringar. För räkenskapsår 2019 har den externa värderingen utförts av värderingsföretagen Cushman & Wakefield och Forum Fastighetsekonomi AB. Extern värdering av hela fastighetsbeståndet har skett i samband med halv- och helårsbokslut.

Tillämpade direktavkastningskrav i värderingarna avser bedömt direktavkastningskrav vid uppskattning av restvärdet i kassaflödesanalyserna.

Bland de mest viktiga antagandena som tillämpats i de externa värderingarna kan nämnas följande:

Vid värderingar har följande antaganden tillämpats:	2019	2018
Värderingspåverkande faktorer		
Direktavkastningskrav Stockholms innerstad, %	3,45–4,00	3,59–4,25
Direktavkastningskrav Stockholms ytterstad, %	4,10–5,65	4,40–5,70
Kalkylränta, %	5,45–7,65	5,60–7,70
Långsiktig vakans, %	0,39–11,40	0,41–10,80
Drifts- och underhållskostnad, kr/kvm – kontorsfastighet	243–683	238–760
Drifts- och underhållskostnad, kr/kvm – handelsfastighet	716–1 056	879–1 133

Viktat direktavkastningskrav vid restvärdesberäkning: 3,75 (3,87) procent.

Årets positiva värdeförändring förklaras främst av höjda marknadshyror och sänkta direktavkastningskrav. Samma värderingsmetodik har använts för AMFs samtliga fastigheter förutom byggrätter och tomtmark.

Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Under 2019 genererade samtliga förvaltningsfastigheter hyresintäkter undantaget Fröfjärden 6 som varit vakant efter större hyresgästs avflytt. Föregående år genererade samtliga förvaltningsfastigheter undantaget Vattenpasset 11 som var tomställd för större ombyggnation hyresintäkter.

Känslighetsanalys

Fastighetsvärderingar är känsliga för de bedömningar och antaganden som ligger till grund för kassaflödesanalyserna i den avkastningsbaserade värderingsmetoden. Den enskilt största värdepåverkande faktorn vid värderingen är direktavkastningskravet. I tabellen nedan redovisas hur värdet påverkas vid en förändring av vissa för värderingen centrala parametrar. Tabellen ger en förenklad bild då en enskild parameter troligen inte förändras isolerat.

Känslighetsanalys marknadsvärden		Värdepåverkan		Värdepåverkan	
		procent	Mkr	procent	Mkr
Värderingspåverkande faktorer		2019		2018	
Direktavkastningskrav	+ 0,25 procentenheter	–5,88	–4 310	–5,66	–3 856
Direktavkastningskrav	– 0,25 procentenheter	6,74	4 936	6,46	4 400
Långsiktig vakans	+/- 1 procentenhet	1,11	+/- 815	1,12	+/- 761
Hyresintäkter	+/- 100 kr/kvm	1,77	+/- 1 300	1,90	+/- 1 292
Drifts- och underhållskostnad	+/- 50 kr/kvm	1,16	+/- 847	1,23	+/- 836

Not 16. Aktier och andelar i koncernföretag

				Kapitalandel	Resultat	Eget kapital	Bokfört värde	Bokfört värde
Mkr	Org.nr	Antal aktier	%	2019	2019-12-31	2019-12-31	2018-12-31	
Dotterbolag som konsolideras ¹⁾								
AMF Fonder AB	556549-2922	20 000	100	25	125	10	10	
AMF Fastigheter AB ²⁾	556552-7420	1 000	100	-2	1 355	1 379	1 379	
Pappersssvalan AB ^{2) 3)}	556751-9854	1 000	100	32	2 236	50	50	
Svalungen AB ⁶⁾	556337-2647	1 000	100	0	0	-	-	
Stam Ett AB ³⁾	556722-0651	1 000	100	1	51	-	-	
Stam Två Västermalm AB ³⁾	556851-2833	500	100	-9	57	-	-	
Stam Tre Ringen AB ³⁾	556851-3047	500	100	-8	14	-	-	
Stam Fyra Östermalm AB ³⁾	556851-3005	500	100	4	113	-	-	
Stam Sex AB ^{3) 4)}	556904-5916	500	100	1	1	-	-	
Stam Sex M 23 AB ⁴⁾	556661-1835	1 000	100	0	0	-	-	
Stam Sju AB ^{3) 5)}	556904-5825	500	100	3	11	-	-	
Stam Sju M 26 AB ⁵⁾	556684-0897	1 000	100	-2	54	-	-	
Stam Nio Atleten 5 AB ³⁾	556639-2113	1 000	100	0	43	-	-	
Stam Tio Tobaksmonopolet 6 AB ³⁾	556908-4527	50 000	100	7	96	-	-	
Stam Sexton M 25 AB ³⁾	556684-0889	1 000	100	7	64	-	-	
Stam Sjutton Mentorn 1 AB ³⁾	556690-0360	1 000	100	21	43	-	-	
Stam Arton Korvfabriken AB ³⁾	556918-4764	50 001	100	0	426	-	-	
Fastighetsbolaget Pukan HB	916400-4492	-	99,99	20	704	1 248	1 031	
Förvaltningsbolaget Marievik HB	916503-8010	-	99,99	-37	-73	-74	-37	
CityCronan Fastighets KB	969690-2155	-	99,99	29	2 330	2 934	3 071	
Oxhammaren 15 KB	969694-8729	-	99,99	22	596	630	700	
Mood Stockholm KB	969712-1680	-	99,99	135	1 437	3 203	3 229	
Sundbyberg 2:78 HB	969740-5232	-	99,99	15	316	408	411	
Stam Sex M 23 HB	916608-8071	-	99,99	20	294	288	255	
Summa bokfört värde				10 076			10 099	
Dotterbolag som ej konsolideras ⁷⁾								
BSÖ Holding AB ⁸⁾	559200-5390	50 000	89,9	-3	3 011	7 848	-	
Bergvik Skog Öst AB ⁸⁾	556644-5473	1 000	99,9	-35	165	-	-	
Summa bokfört värde				7 848			-	
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE				17 924			10 099	

Mkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Anskaffningsvärde		
Ingående balans	10 116	9 806
Aktieägartillskott	-	-
Förvärv bolag	7 848	262
Resultatandelar HB/KB	204	142
Insättningar HB/KB	211	203
Uttagna medel HB/KB	-438	-297
Utgående balans	17 941	10 116
Akkumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	-17	-17
Årets nedskrivningar	-	-
Årets återförda nedskrivningar	-	-
Utgående balans	-17	-17
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	17 924	10 099

Ägda fastigheters resultat ingår på raden fastigheter i totalavkastningstabellen, se sidan 54.

¹⁾ Säte för samtliga dotterbolag som konsolideras är Stockholm.

²⁾ AMF Fastigheter AB är moderbolag till Pappersssvalan AB.

³⁾ Pappersssvalan är moderbolag till Stam Ett AB, Stam Två Västermalm AB, Stam Tre Ringen AB, Stam Fyra Östermalm AB, Stam Sex AB, Stam Sju AB, Stam Nio Atleten 5 AB, Stam Tio Tobaksmonopolet 6 AB, Stam Sexton M 25 AB, Stam Sjutton Mentorn 1 AB, Stam Arton Korvfabriken AB och Svalungen AB. Svalungen AB är i sin tur kommanditdelägare i ovanstående HB/KB med en ägarandel om 0,01 procent.

⁴⁾ Stam Sex AB är moderbolag till Stam Sex M 23 AB.

⁵⁾ Stam Sju AB är moderbolag till Stam Sju M 26 AB.

⁶⁾ Svalungen AB har under 2019 flyttat ett steg ner i koncernstrukturen och ägs nu av Pappersssvalan AB.

⁷⁾ Säte för BSÖ Holding AB är Solna och säte för Bergvik Skog Öst AB är Gävle.

⁸⁾ Det delägda bolaget BSÖ Holding AB med dotterbolaget Bergvik Skog Öst AB har förvärvats under 2019. Trots den stora ägarandelen konsolideras inte bolaget då AMF bedömer att en de facto kontroll saknas till följd av föreliggande avtalskonstruktion, se not 1 Redovisningsprinciper 2.5 Koncernredovisning sidan 66. I koncernen klassificeras bolaget som ett intresseföretag, se not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag.

Lån till koncernföretag uppgår till 8 425 (10 774) miljoner kronor, se vidare not 40 Närstående. Det finns inga betydande begränsningar vad gäller dotterbolagens förmåga att överlåta medel till AMF.

Not 17. Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag

Mkr	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier	Kapitalandel	Eget kapital	Resultat	Årets resultatandel i koncernen	Koncernens bokförda värde	Moderbolagets bokförda värde	Lämnade lån ¹⁾
Aktier och andelar i gemensamt styrda företag					2019-12-31	2019	2019	2019-12-31	2019-12-31	2019-12-31
Rikshem Intressenter AB	556806-2466	Stockholm	250	50%	20 542	2 205	1 103	10 272	3 134	–
Mercada Oy	2651362-1	Helsingfors	3 300 000	33,3%	1 001	118	39	333	116	588
Antilooppi Ky	2701987-9	Helsingfors	–	50%	1 576	134	67	788	615	1 984
Antilooppi GP Oy	2613745-1	Helsingfors	2 500	50%	–	–	–	–	–	–
Antilooppi Management Oy	2613796-1	Helsingfors	2 500	50%	–	–	–	–	–	–
Oslo Areal AS	959100063	Oslo	23 000 000	50%	5 029	659	333	2 956	1 991	2 546
Summa bokfört värde							1 542	14 349	5 856	5 118
Aktier och andelar i intresseföretag										
Ormonde Energy Ltd ²⁾	4874027	London	100	49%	2 805	153	0	2 705	2 705	–
Stena Renewable AB	556711-9549	Göteborg	1 076 940	35%	2 221	31	11	833	823	–
BSÖ Holding AB ³⁾	559200-5390	Solna	50 000	89,9%	7 121	4 102	0	7 848	– ⁵⁾	–
Bergvik Skog Öst AB ⁴⁾	556644-5473	Gävle	1 000	99,9%	–	–	–	–	–	–
Summa bokfört värde							11	11 386	3 528	0
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE							1 553	25 735	9 384	5 118

¹⁾ Avser både koncernen och moderbolaget.

²⁾ Resultatandelen motsvarar inte 50 procent av bolagets resultat då en nedskrivning till marknadsvärdet har skett, vilket föranlett att årets resultatandel inte bokförts i koncernen.

³⁾ Eget kapital och resultat avser koncernmässiga värden enligt IFRS och skiljer sig därför från resultat och eget kapital i not 16 Aktier och andelar i koncernföretag, som visar legal rapportering.

Årets resultatandel har inte bokförts i koncernen då det i så fall skulle föranleda en motsvarande nedskrivning. Koncernens bokförda värde motsvarar marknadsvärdet.

⁴⁾ BillerudKorsnäs AB äger en av 1 000 aktier i Bergvik Skog Öst AB samt en option att under vissa omständigheter köpa tillbaka resterande aktier.

⁵⁾ Det finns ett bokfört värde i moderbolaget men det redovisas inte som intressebolag utan som dotterbolag som ej konsolideras, se not 16 Aktier och andelar i koncernföretag.

AMF äger 50 procent av aktierna i fastighetskoncernen Rikshem Intressenter AB där innehavet bedöms vara av väsentlig betydelse för AMF. Rikshem innehar ränteswappar i syfte att minska de finansiella riskerna. Dessa inkluderas i Rikshems balansräkning och uppgår till 77 (–158) miljoner kronor per 2019-12-31. Under året har Rikshem förvärvat fastigheter uppgående till 879 (1 786) miljoner kronor. AMF har ställt ut ett kreditåtagande till Rikshem som uppgår till 5 000 (5 000) miljoner kronor.

AMF äger 33,3 procent av det gemensamt styrda företaget Mercada Oy som äger handelsfastigheter i Finland och Sverige. Bolaget innehar ränteswappar som uppgår till –26 (–36) miljoner kronor per 2019-12-31.

AMF äger 50 procent i det gemensamt styrda företaget Antilooppi Ky som äger kontorsfastigheter

i Finland. Bolaget innehar externa lån uppgående till 4 033 (3 500) miljoner kronor och ränteswappar till ett marknadsvärde om –64 (–4) miljoner kronor. AMF har ett investeringsåtagande i Antilooppi som uppgår till 741 (0) miljoner kronor. Förvärvet av Antilooppi innefattade även Antilooppi GP Oy samt Antilooppi Management Oy. AMF redovisar dessa två innehav till anskaffningsvärde både i moderbolaget och i koncernen då bolagen inte bedöms väsentliga för AMFs finansiella rapportering.

AMF äger 50 procent av det gemensamt styrda företaget Oslo Areal AS som är ett norskt fastighetsbolag där fastighetsbeståndet till största delen består av kontorsfastigheter. Bolaget innehar inga externa lån eller ränteswappar. AMF har ställt ut ett kreditåtagande till Oslo Areal som uppgår till 1 704 (1 531) miljoner kronor.

AMF äger 49 procent av aktierna i Ormonde Energy Ltd som driver en havsbaserad vindpark i Storbritannien. Innehavet klassificeras som ett intressebolag. Under 2019 har AMF erhållit utdelning uppgående till 220 (192) miljoner kronor.

AMF äger 35 procent av aktierna i det svenska vindkraftsbolaget Stena Renewable AB. Innehavet klassificeras som ett intressebolag. AMF har ett investeringsåtagande i Stena Renewable som uppgår till 927 (998) miljoner kronor.

Under 2019 har 89,9 procent av BSÖ Holding AB förvärvats som i sin tur äger 99,9 procent av Bergvik Skog Öst AB. Innehavet bedöms vara av väsentlig betydelse för AMF. I Bergvik Skog Öst AB finns ett externt banklån om 3 500 miljoner kronor.

Mercada Oys möjligheter att överlåta medel till AMF begränsas av villkoren i de externa lånen. I

övrigt finns det inga betydande begränsningar vad gäller de gemensamt styrda företagen eller intressebolagens förmåga att överlåta medel till AMF.

De gemensamt styrda företagen och intresseföretagen tillämpar IFRS 9 Finansiella instrument och beräkningen av kapitalandelen har således baserats på IFRS 9. Den sammanlagda effekten för AMF av de delägda bolagens tillämpning av IFRS 9 bedöms inte vara materiell.

Not 17. Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag, forts.

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	15 997	13 488	9 056	8 192
Förvärv	7 848	753	–	753
Lämnade kapitaltillskott	150	–	150	–
Nyemission	70	–	70	–
Resultatandelar	1 553	1 647	–	–
Omräkningsdifferenser	390	109	360	111
Utgående balans	26 008	15 997	9 636	9 056
Akkumulerade nedskrivningar				
Ingående balans	–120	–79	–99	–58
Årets nedskrivningar	–153	–41	–153	–41
Utgående balans	–273	–120	–252	–99
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	25 735	15 877	9 384	8 957

Nedan specificeras finansiell information i sammandrag för innehav av väsentlig betydelse

Mkr	Rikshem Intressenter AB		BSÖ Holding AB (koncernen)
	2019	2018	2019
Resultaträkningsposter			
Omsättning	2 915	2 792	206
Värdeförändringar materiella anläggningstillgångar	1 498	2 107	5 200
Avskrivningar ¹⁾	–2	–3	–32
Ränteintäkter	6	9	0
Räntekostnader	–451	–467	–24
Skatt	–593	–423	–1 076
Resultat efter skatt för avvecklad verksamhet	–	–	–
Årets resultat	2 207	2 490	4 102
Övrigt totalresultat	–2	0	–
Balansräkningsposter			
Omsättningstillgångar	1 011	1 449	245
varav kassa och bank	756	1 204	84
Anläggningstillgångar	51 918	47 606	12 430
Kortfristiga skulder	8 596	5 988	110
varav kortfristiga finansiella skulder	7 139	5 027	0
Långfristiga skulder	23 792	24 730	5 445
varav långfristiga finansiella skulder	20 132	21 777	3 486

¹⁾ Avser avskrivningar på materiella anläggningstillgångar

Not 18. Finansiella instrument

Mkr	Koncernen		Moderbolaget			
	Bokfört värde	Bokfört värde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde
	2019	2018	2019	2019	2018	2018
FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN						
Tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället						
Andra finansiella placeringstillgångar						
Aktier och andelar	218 889	180 150	218 887	164 464	180 149	160 152
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	181 790	179 734	181 709	171 234	179 623	174 382
Övriga finansiella placeringstillgångar						
Fondandelar infrastruktur	7 824	7 141	7 824	7 602	7 141	7 039
Återköpstransaktioner	35 534	29 770	35 534	35 534	29 770	29 770
Investerad säkerhet för värdepapperslån	4 033	5 398	4 033	4 033	5 398	5 398
Investeringsavtalstillgångar	67 741	53 959	67 741	38 080	53 959	35 717
Kassa och bank	5 384	9 098	5 290	5 290	9 034	9 034
Summa tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället	521 195	465 250	521 018	426 237	465 074	421 492
Tillgångar innehavda för handel						
Andra finansiella placeringstillgångar						
Derivat, aktierelaterade	0	0	0	0	0	0
Derivat, ränterelaterade	0	–	0	0	–	–
Derivat, valutarelaterade	4 089	3 916	4 089	4 089	3 916	3 916
Summa tillgångar innehavda för handel	4 089	3 916	4 089	4 089	3 916	3 916
SUMMA FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN	525 284	469 166	525 107	430 326	468 990	425 408
LÅN OCH FORDRINGAR						
Övriga fordringar ¹⁾	610	466	597	597	487	487
Upplupna ränte- och hyresintäkter	1 095	1 284	1 095	1 095	1 291	1 291
SUMMA LÅN OCH FORDRINGAR	1 705	1 750	1 692	1 692	1 778	1 778

¹⁾ Det redovisade värdet bedöms vara en fullgod approximation av det verkliga värdet på grund av kort tid till förfall. I övriga fordringar ingår övriga fordringar enligt balansräkningen exklusive skattefordran.

Not 18. Finansiella instrument, forts.

Mkr	Koncernen		Moderbolaget			
	Bokfört värde	Bokfört värde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde
	2019	2018	2019	2019	2018	2018
FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN						
Skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället						
Skulder till försäkringstagare, investeringsavtal	67 914	54 096	67 914	38 080	54 096	35 717
Övriga skulder						
Återköpstransaktioner	35 491	29 742	35 491	35 491	29 742	29 742
Skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper	4 033	5 398	4 033	4 033	5 398	5 398
Summa skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället	107 438	89 236	107 438	77 604	89 236	70 857
Skulder innehavda för handel						
Derivat						
Derivat, aktierelaterade	0	0	0	0	0	0
Derivat, ränterelaterade	127	17	127	127	17	17
Derivat, valutarelaterade	2 515	2 038	2 515	2 515	2 038	2 038
Summa skulder innehavda för handel	2 642	2 055	2 642	2 642	2 055	2 055
SUMMA FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN	110 080	91 291	110 080	80 246	91 291	72 912
FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL UPPLUPET ANSKAFFNINGSVÄRDE						
Övriga skulder ¹⁾	4 430	2 246	966	966	4 578	4 578
SUMMA FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL UPPLUPET ANSKAFFNINGSVÄRDE	4 430	2 246	966	966	4 578	4 578

¹⁾ Det redovisade värdet bedöms vara en fullgod approximation av det verkliga värdet på grund av kort tid till förfall. I posten Övriga skulder ingår ej Likviderade värdepappersaffärer, Leverantörsskulder, Andra skulder samt Leasingskuld nyttjanderätt, se vidare not 30 Övriga skulder.

Noten visar en uppställning av tillgångar och skulder som klassificeras som finansiella instrument. Dessa finansiella instrument redovisas under olika poster i balansräkningen: Placeringstillgångar, Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk, Fordringar, Andra tillgångar, Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, Försäkringsteknisk avsättning för vilka försäkringstagaren bär risk samt Andra skulder.

För att uppfylla kraven om jämförbarhet med företag som tillämpar IFRS 9, som följer av övergångsreglerna i IFRS 4, ska uppgift lämnas om verkligt värde uppdelat på finansiella tillgångar som förvaltas och utvärderas baserat på verkligt värde och övriga finansiella tillgångar. Det ska även lämnas uppgifter om den senare kategorins fördelning av kreditrisk baserat på kreditriskebetyg. De finansiella tillgångar som redovisas enligt en verkligt värde-kategori enligt IAS 39 förväntas även redovisas till verkligt värde enligt IFRS 9. Uppgifterna om verkligt värde framgår av summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde respektive summa lån och fordringar ovan. Fördelningen av kreditrisk följer i allt väsentligt AMFs övergripande kreditriskfördelning, vilken framgår i riskavsnittet för kreditrisk sidan 48.

Not 19. Hierarki för verkligt värde

Verkligt värde hierarki, Koncernen ¹⁾	2019				2018			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt verkligt värde
FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN								
Tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället								
Andra finansiella placeringstillgångar								
Aktier och andelar	213 118	–	5 771	218 889	174 984	0	5 166	180 150
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	158 193	11 212	12 385	181 790	162 311	7 888	9 535	179 734
Övriga finansiella placeringstillgångar								
Fondandelar infrastruktur	–	–	7 824	7 824	–	–	7 141	7 141
Återköpstransaktioner	–	35 534	–	35 534	–	29 770	0	29 770
Investerad säkerhet för värdepapperslån	–	4 033	–	4 033	–	5 398	–	5 398
Investeringsavtaltstillgångar	67 741	–	–	67 741	53 959	–	–	53 959
Kassa och bank	5 384	–	–	5 384	9 098	–	–	9 098
Summa tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället	444 436	50 779	25 980	521 195	400 352	43 056	21 842	465 250
Tillgångar innehavda för handel								
Andra finansiella placeringstillgångar								
Derivat, aktierelaterade	–	–	–	–	–	–	–	0
Derivat, ränterelaterade	–	–	–	–	–	–	–	0
Derivat, valutarelaterade	–	4 089	–	4 089	–	3 916	–	3 916
Summa tillgångar innehavda för handel	0	4 089	0	4 089	0	3 916	0	3 916
SUMMA FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN	444 436	54 868	25 980	525 284	400 352	46 972	21 842	469 166

Inga betydande överföringar är gjorda mellan nivå 1 och nivå 2. Bokförda belopp samt känslighetsanalyser avseende fastighetsbeståndet återfinns i not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

¹⁾ Samtliga skillnader mellan koncern och moderbolag är hänförliga till nivå 1.

Verkligt värde hierarki

AMF klassificerar tillgångar och skulder värderade till verkligt värde enligt nedanstående hierarki.

Nivå 1:

Verkligt värde bestämt enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. Huvudsakliga typer av tillgångar som ingår i denna nivå är aktier, aktiefonder och obligationer.

Nivå 2:

Verkligt värde bestämt utifrån antingen direkt (som pris) eller indirekt (härlett från priser) observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Huvudsakliga typer av tillgångar som ingår i denna nivå är valutaterminer, ränteswappar, återköpstransaktioner, dagslån och certifikat.

Nivå 3:

Verkligt värde bestämt med hjälp av indata som inte är observerbar på marknaden. Huvudsakliga typer av tillgångar som ingår i denna nivå är onoterade aktier, onoterade räntebärande placeringar (direktägda samt i fonder) och fondandelar avseende infrastruktur. Förutom finansiella tillgångar ingår fastigheter i denna nivå. Dessa redovisas i not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

Känslighetsanalys nivå 3

I nivå 3 används värderingstekniker som innehåller parametrar som inte är direkt observerbara på en marknad. De tekniker som används är normalt avkastningsbaserade tekniker (nuvärdestekniker) och marknadsbaserade tekniker. Värderingarna utförs huvudsakligen av externa fondbolag eller värderingsföretag och görs i enighet med IPEV (International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines) och internationella redovisningsregler. De viktigaste parametrarna som inte är observerbara som används är riskpåslag för kreditrisk, prognoser om framtida kassaflöden och diskonteringsatser för förväntade kassaflöden. Det bedöms dock inte finnas enskilda antaganden som har en betydande påverkan på tillgångarnas verkliga värde eller AMFs resultat och eget kapital.

Not 19. Hierarki för verkligt värde, forts

Verkligt värde hierarki, Koncernen ¹⁾	2019				2018			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt verkligt värde
SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN								
Skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället								
Skulder till försäkringstagare, investeringsavtal	–	67 914	–	67 914	–	54 096	–	54 096
Övriga skulder								
Återköpstransaktioner	–	35 491	–	35 491	–	29 742	–	29 742
Skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper	–	4 033	–	4 033	–	5 398	–	5 398
Summa skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen vid första redovisningstillfället	0	107 438	0	107 438	0	89 236	0	89 236
Skulder innehavda för handel								
Derivat								
Derivat, aktierelaterade	–	0	–	0	–	0	–	0
Derivat, ränterelaterade	–	127	–	127	–	17	–	17
Derivat, valutarelaterade	–	2 515	–	2 515	–	2 038	–	2 038
Summa skulder innehavda för handel	0	2 642	0	2 642	0	2 055	0	2 055
SUMMA SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN	0	110 080	0	110 080	0	91 291	0	91 291

Inga betydande överföringar är gjorda mellan nivå 1 och nivå 2.

Bokförda belopp samt känslighetsanalyser avseende fastighetsbeståndet återfinns i not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

¹⁾ Samtliga skillnader mellan koncern och moderbolag är hänförliga till nivå 1.

Not 19. Hierarki för verkligt värde, forts.

Periodförändringar för finansiella instrument i nivå 3	2019				2018			
	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Mkr								
Ingående balans	5 166	9 535	7 141	21 842	5 327	5 621	5 622	16 570
Överföringar till/från nivå 3	–	–	–	0	–1 327	–	–	–1 327
Värdeförändringar netto								
I årets resultat	980	695	120	1 795	350	409	276	1 035
Uppskjuten intäkt	–	–	–	0	55	–	–	55
Köp	3 359	3 625	563	7 547	761	5 589	1 243	7 593
Försäljning	–	–	–	0	–	–	–	0
Emissioner	–	–	–	0	–	–	–	0
Förfall	–3 734	–1 470	–	–5 204	–	–2 084	–	–2 084
Utgående balans	5 771	12 385	7 824	25 980	5 166	9 535	7 141	21 842

Finansiella tillgångar i nivå 3, påverkan på årets resultat

Nettoresultat av förvaldade tillgångar och skulder	2019				2018			
	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Mkr								
Totalt resultat i resultaträkningen	980	1 124	865	2 969	382	697	923	2 002
Varav resultat för tillgångar innehavda vid periodens slut	782	1 124	865	2 771	382	691	923	1 996

Periodförändringar avseende fastigheter som hänförs till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde återfinns i not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

Not 20. Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller som omfattas av ett ramavtal för kvittning eller liknande avtal – koncernen och moderbolaget

2019-12-31				Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen ¹⁾		
Mkr	Bruttobelopp	Bruttobelopp som kvittas	Nettobelopp i balansräkningen	Finansiella instrument	Kontant säkerhet	Nettobelopp
TILLGÅNGAR						
Derivat	4 089	–	4 089	–2 439	–1 650	0
Övriga finansiella placeringstillgångar						
Återköpstransaktioner	35 534	–	35 534	–35 534	–	0
Totalt	39 623	0	39 623	–37 973	–1 650	0
SKULDER						
Derivat	2 642	–	2 642	–2 285	–127	230
Övriga skulder						
Återköpstransaktioner	35 491	–	35 491	–35 491	–	0
Skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper	4 033	–	4 033	–4 033	–	0
Totalt	42 166	0	42 166	–41 809	–127	230

2018-12-31				Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen ¹⁾		
Mkr	Bruttobelopp	Bruttobelopp som kvittas	Nettobelopp i balansräkningen	Finansiella instrument	Kontant säkerhet	Nettobelopp
TILLGÅNGAR						
Derivat	3 916	–	3 916	–2 081	–163	1 672
Övriga finansiella placeringstillgångar						
Återköpstransaktioner	29 770	–	29 770	–29 770	–	0
Totalt	33 686	0	33 686	–31 851	–163	1 672
SKULDER						
Derivat	2 055	–	2 055	–2 055	–	0
Övriga skulder						
Återköpstransaktioner	29 742	–	29 742	–29 742	–	0
Skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper	5 398	–	5 398	– 5 398	–	0
Totalt	37 195	0	37 195	–37 195	0	0

¹⁾ Omfattas av ett rättsligt bindande avtal om kvittning eller liknande. Kvittning sker vid motpartens konkurs men inte i den löpande verksamheten.

Not 21. Derivatinstrument – koncernen och moderbolaget

Derivatinstrument med positiva verkliga värden

Mkr	Ränta			Valuta			Aktie			Summa
	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp ¹⁾	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
2019-12-31										
Optioner	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Terminer	–	–	3 500	4 076	4 076	150 319	–	–	–	4 076
Swappar	–	–	–	13	13	0	–	–	–	13
Summa	0	0	3 500	4 089	4 089	150 319	0	0	0	4 089
Varav clearat	0	0	3 500	0	0	0	0	0	0	0

Derivatinstrument med negativa verkliga värden

Mkr	Ränta			Valuta			Aktie			Summa
	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp ¹⁾	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
2019-12-31										
Optioner	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Terminer	–	–	–8 284	–907	–907	33 676	–	–	–	–907
Swappar	–127	–127	– 128	–1 608	–1 608	9 636	–	–	–	–1 735
Summa	–127	–127	–8 412	–2 515	–2 515	43 312	0	0	0	–2 642
Varav clearat	0	0	–8 412	0	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Nominellt belopp avser summan av exponeringsbeloppen.

I Rikshem (gemensamt styrt företag) finns även ränteswappar med ett positivt marknadsvärde där AMFs andel uppgår till 39 (–79) miljoner kronor.

I Mercada (gemensamt styrt företag) finns ränteswappar med ett negativt marknadsvärde där AMFs andel uppgår till –8 (–12) miljoner kronor.

I Antiloooppi (gemensamt styrt företag) finns ränteswappar med ett negativt marknadsvärde där AMFs andel uppgår till –32 (–2) miljoner kronor.

Derivatinstrument med positiva verkliga värden

Mkr	Ränta			Valuta			Aktie			Summa
	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp ¹⁾	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
2018-12-31										
Optioner	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Terminer	–	–	200	3 888	3 888	174 031	–	–	–	3 888
Swappar	–	–	–	28	28	915	–	–	–	28
Summa	0	0	200	3 916	3 916	174 946	0	0	0	3 916
Varav clearat	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0

Derivatinstrument med negativa verkliga värden

Mkr	Ränta			Valuta			Aktie			Summa
	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp ¹⁾	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
2018-12-31										
Optioner	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Terminer	–	–	–30 147	–817	–817	3 848	–	–	–21 666	–817
Swappar	–	–	–	–1 220	–1 220	10 630	–	–	–	–1 220
Summa	0	0	–30 147	–2 037	–2 037	14 478	0	0	–21 666	–2 037
Varav clearat	0	0	–30 147	0	0	0	0	0	–21 666	0

Not 22. Löptidsanalys för finansiella skulder – koncernen

Tid till förfall

Mkr	< 3 månader	3 månader < 1 år	1–5 år	> 5 år	Summa
2019-12-31					
Återköpstransaktioner	35 491	–	–	–	35 491
Ej likviderade värdepappersaffärer	239	–	–	–	239
Derivat	2 447	68	127		2 642
Skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper	2 912	1 121	–	–	4 033
Investeringsavtalsskulder	591	1 772	9 449	56 102	67 914
Leasingskuld nyttjanderätt ¹⁾	27	82	426	3 129	3 664
Övriga skulder	526	–	–	–	526
Summa	42 233	3 043	10 002	59 231	114 509

Tid till förfall

Mkr	< 3 månader	3 månader < 1 år	1–5 år	> 5 år	Summa
2018-12-31					
Återköpstransaktioner	29 742	–	–	–	29 742
Ej likviderade värdepappersaffärer	1 690	–	–	–	1 690
Derivat	1 984	54	–	–	2 038
Skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper	4 610	788	–	–	5 398
Investeringsavtalsskulder	557	1 671	8 912	42 956	54 096
Övriga skulder	556	–	–	–	556
Summa	39 139	2 513	8 912	42 956	93 520

¹⁾ Leasingskuld nyttjanderätt fanns inte 2018.

Beloppen avser även moderbolaget med undantag för övriga skulder som uppgår till 727 (2 888) miljoner kronor och förfaller inom 3 månader.
 I Rikshem (gemensamt styrt företag) finns även ränteswappar med ett positivt marknadsvärde där AMFs andel uppgår till 39 (–79) miljoner kronor.
 I Mercada (gemensamt styrt företag) finns ränteswappar med ett negativt marknadsvärde där AMFs andel uppgår till –8 (–12) miljoner kronor.
 I Antiloooppi (gemensamt styrt företag) finns ränteswappar med ett negativt marknadsvärde där AMFs andel uppgår till –32 (–2) miljoner kronor.

Not 23. Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk

Uppgifterna avser både koncernen och moderbolaget

	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
Mkr	2019	2019	2019	2018	2018	2018
AMF Aktiefond Världen	18 437	7 794	18 437	15 001	8 009	15 001
AMF Aktiefond Mix	0	0	0	11 586	9 883	11 586
AMF Balansfond	11 864	5 818	11 864	10 532	5 980	10 532
AMF Aktiefond Europa	1 993	1 233	1 993	1 564	1 213	1 564
AMF Räntefond Lång	1 287	1 200	1 287	1 189	1 102	1 189
AMF Aktiefond Sverige	10 294	6 277	10 294	5 331	2 920	5 331
AMF Aktiefond Global	14 356	9 492	14 356	1 801	1 206	1 801
AMF Räntefond Kort	699	703	699	765	767	765
AMF Räntefond Mix	1 342	1 317	1 342	1 036	1 024	1 036
AMF Aktiefond Småbolag	3 732	1 597	3 732	2 632	1 479	2 632
AMF Aktiefond Nordamerika	1 221	743	1 221	810	614	810
AMF Aktiefond Asien Stilla havet	548	372	548	407	333	407
AMF Företagsobligationsfond	73	72	73	29	29	29
AMF Aktiefond Tillväxtmarknader	5	5	5	–	–	–
Janus Henderson Latin America	44	39	44	42	43	42
Pictet China Index IS USD	293	233	293	214	204	214
Pictet Emerging Markets Index IS USD	776	615	776	465	422	465
Pictet India Index IS USD	241	188	241	218	183	218
Pictet Russia Index IS USD	342	233	342	187	168	187
Vanguard Japan Stock Index	191	149	191	147	138	147
	67 738	38 080	67 738	53 956	35 717	53 956

Ovanstående sammanställning exkluderar AMFs handelslager vilket har ett bokfört värde på 3 (3) miljoner kronor.

Not 24. Övriga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
Mkr	2019	2018	2019	2018
Fordringar hos koncernbolag	–	–	85	98
Fordran utbetald kontantsäkerhet	129	–	129	–
Ej likviderade värdepappersaffärer	319	357	319	357
Skattefordran	374	386	361	369
Övrigt	162	110	64	32
Summa	984	852	958	856

Not 25. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Fastighetsintäkter	177	113	122	74
Förskottsbetalda fakturor	60	56	44	39
Upplupna intäkter koncernföretag	–	–	11	9
Förvaltningsarvode	46	38	–	–
Summa	283	207	177	122

Not 26. Materiella tillgångar

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Inventarier ¹⁾	108	139	108	139
Rörelsefastighet ²⁾	1 650	1 480	–	–
Summa	1 758	1 619	108	139

¹⁾ Inventarier

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Anskaffningsvärde vid årets början	199	194	199	194
Förvärv under året	0	8	0	8
Avyttringar under året	0	–3	0	–3
Anskaffningsvärde vid årets slut	199	199	199	199
Avskrivningar vid årets början	–60	–32	–60	–32
Avyttringar under året	0	3	0	3
Årets avskrivningar	–31	–31	–31	–31
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	–91	–60	–91	–60
Planenligt restvärde inventarier	108	139	108	139

Av inventarierna avser 99 miljoner kronor inredning i en av förvaltningsfastigheterna där avtal med hyresgäst tecknats där denne får rätt att upplåta lokalerna med för verksamheten avsedd inredning. Avskrivningarna på dessa inventarier redovisas som Driftkostnader fastigheter i koncernen och som Direkta kostnader fastigheter under Kapitalavkastning, kostnader i moderbolaget.

²⁾ Rörelsefastighet

Mkr	Koncernen	
	2019	2018
Anskaffningsvärde		
Ingående balans	1 383	1 236
Investeringar	1	3
Omvärdering föregående år	119	164
Ackumulerade avskrivningar, eliminerade mot omvärdering	–22	–20
Utgående balans	1 481	1 383
Ackumulerade av- och nedskrivningar		
Ingående balans	–22	–20
Ackumulerade avskrivningar, eliminerade mot omvärdering	22	20
Årets avskrivningar	–24	–22
Utgående balans	–24	–22
Omvärdering till verkligt värde	193	119
Summa bokfört värde	1 650	1 480

AMF redovisar den fastighet som används i den egna verksamheten inom moderbolaget som rörelsefastighet i koncernredovisningen. AMF tillämpar omvärderingsmetoden varmed bokfört värde per 2019-12-31 överensstämmer med verkligt värde. Beskrivning av fastställande av verkligt värde återfinns under not 15 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark. I moderbolagets redovisas denna fastighet under Byggnader och mark.

Not 27. Livförsäkringsavsättning

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	255 498	237 901	255 498	237 901
Inbetalningar	17 355	16 526	17 355	16 526
Garantiförstärkning	4 891	16 772	4 891	16 772
Utbetalningar	-14 341	-12 250	-14 341	-12 250
Driftskostnadsuttag	-1 132	-1 026	-1 132	-1 026
Räntekostnad	2 715	2 698	2 715	2 698
Avdrag för avkastningsskatt	-407	-405	-407	-405
Riskresultat	-157	-246	-157	-246
Förändring pga ändrad värderingsränta	15 266	5 411	15 266	5 411
Förändring pga ändrade livslängdsantaganden	-1 151	0	-1 151	0
Förändring pga ändrade driftskostnadsantaganden	0	0	0	0
Förändring i avsättning pga skillnad mellan ränta vid premiesättning och värderingsränta	-9 723	-9 959	-9 723	-9 959
Avsättning avseende begärda flyttar	0	0	0	0
Övrigt	-19	76	-19	76
Utgående balans	268 795	255 498	268 795	255 498
Förändring redovisad i årets resultat	8 406	825	8 406	825
Förändring redovisad mot eget kapital	4 891	16 772	4 891	16 772
Total förändring	13 297	17 597	13 297	17 597

Utbetalningsprofil för livförsäkringsavsättning avseende traditionell försäkring

År, %	2019	2018
1	5	4
2	5	4
3-5	12	13
6-10	17	18
11-15	15	15
16-20	13	13
21-25	10	10
>25	23	23
Totalt	100	100

Avser andel av avsättningen i procent för diskonterat kassaflöde.

Vid beräkning av livförsäkringsavsättningar har följande beräkningsantaganden använts:

Antagande värderingsränta

Från och med 2013-12-31 diskonteras AMFs försäkringsåtaganden i enlighet med FFFS 2013:23. Föreskriften innebär att diskonteringsräntekurvan fastställs utifrån marknadsnoteringar för ränteswappar samt en modellerad långsiktig terminränta. Räntekostnad och skatt för 2019 är beräknad utifrån diskonteringsräntekurvan per 2018-12-31 och ingående balans 2019.

Livslängdsantaganden

AMF tillämpar en dödlighetsmodell baserad på bolagets egen statistik och den branschgemensamma undersökningen DUS 2006/2014. Modellen tar förutom ålder även hänsyn till den försäkrades födelseår vid bestämning av förväntad livslängd. För privata försäkringar tecknade från och med 21 december 2012 och för samtliga kollektivavtalade försäkringar används könsneutrala antaganden. Under år 2019 genomfördes en översyn som resulterade i att dödlighetsantagandena för 50- och 60-talister inom Avtalsområde SAF-LO traditionell försäkring justerades per 2019-03-31. Justeringen innebär att de försäkringstekniska avsättningarna minskade med 1,15 miljarder kronor.

Driftskostnadsantagande

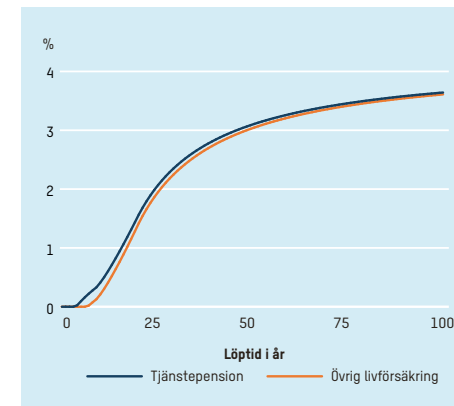
För merparten av alla försäkringar tillämpas en driftskostnadsbelastning på värderingsräntan med i snitt 0,45 procentenheter.

Känslighetsanalys av livförsäkringsavsättning

Sänkning av underliggande marknadsränta med 1 procentenhet medför att avsättningen ökar med 10,7 (21,2) miljarder kronor. Känsligheten minskar kraftigt vilket är en konsekvens av diskonteringsräntekurvan enligt FFFS 2013:23. Ökad livslängd med 1 år medför att avsättningen ökar med 7,1 (6,6) miljarder kronor.

Reservering av premiegaranti

I posten Övrigt ingår minskningen för premiegarantin inom Kollektiv 3 med 5 (+86) miljoner kronor.

Not 28. Avsättning för oreglerade skador

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Pensionsavsättningar	398	796	398	796
Risikoförsäkringsavsättning	0	0	0	0
Summa	398	796	398	796

Not 29. Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	54 096	54 953	54 096	54 953
Inbetalningar	2 678	3 340	2 678	3 340
Utbetalningar	-2 362	-2 228	-2 362	-2 228
Skatt	-41	-42	-41	-42
Avgifter	-50	-51	-50	-51
Risikresultat	-12	3	-12	3
Värdeförändring	13 564	-1 916	13 564	-1 916
Tilldelad fondrabatt	39	36	39	36
Övrigt	2	1	2	1
Utgående balans	67 914	54 096	67 914	54 096
Total förändring	13 818	-857	13 818	-857

Not 30. Övriga skulder

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Skatter och avgifter	1 063	719	995	672
Återköpstransaktioner	35 491	29 742	35 491	29 742
Ej likviderade värdepappersaffärer	239	1 690	239	1 690
Skuld för erhållna kontantsäkerheter för utlånade värdepapper	4 033	5 398	4 033	5 398
Skulder till koncernföretag	-	-	364	2 420
Leverantörsskulder	153	269	118	219
Leasingskuld nyttjanderätt ¹⁾	3 664	-	-	-
Andra skulder	374	287	245	249
Summa	45 017	38 105	41 485	40 390

¹⁾ | Leasingsskuld nyttjanderätt redovisas den finansiella skulden som hänför sig till tomträttsavtal. Tillgången hänförlig till tomträttsavtal tas upp som en nyttjanderättstillgång under Förvaltningsfastigheter, se not 1 Redovisningsprinciper under 2.8 Förvaltningsfastigheter sidan 67.

Not 31. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Personalkostnader	51	51	24	27
Fastighetskostnader	276	255	138	126
Förskottsbetalda hyror	487	400	196	156
Upplupen ej förfallen ränta	54	37	54	37
Övrigt	87	114	51	69
Summa	955	857	463	415

Not 32. Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och såsom avsättningar redovisade förpliktelser

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Tillgångar för vilka försäkringstagarna har förmånsrätt ¹⁾				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	116 988	103 496	116 988	103 496
Fastigheter och fastighetsaktier	59 191	47 684	59 191	47 684
Aktier exklusive fastighetsaktier	127 381	130 728	127 381	130 728
	303 560	281 908	303 560	281 908
Ovanstående specifikation avser tillgångar värderade till verkligt värde intagna i skuldtäkningsregistret enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2011:20				
Ställd säkerhet avseende återköpstransaktioner				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	9 035	11 355	9 035	11 355
Utlånade värdepapper där säkerhet erhållits i form av kontanter				
Utlånade aktier och obligationer	3 990	5 398	3 990	5 224
Summa för egna skulder ställda panter	316 585	298 661	316 585	298 487

¹⁾ | Dessa tillgångar kan tas i anspråk för att säkerställa försäkringstagarnas garanterade ersättningar i en insolvenssituation.

Not 33. Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ställd marginalsäkerhet till OMX				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 348	1 295	1 348	1 295
Ställd säkerhet till JP Morgan avseende derivathandel				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 827	3 520	3 827	3 520
Ställd CSA säkerhet samband med derivathandel				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	131	1 157	131	1 157
	5 306	5 972	5 306	5 972
Säkerheter för utlånade värdepapper				
Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper	18 063	22 479	18 063	22 479
Utlånade aktier och obligationer där säkerhet erhållits i form av värdepapper	17 406	21 758	17 406	21 758

Ställda säkerheter kan tas i anspråk om utställande part inte fullgör sina kontraktssenliga åtaganden.

Not 34. Överförda tillgångar

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Mkr	2019			2018		
	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Summa	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Summa
Verkligt värde av överförda tillgångar	–	30 431	30 431	6 506	31 831	38 337
Verkligt värde av samhörande skulder	–	39 524	39 524	1 302	33 838	35 140

Ingen skillnad föreligger mellan koncern och moderbolag.

AMF har till extern motpart överfört obligationer som fortfarande är upptagna i balansräkningen i samband med finansieringsrepatransaktioner och värdepapperslån.

Obligationer som säljs i en finansieringsrepa ligger kvar i redovisningen under posten Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Värdet av överenskommen köpeskilling redovisas som skuld till verkligt värde under posten Övriga skulder.

Om säkerhet för värdepapperslån erhålls i form av likvida medel redovisas tillhörande skuld till verkligt värde under posten Övriga skulder.

Not 35. Eventualförpliktelser

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Solidariskt ansvar för skulder i HB/KB ¹⁾	–	–	103	21
Investeringsåtagande ²⁾	26 802	20 907	26 802	20 907
Summa ansvarsförbindelser	26 802	20 907	26 905	20 928

¹⁾ Solidariskt betalningsansvar för skulder i Mood Stockholm KB, Oxhammaren 15 KB, Förvaltningsbolaget Marievik HB, Fastighetsbolaget Pukan HB, Sundbyberg 2:78 HB, CityCronan Fastighets KB och Stam Sex M 23 HB.

²⁾ Åtagande att vid anmodan tillföra kapital till investeringsfonder samt gemensamt styrda företag.

Not 36. Avstämning totalavkastningstabell (TAT)

Mkr	Koncernen	Moderbolaget	Koncernen	Moderbolaget
	2019	2019	2018	2018
Avstämning TAT mot balansräkning				
Aktier				
Aktier och andelar	215 889	215 887	180 150	180 149
Aktier och andelar i intressebolag	–	–	–	–
Övrigt	481	491	92	102
Aktier innan värderingsskillnader	216 370	216 378	180 242	180 251
Konsolidering dotterbolag	–2	–	–1	0
Värdering dotterbolagsaktier ¹⁾	563	553	552	542
Värderingsprinciper	–	–	0	0
Aktier enligt TAT	216 931	216 931	180 793	180 793
Räntebärande				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	160 140	160 059	162 410	162 299
Kassa och bank	5 384	5 290	9 098	9 034
Valutaderivat	789	789	2 142	2 142
Upplupna ränteutgifter	1 031	1 031	1 237	1 237
Övriga skulder, not 30	–	–	–	–
Övrigt	–394	–394	–1 537	–1 537
Räntebärande innan värderingsskillnader	166 950	166 775	173 350	173 175
Konsolidering dotterbolag	–175	–	–175	–
Värderingsprinciper	–42	–42	–26	–26
Räntebärande enligt TAT	166 733	166 733	173 149	173 149
Fastigheter				
Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	75 935	34 819	66 643	32 493
Placeringar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag	19 467	29 465	17 475	31 417
Materiella tillgångar	1 758	99	1 619	128
Övriga skulder (leasingskuld)	–3 664	–	–	–
Övrigt	10	–307	238	–12
Fastigheter innan värderingsskillnader	93 506	64 076	85 975	64 026
Värderingsprinciper ²⁾	0	29 430	6	21 955
Fastigheter enligt TAT	93 506	93 506	85 981	85 981

¹⁾ Värdering dotterbolagsaktier avser skillnad mellan bokfört värde och verkligt värde av aktierna i dotterbolaget AMF Fonder. Detta värde på 553 [542] miljoner kronor ingår i kapitalbasen vid beräkning av kapitalkrav. Se även Femårsöversikt, koncernen på sidan 52.

²⁾ I posten värderingsskillnader för moderbolaget ingår övervärden i fastighetsinvesteringarna med ett belopp om 27 779 [21 549] miljoner kronor. Övervärdet avser dels skillnaden mellan bokförda värden på aktier i dotterbolag och verkligt värde på de ägda fastigheterna i dessa bolag uppgående till 19 276 [14 629] miljoner kronor, och dels skillnaden mellan bokfört värde på aktier i gemensamt styrda bolag i moderbolaget och det bokförda värdet i koncernen av dessa tillgångar. I detta inräknas även AMFs andel av bolagens resultat via kapitalandel vilket uppgår till 8 504 [6 920] miljoner kronor. Se även Femårsöversikt, koncernen på sidan 52.

Mkr	Koncernen	Moderbolaget	Koncernen	Moderbolaget
	2019	2019	2018	2018
Alternativa investeringar				
Aktier och andelar i koncernföretag	–	7 848	–	–
Aktier och andelar i intresseföretag	11 386	3 528	3 347	3 347
Aktier och andelar	3 000	3 000	–	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	21 650	21 650	17 324	17 324
Fondandelar infrastruktur, not 18	7 824	7 824	7 141	7 141
Övrigt	301	301	548	548
Alternativa investeringar innan värderingsskillnader	44 161	44 151	28 360	28 360
Värderingsprinciper	110	120	–	–
Alternativa investeringar enligt TAT	44 271	44 271	28 360	28 360
Valuta				
Derivat netto, valutarelaterade, not 18	1 574	1 574	1 878	1 878
Valutaderivat som hänförs till andra tillgångskategorier	–998	–998	–2 878	–2 878
Övrigt	4	4	3	3
Valuta enligt TAT	580	580	–997	–997

Mkr	Moderbolaget	Moderbolaget
	2019	2018
Avstämning TAT mot resultaträkning moderbolag		
Resultat moderbolaget	52 181	2 861
Avgår resultat avkastning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	–13 683	–83
Avgår poster utanför kapitalförvaltningen	19 521	–2 613
Summa	58 019	165
Avgår driftskostnader i kapitalförvaltningsrörelsen	171	169
Förändring balansskillnader enligt ovan		
Aktier	11	6
Räntebärande	–16	6
Fastigheter	7 475	3 681
Alternativa investeringar	120	–
Skillnader övrigt		
Nettoplaceringar i fastighetsdotterbolag	–2 848	1 404
Direktavkastning i fastighetsdotterbolag	944	963
Övrigt	–49	–92
Resultat TAT	63 827	6 302

Not 37. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder – koncernen

TILLGÅNGAR	2019			2018		
	Högst 1 år ¹⁾	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år ¹⁾	Längre än 1 år	Totalt
Mkr						
Immateriella tillgångar	–	97	97	–	147	147
Förvaltningsfastigheter	72 381	3 554	75 935	66 643	–	66 643
Aktier och andelar ²⁾	227 081	17 543	244 624	187 433	8 595	196 028
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	169 046	17 862	186 908	173 960	10 719	184 679
Derivat	4 089	–	4 089	3 916	–	3 916
Övriga finansiella placeringstillgångar	39 566	7 824	47 390	36 484	5 826	42 310
Investeringsavtalstillgångar	67 741	–	67 741	53 959	–	53 959
Övriga fordringar	984	–	984	852	–	852
Materiella tillgångar	–	1 758	1 758	–	1 619	1 619
Kassa och bank	5 384	–	5 384	9 098	–	9 098
Övriga tillgångar	21	–	21	28	–	28
Upplupna ränte- och hyresintäkter	1 095	–	1 095	1 284	–	1 284
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	283	–	283	207	–	207
Summa tillgångar	587 671	48 638	636 309	533 864	26 906	560 770

För moderbolaget uppgår totalsumman till 603 208 (538 805) miljoner kronor. Högst 1 år uppgår till 565 212 (513 662) miljoner kronor medan tillgångar längre än 1 år uppgår till 37 995 (25 143) miljoner kronor.

¹⁾ Tillgångarna kan, men kommer inte att avvecklas inom 1 år.

²⁾ Inklusive innehav i gemensamt styrda företag och intresseföretag.

SKULDER	2019			2018		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Mkr						
Livförsäkringsavsättning	12 249	256 546	268 795	11 496	244 002	255 498
Avsättning för oreglerade skador	–	398	398	–	796	796
Skulder till försäkringstagare, investeringsavtal	2 362	65 552	67 914	2 228	51 868	54 096
Avsättningar för pensioner	–	79	79	–	43	43
Avsättning för uppskjuten skatt	–	1 783	1 783	–	1 424	1 424
Derivat	2 642	–	2 642	2 055	–	2 055
Övriga skulder	41 463	3 554	45 017	38 105	–	38 105
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	955	–	955	857	–	857
Summa skulder	59 671	327 912	387 583	54 741	298 133	352 874

För moderbolaget uppgår totalsumman till 381 705 (353 255) miljoner kronor. Högst 1 år uppgår till 59 201 (56 584) miljoner kronor medan skulder längre än 1 år uppgår till 322 504 (296 671) miljoner kronor.

Not 38. Personal

Ersättning till styrelse samt verkställande direktörer i koncernen

Principer

Till styrelseordförande och ledamöter i respektive styrelse utgår arvode enligt årsstämornas beslut. Ersättning till verkställande direktörer utgörs av grundlön och pension.

Rörlig ersättning utgår inte till verkställande direktörer eller till övriga ledande befattningshavare inom koncernen. För ytterligare redogörelse kring rörlig ersättning se avsnitt Rörlig ersättning på sidan 104.

I tabellen på sidorna 102–103 redovisas ersättningar och förmåner till styrelse, verkställande direktörer samt övriga ledande befattningshavare i koncernen.

AMFs styrelse hade under året nio protokollförda möten, kompetens- och ersättningsutskottet hade två protokollförda möten, revisionsutskottet hade fyra protokollförda möten och finansutskottet fem protokollförda möten.

Berednings- och beslutsprocess

Inom moderbolaget AMF finns ett kompetens- och ersättningsutskott som består av styrelsens ordförande och två styrelseledamöter, vilket fram till den 20 mars 2019 innebar styrelseordförande Pär Nuder samt ledamöterna Berit Müllerström och Marie Rudberg och från och med den 4 april 2019 styrelseordförande Marie Rudberg samt ledamöterna Berit Müllerström och Tomas With. Kompetens- och ersättningsutskottets uppgift är, att inför behandling i styrelsen, bereda ersättningar och förmåner för vd, vice vd, medlemmar i företagsledningen samt chef för Internrevision. Utskottets uppgift är också att tillsammans med vd bereda principiella frågor rörande olika former av ersättningar och förmåner till bolagets anställda. Kompetens- och ersättningsutskottet följer vidare upp att ersättningspolicyn följs. Beslut om ersättningspolicy och program för rörliga ersättningar beslutas alltid av bolagets styrelse.

Ersättningspolicy

Moderbolaget AMF har en ersättningspolicy som förklarar de generella principer som gäller ersättningar till all personal i företaget och reglerar särskilt ersättningar till ledande befattningshavare (vd och enhets- och stabschefer som är ansvariga direkt inför vd) och ersättningar till de anställda som är ansvariga direkt inför styrelsen eller som kan påverka företagets risknivå.

I ersättningspolicyn anges att principerna för ersättningar i AMF ska stå i överensstämmelse med AMFs vision och grundläggande värderingar och tillämpliga lagar och föreskrifter. I AMF omfattas ingen medarbetare av program för rörliga ersättningar.

Vd ansvarar för att ersättningspolicyn uppdateras. En översyn görs inför varje verksamhetsår eller vid behov. Hänsyn ska också tas till en riskanalys om ersättningspolicyn påverkar de risker som bolaget utsätts för och hur dessa risker hanteras. Resultatet av översynen ska, med eller utan förslag till ändringar, efter beredning i kompetens- och ersättningsutskottet, föredras för beslut i styrelsen.

Avtal om ytterligare ersättningar till ledande befattningshavare

Vd och vice vd i moderbolaget och i AMF Fastigheter samt vd i AMF Fonder har vid uppsägning från AMF rätt till tolv månadslöner i avgångsvederlag. Uppsägningstiden för dessa personer är sex månader vid uppsägning från endera part.

Avgångsvederlag utbetalas månadsvis med början första månaden efter det att anställningen upphört. Avgångsvederlaget avräknas mot alla inkomster som följer av anställning, uppdrag eller bisyssla hänförligt till inkomstbringande tjänst under motsvarande period.

För övriga ledande befattningshavare gäller, som för övriga anställda, att villkoren vid uppsägning bestäms med kollektivavtalet som utgångspunkt och därutöver kan individuell överenskommelse träffas.

Pensionsförmåner för ledande befattningshavare

Samtliga anställda inom koncernen har pensionsförmåner enligt kollektivavtal. För vd och vice vd i moderbolaget och i AMF Fastigheter och vd i AMF Fonder rör det sig om en premiebestämd pensionsplan som följer kollektivavtalet och innebär att premien för ålderspension beräknas 2019 som 5,1 procent av lönedel upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30,8 procent av lönedelen därutöver. Pensionsmedförande lön utgörs av all kontant lön. I den premiebestämda planen ingår även sjukpension, efterlevandeskydd samt premiebefrielseförsäkring. I tillägg till den generella pensionsplanen har en särskild försäkring tecknats för sjukpension på lönedelar över 30 inkomstbasbelopp.

En person i AMFs företagsledning och vice vd i AMF Fonder har förmånsbestämd pension i enlighet med kollektivavtal. De grundläggande villkoren i den förmånsbestämda pensionsplanen beskrivs i not 39 Pension. Övriga ledande befattningshavare har premiebestämd pension enligt ovan.

Lån till ledande befattningshavare

Ingen ledande befattningshavare har tagit upp lån i AMF. Sådana transaktioner förekommer överhuvudtaget inte inom AMF-koncernen.

Not 38. Personal, forts.

Löner och andra ersättningar

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Styrelseledamöter, vd och ledande befattningshavare	38,4	38,1	21,3	20,2
Övriga anställda	280,9	263,5	187,6	176,7
Samtliga	319,3	301,6	208,9	196,9
Sociala kostnader	188,6	171,6	123,6	111,1
– varav pensionspremie inklusive löneskatt för vd och ledande befattningshavare	12,8	12,8	7,2	7,1
– varav pensionspremie inklusive löneskatt för övriga anställda	74,2	67,9	49,9	45,4

Medelantal anställda och könsfördelning

Antal	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Medelantal anställda	411	380	269	244
Kvinnor (%)	56	56	59	59
Män (%)	44	44	41	41

Medelantal är beräknat som summan av antal anställda vid ingången respektive utgången av året dividerat med två.

Fördelning av kvinnor och män i ledande befattningar

Antal	Kvinnor		Män	
	2019	2019	2018	2018
Moderbolaget				
Styrelse	4	4	4	5
Vd och ledande befattningshavare	4	3	3	3
Koncernen				
Styrelser	10	10	12	10
Vd och ledande befattningshavare	6	9	5	8

Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön

%	Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd	Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd
	2019	2019	2018	2018
Moderbolaget				
Verkställande direktören	32	–	31	–
Andra ledande befattningshavare	28	43	29	50
Dotterbolagen				
Verkställande direktörer	29	–	29	–
Andra ledande befattningshavare	24	38	24	41

I begreppet pensionskostnad ingår även kostnader för riskförsäkring såsom sjukpension och premiebefrielse.

Not 38. Personal, forts.

Tkr	2019					2018				
	Lön/styrelse- och utskottsarvode	Rörlig ersättning	Pensions- kostnad	Sociala kostnader	Summa	Lön/styrelse- och utskottsarvode	Rörlig ersättning	Pensions- kostnad	Sociala kostnader	Summa
Uppgifterna avser moderbolaget AMF										
Styrelsens ordförande, Marie Rudberg (fr o m 2019-04-04)	505			159	663	236			74	311
Styrelsens ordförande, Pär Nuder (t o m 2019-03-20)	104			33	136	506			111	617
Styrelseledamot Renée Andersson	202			63	265	192			60	252
Styrelseledamot Ulf Grunander (fr o m 2018-04-11)	202			63	265	149			47	196
Styrelseledamot Per Ljungberg	202			63	265	192			60	252
Styrelseledamot Berit Müllerström (fr o m 2018-04-11)	157			49	206	116			36	152
Styrelseledamot Ola Pettersson	293			92	385	275			86	361
Styrelseledamot Tomas With (fr o m 2018-04-11)	148			47	195	90			28	119
Styrelseledamot Caroline af Ugglas	202			63	265	192			60	252
Styrelseledamöter som avgick 2018 (två personer)						67			21	88
Summa kostnader styrelse	2 013	0	0	633	2 646	2 014	0	0	585	2 599
Vd, Johan Sidenmark	6 143		2 351	1 930	10 425	5 703		2 265	1 792	9 760
Vice vd, Tomas Flodén	3 480		1 187	1 093	5 760	2 555		849	803	4 206
Övriga inom företagsledningen	5 859		2 251	1 841	9 951	9 935		3 987	3 122	17 044
Övriga inom företagsledningen som suttit del av året 2019	3 782		1 413	1 188	6 384					
Summa kostnader vd, vice vd och övriga ledande befattningshavare	19 264	0	7 202	6 053	32 520	18 193	0	7 101	5 716	31 010
Övriga anställda	187 617	0	49 884	59 841	297 342	176 711	0	45 409	52 257	274 377
Summa kostnader moderbolag	208 895	0	57 086	66 527	332 508	196 919	0	52 510	58 558	307 987

Försäkringsrörelsen administreras i moderbolaget AMF. I tabellen redovisas all lönekostnad inklusive semesterlönekostnader.

Arvoden utgörs av styrelsearvoden samt arvoden för arbete i styrelsens utskott. Styrelsearvoden AMF/år: Styrelseordförande 448,2 (438,5) Tkr, styrelseledamöter 123,2 (120,5) Tkr. För ledamöter i utskott utgår tilläggsarvoden enligt följande: Ordförande i revisions- respektive finansutskott 91,5 (89,5) Tkr samt ledamöter i dessa utskott 79,7 (78,0) Tkr. För ordförande och ledamöter i ersättningsutskott 34,3 (33,5) Tkr. Till anställda i koncernen utgår inget styrelsearvode. 2018 valde en styrelsemedlem att fakturera AMF sina arvoden under del av året, i dessa fall ingår sociala avgifter och moms i det arvode som redovisas i tabellen.

Marie Rudberg som valdes till ny styrelseordförande under 2019 var under föregående år styrelseledamot.

Vd Johan Sidenmark har en grundlön på 5 904 (5 700) Tkr, övrig redovisad lön utgörs av semesterlönekostnader.

Vice vd Tomas Flodén har en grundlön på 3 480 (2 520) Tkr, övrig redovisad lön utgörs av semesterlönekostnader. Tomas Flodén är sedan 2019-04-08 chef för AMFs Kapitalförvaltning, han var tidigare Stabschef och ingår fortsatt i företagsledningen.

Gruppen övriga inom företagsledningen är tre (fyra) personer.

Gruppen övriga inom företagsledningen som suttit i ledningen del av året 2019 är tre personer.

Pensionskostnader avser totalt kostnadsförda premier under året, inklusive premier för premiebefrielse, efterlevandeskydd och sjukpension samt i förekommande fall förstärkt pension genom lönevaxling. I redovisat belopp ingår särskild löneskatt.

Not 38. Personal, forts.

	2019					2018					
	Tkr	Lön/styrelse- och utskottsarvode	Rörlig ersättning	Pensions- kostnad	Sociala kostnader	Summa	Lön/styrelse- och utskottsarvode	Rörlig ersättning	Pensions- kostnad	Sociala kostnader	Summa
AMF Fonder AB											
Styrelseordförande, Camilla Larsson (fr o m 2019-03-26)		0			0	0					
Styrelseordförande, Per Bardh (t o m 2019-03-26)		55			17	72	211			66	277
Styrelseledamöter fyra (tre) personer		721			226	947	514			162	676
Ledamöter som avgått under året							42			13	55
Summa kostnader styrelse		775	0	0	244	1 019	767	0	0	241	1 008
Vd, Jonas Eliasson		2 306		776	725	3 807	2 265		678	712	3 654
Vice vd, Per Wiklund		1 394		720	438	2 551	1 326		823	417	2 566
Summa kostnader vd och vice vd		3 700	0	1 496	1 163	6 358	3 591	0	1 500	1 128	6 220
Övriga anställda		24 203	753	7 396	7 956	40 307	22 457	-327	6 654	7 068	35 852
Summa kostnader AMF Fonder AB		28 678	753	8 892	9 362	47 684	26 815	-327	8 154	8 438	43 080
Styrelsearvoden AMF Fonder AB/år: Styrelseledamöter 120,5 [118,0] Tkr. För ledamöter i utskott utgår tilläggsarvoden enligt följande: ord- förande i Revisionsutskott 90,0 [88,0] Tkr, ledamöter i Revisionsutskott 78,5 [77,0], ledamöter i Ersättningsutskottet 59,0 [57,7] Tkr. Camilla Larsson, enhetschef inom AMF Pensionsförsäkring AB, har under året ersatt Per Bardh som styrelsens ordförande. Som anställd inom AMF erhåller Camilla inget styrelsearvode. Ytterligare en person i AMF Fonders styrelse är anställd inom moderbolaget och erhåller därför inget arvode. Årsarvodet för avgående styrelseordförande var 160,5 Tkr. Per Bardh är ordinarie styrelseledamot från och med 26 mars 2019.						Vd Jonas Eliasson har en grundlön på 2 214 [2 160] Tkr och vice vd Per Wiklund har en grundlön på 1 373 [1 319] Tkr, övrig redovisad lön utgörs av semesterlönekostnader. Rörlig ersättning avser årets bokförda kostnader. Under 2018 har värdet av uppskjuten rörlig ersättning justerats ned, därav ett negativt belopp i tabellen.					
AMF Fastigheter AB											
Styrelseordförande, Katarina Romberg (fr o m 2019-03-26)											
Styrelseordförande, Javiera Ragnartz (t o m 2019-03-26)											
Styrelseledamöter (tre personer)		661			208	868	640			201	842
Ledamöter som avgått under året		54			17	71	30			5	35
Summa kostnader styrelse		714	0	0	224	939	670	0	0	206	876
Vd, Mats Hederos		4 139		1 528	1 300	6 967	3 857		1 466	1 212	6 535
Vice vd, Marie Barkman		2 183		725	686	3 593	2 118		713	666	3 497
Övriga ledande befattningshavare		5 564		1 837	1 748	9 149	6 927		2 043	2 176	11 146
Summa kostnader vd, vice vd och övriga ledande befattningshavare		11 885	0	4 090	3 734	19 709	12 903	0	4 222	4 054	21 178
Övriga anställda		68 345		16 875	21 829	107 050	64 643		15 876	19 596	100 115
Summa kostnader AMF Fastigheter AB		80 944	0	20 965	25 788	127 697	78 215	0	20 098	23 856	122 169
Styrelsearvoden AMF Fastigheter AB/år: Arvoden utgår endast till de ledamöter som inte är tjänstemän i AMF-koncernen. Styrelsearvode för övriga ledamöter är 219,3 [214,6] Tkr och för ledamöter i revisionsutskottet är arvodet 79,7 Tkr. Javiera Ragnartz har under 2019 slutat inom AMF och efterträts som styrelseordförande av Katarina Romberg, chef Alternativa investeringar inom AMF Pensionsförsäkring AB.						Vd Mats Hederos har en grundlön på 4 020 [3 768] Tkr och vice vd Marie Barkman har en grundlön på 2 100 [2 058] Tkr. Övrig redovisad lön utgörs av semesterlönekostnader. Gruppen övriga ledande befattningshavare är fyra (fyra) personer.					
Koncern											
Styrelseordföranden i koncernen		663			208	871	717			178	894
Styrelseledamöter inklusive ledamöter som avgått under respektive år		2 840			892	3 732	2 734			855	3 589
Summa kostnader styrelse i koncernen		3 503	0	0	1 100	4 603	3 451	0	0	1 032	4 483
Verkställande direktörer i koncernen		12 588		4 656	3 955	21 199	11 826		4 408	3 716	19 950
Vice Verkställande direktörer i koncernen		7 056		2 631	2 217	11 904	5 999		2 385	1 885	10 269
Övriga ledande befattningshavare i koncernen		15 205		5 501	4 777	25 483	16 863		6 029	5 298	28 190
Summa kostnader vd, vice vd och övriga ledande befattningshavare		34 849	0	12 788	10 950	58 587	34 687	0	12 822	10 899	58 409
Övriga anställda i koncernen		280 165	753	74 155	89 626	444 699	263 811	-327	67 939	78 921	410 344
Summa kostnader koncern		318 517	753	86 943	101 677	507 889	301 950	-327	80 762	90 852	473 236

Not 38. Personal, forts.

Rörlig ersättning

Det finns inget program för rörlig ersättning i AMF-koncernen. I AMF Fonder avvecklades programmet för rörlig ersättning den 31 december 2017 och endast uppskjuten utbetalning av tidigare intjänad rörlig lön kvarstår att betalas ut. Ytterligare redogörelse lämnas i AMF Fonders årsredovisning. Uppföljning av program för rörliga ersättningar i AMF Fonder utförs av bolagets internrevision. Internrevision är före- dragande i AMF Fonders ersättningskommitté inför avrapportering till styrelsen i AMF Fonder.

Rishtagare

Rishtagare inom AMFs moderbolag är de anställda som kan påverka företagets risknivå, det vill säga anställd som i tjänsten utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på företagets risknivå. Personal- kategorier som här avses är anställda i ledande position, varmed avses vd och anställda i företagets ledning som är ansvarig direkt inför vd. Därutöver tillkommer anställda inom kontrollfunktioner, förvaltare och analytiker inom bolagens kapitalförvaltning, central funktionsansvarig för penningtvätt samt personal inom avdelningarna för juridik, risk och aktuarie.

Not 38. Personal, forts.

Moderbolaget	2019								2018							
	Anställda i ledande position		Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå		Övriga anställda		Totalt		Anställda i ledande position		Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå		Övriga anställda		Totalt	
	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer	Belopp	Antal personer
Senaste räkenskapsårets kostnadsförda totalbelopp för ersättningar	25 061	8	80 471	60	147 328	236	252 859	306	23 908	6	81 674	49	131 626	228	237 207	283
varav fast ersättning (lön)	19 264	8	63 130	60	124 487	236	206 881	306	18 193	6	63 173	49	113 538	228	194 905	283
varav rörlig ersättning	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
varav pension	5 796	8	17 341	60	22 841	236	45 978	306	5 714	6	18 501	49	18 087	228	42 302	283
Intjänad rörlig ersättning senaste räkenskapsåret	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Utbetalad rörlig ersättning senaste räkenskaps-året inklusive justering	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Akkumulerade utestående uppskjutna ersättningar	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	0
Senaste räkenskapsårets kostnadsförda avgångsvederlag ¹⁾	-	-	547	5	588	3	1 135	8	-	-	9 776	4	851	4	10 627	8
Senaste räkenskapsårets utbetalda avgångsvederlag ¹⁾	-	-	5 379	4	652	3	6 031	7	-	-	3 868	4	470	4	4 338	8
Senaste räkenskapsårets utfästa ackumulerade totalbelopp för avgångsvederlag ²⁾	-	-	11 013	5	1 839	3	12 852	8	-	-	9 776	4	1 237	2	11 013	6
Högsta utfästa enskilda beloppet för avgångsvederlag ³⁾	-	-	3 839	1	-	-	3 839	1	-	-	3 839	1	-	-	3 839	1

¹⁾ Beloppen som i tabellen redovisas som avgångsvederlag utgörs av lön och pension under uppsägningstid, omställningsersättning som utbetalas efter att anställningen upphört samt kostnader för outplacement och dylikt. Sedan 2013 finns inget program för rörlig ersättning inom AMF och inga uppskjutna ersättningar som intjänats tidigare år återstår att utbetala.

²⁾ Totalbelopp för avgångsvederlag avser den maximala ersättning som kan falla ut av samtliga träffade överenskomelser som är under utbetalning. I beloppet ingår inte det avgångsvederlag som hypotetiskt kan falla ut om AMF avslutar anställningen för vd vars villkor i detta avseende framgår av avsnittet Avtal om ytterligare ersättningar för ledande befattningshavare, se sidan 100.

³⁾ Med utfäst belopp avses den maximala ersättning en träffad överenskommelse kan ge.

Beloppen är angivna exklusive sociala avgifter.

Not 39. Pension

Samtliga medarbetare, inklusive ledande befattningshavare, omfattas av pensionsavtalet FA0-FTF/Jusek – pensionsplanen FTP. Pensionsavtalet innehåller både en premiebestämd och en förmånsbestämd pensionsplan. Vilken plan varje enskild individ omfattas av beror i huvudsak på individens ålder. Personer födda 1972 eller senare omfattas av den premiebestämda pensionsplanen. Även personer födda före 1972 med pensionsmedförande lön över 10 inkomstbasbelopp (ibb) kan omfattas av den premiebestämda pensionsplanen om individuell överenskomst om detta träffas mellan arbetsgivaren och medarbetaren.

Den förmånsbestämda planen omfattar personer födda före 1972 enligt avtalets huvudregel. Vid fullt intjänande ger denna plan pensionsförmåner motsvarande 10 procent på lönedel upp till 7,5 ibb, 65 procent på löneintervall 7,5 ibb–20 ibb samt 32,5 procent på lönedel därutöver dock maximalt upp till lön motsvarande 30 ibb. Nämda ersättningsnivåer gäller på slutlönen vid 65 års ålder och för fullt intjänande krävs 30 års tjänstetid. Medarbetare med lön över 10 ibb kan välja alternativ placering av pensionspremier beräknade på lönedelen över 7,5 ibb (Alternativ FTP). Om detta val görs är inte utfallande pensionsförmåner förmånsbestämda varför den delen av pensionen redovisas som premiebestämd pension.

Sett över en längre tidsperiod kommer ett skifte att ske från förmånsbestämd pension till premiebestämd pension. För arbetsgivaren är möjligheten att överblicka kostnadsutvecklingen bättre vid en premiebestämd plan. Medarbetare födda 1955 eller tidigare, som omfattades av pensionsavtalet den 1 juni 2006, och som inte valt Alternativ FTP kan gå i pension vid 62 års ålder.

Den som har möjlighet att gå vid 62 års ålder kan maximalt få en ersättningsnivå motsvarande 70 procent av pensionsmedförande lön fram till 65 års ålder. När medarbetare väljer att gå i pension vid 62 års ålder gör AMF en kompletterande premieinbetalning för att täcka pensionsförmånen fram till 65 års ålder. Möjligheten till förtida pensionsavgång inkluderas i beräkningarna för den förmånsbestämda delen av FTP-planen och anses tillhöra samma plan.

AMF har för trygghet av den förmånsbestämda pensionsplanen tecknat tjänstepensionsförsäkring. Om AMFs valda pensionsbolag inte har möjlighet att värdesäkra pensioner som är under utbetalning måste AMF täcka upp för detta. Planen har varit försäkrad hos SPP fram till och med 30 november 2016 och redovisningen av denna del sker enligt IAS19. Från och med 1 december 2016 sker försäkring av nya premier hos Alecta och denna plan redovisas som en avgiftsbestämd pensionsplan med stöd från nedan uttalande från Rådet för Finansiell rapportering UFR 10 "Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta". Uttalandet avser ITP 2 men tillämpas även på FTP 2. Se även not 1 Redovisningsprinciper 2.13.1 Avsättning för pensioner. Följande tabeller innefattar således enbart den del av planen som är försäkrad hos SPP.

Not 39. Pension, forts.

Pensionsförpliktelser

Mkr	2019	2018
Nuvärde av pensionsförpliktelser	-380	-327
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	301	284
Pensionsförpliktelser efter avdrag för förvaltningstillgångar	-79	-43

Inga nya premier kommer att betalas in under 2020 för den förmånsbestämda planen som är försäkrad hos SPP.

Pensionskostnader

Mkr	2019	2018
Kostnader avseende tjänstgöring under perioden	0	0
Reduceringar/regleringar	-	-
Räntekostnader netto	-1	-1
Pensionskostnader förmånsbestämda planer	-1	-1
Pensionskostnader premiebestämda planer	-87	-81
Totala pensionskostnader redovisade i resultaträkningen ¹⁾	-88	-81
Poster som redovisas i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster och förluster	-52	-12
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive ränteintäkt	17	-9
Totala pensionsintäkter/kostnader redovisade i övrigt totalresultat	-35	-21
Summa pensionsintäkter/kostnader redovisade i årets totalresultat	-123	-103

¹⁾ Pensionskostnaderna inkluderar särskild löneskatt.

Förändringar i nuvärde av pensionsförpliktelser

Mkr	2019	2018
Förpliktelsens nuvärde, ingående balans	-327	-315
Kostnad avseende tjänstgöring under perioden	0	0
Räntekostnader	-7	-8
Utbetalda ersättningar	5	8
Aktuariella vinster (+)/förluster (-) under perioden, finansiella och demografiska antaganden	-57	-17
Aktuariella vinster (+)/förluster (-) under perioden, erfarenhetsbaserad	6	5
Förpliktelsens nuvärde, utgående balans	-380	-327

Förändringar i förvaltningstillgångarnas verkliga värde

Mkr	2019	2018
Förvaltningstillgångarnas värde, ingående balans	284	293
Ränteintäkt	6	7
Inbetalda medel från arbetsgivaren	0	0
Utbetalda medel	-6	-7
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive ränteintäkt	17	-9
Förvaltningstillgångarnas värde, utgående balans	301	284

Inga inbetalningar har gjorts direkt från deltagare i planen.

Not 39. Pension, forts.

Beståndsinformation

Antal	2019-12-31	2018-12-31
Sjukpensionärer	5	6
Fribrevshavare	476	469
Ålderspensionärer/Efterlevandepensionärer	426	331
Totalt antal utfästelser i pensionsplanen	907	806

Beståndsinformationen visar från och med 2019 antal utfästelser lämnade till förmedling istället för antal medlemmar. Jämförelsesiffrorna för 2018 har ändrats med anledning av detta.

Betydande aktuariella och finansiella antaganden

	2019-12-31	2018-12-31
Diskonteringsränta	1,30%	2,20%

Övriga aktuariella och finansiella antaganden

	2019-12-31	2018-12-31
Förväntad årlig inflation	2,00%	2,00%
Årlig ökning av utbetald pension	2,00%	2,00%
Förväntad vägd genomsnittlig duration för förpliktelsens nuvärde i år	18,4	17,8
Dödlighetstabell	DUS14	DUS14

Fördelning av förvaltningstillgångar

Mkr	2019-12-31	2018-12-31
Räntebärande värdepapper		
Svenska statsobligationer	79	71
Bostadsobligationer	36	43
Svenska företagsobligationer	78	79
Totalt räntebärande värdepapper	193	193
Aktier		
Svenska aktier	6	6
Utländska aktier	27	20
Totalt aktier	33	26
Fastigheter	36	34
Kontanter	39	31
Totalt	301	284

Vid en ökning av diskonteringsräntan med 1 procentenhet skulle förpliktelsens nuvärde minska med 63 miljoner kronor. På samma sätt skulle en minskning av diskonteringsräntan med 1 procentenhet leda till en ökning av förpliktelsens nuvärde med 83 miljoner kronor. Känslighetsanalysen har upprättats genom att använda samma metod som vid beräkningen av förpliktelsens nuvärde, dvs. Projected Unit Credit Method. Inga förändringar i metod har gjorts jämfört med föregående år.

Not 40. Närstående

Denna not innehåller en beskrivning av transaktioner mellan AMF och närstående enligt definitioner i IAS 24 Upplysningar om närstående. Transaktioner och balanser framgår av tabellen på sidan 110. AMF betraktar följande juridiska och fysiska personer som närstående enligt denna definition:

- Samtliga bolag inom AMF-koncernen (se not 16 Aktier och andelar i koncernföretag på sidan 82).
- Styrelseledamöter och företagsledning.
- Nära familjemedlemmar till styrelseledamöter och företagsledning.
- LO och Svenskt Näringsliv.
- Intresseföretag och gemensamt styrda företag samt dess dotterbolag (se not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag på sidan 83).
- De närstående bolagen; Fora AB (Fora), AFA Sjukförsäkring AB, AFA Trygghetsförsäkring AB och AFA Livförsäkring AB (tillsammans omnämnda AFA nedan), vilka har samma ägare som AMF, det vill säga LO och Svenskt Näringsliv, samt dotterbolag till dessa närståendebolag.

Styrelsen i moderbolaget utfärdar ägardirektiv till dotterbolagens styrelser som närmare anger de kraven moderbolaget ställer på dotterbolagen ur ett koncernperspektiv och hur uppföljning av dotterbolagens verksamhet sker. AMF har administrativa avtal som reglerar vilka tjänster AMF säljer till AMF Fonder AB (AMF Fonder) och till AMF Fastigheter AB (AMF Fastigheter). Avtalen omfattar i tillämpliga delar tjänster för marknadsföring, kundservice, kapitalförvaltningsadministration, juridik, ekonomi, operativa risker, internrevision, IT samt personal- och lokaladministration. Genom att dotterbolagen köper tjänster från moderbolaget uppstår volymfördelar och bolagen undviker uppbyggnad av parallella och kostnadsdrivande kompetenscentra i koncernen. Ersättningen grundas på nyttjandegrad utifrån olika mätningar av resursutnyttjande och ett antal fördelningsnycklar.

Ett särskilt uppdragsavtal är upprättat mellan AMF och AMF Fonder som reglerar AMF Fonders uppdrag att förvalta placeringar från AMFs fondförsäkringsverksamhet i fonderna. Genom detta avtal åtar sig AMF Fonder att till AMFs fondförsäkringsverksamhet återbetala en del av fondförvaltningsavgiften för dessa placeringar. Modellen är konstruerad utifrån avtalet med Pensionsmyndigheten.

Ett särskilt uppdragsavtal är upprättat mellan AMF och AMF Fastigheter. AMF uppdrar åt AMF Fastigheter att i AMFs namn och för AMFs räkning förvalta och utveckla AMF-koncernens helägda fastigheter samt att identifiera och genomföra lönsamma fastighetsinvesteringar. Förvaltningstjänsterna är prissatta utifrån marknadsmässiga principer. Motivet för detta är att kunna mäta och jämföra fastighetsbolagets kostnadseffektivitet med konkurrerande aktörer på den öppna marknaden. Uppföljning av de koncerninterna avtalen avseende efterlevnad och revidering sker med regelbunden periodicitet.

Koncernen

Illustrationen till höger visar AMF med tillhörande dotterbolag samt intresseföretag och gemensamt styrda företag som ingår i gruppen övriga bolag. Se vidare not 16 Aktier och andelar i koncernföretag samt not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag.

De sex bolagen Rikshem Intressenter AB, Antilooppi Ky, Antilooppi GP Oy, Antilooppi Management Oy, Mercada Oy samt Oslo Areal AS redovisas som gemensamt styrda företag. Ormonde Energy Limited, Stena Renewable AB samt BSÖ Holding AB och Bergvik Skog Öst AB redovisas som intresseföretag.

Transaktioner mellan AMF och dotterbolagen

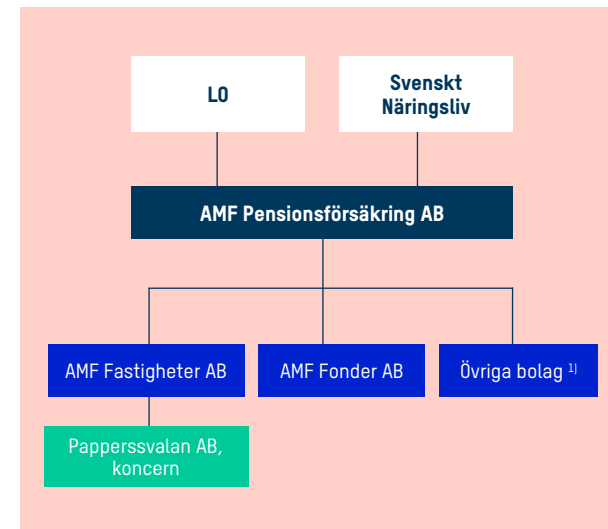
De transaktioner som sker från AMF till dotterbolagen avser utlåning eller aktieägartillskott i samband med att dotterbolagen gör investeringar. Transaktioner från dotterbolagen till AMF avser främst återbetalning av lån, räntebetalningar och utdelningar. Moderbolagets innehav av aktier i dotterbolag framgår av not 16 Aktier och andelar i koncernföretag. Under året har koncernbidrag på sammanlagt 104 [69] miljoner kronor lämnats mellan dotterbolagen. AMF Fonder och AMF Fastigheter placerar tjänstepensionspremier i AMF till marknadspris.

Transaktioner med Fora

Transaktionerna mellan AMF och valcentralen Fora grundar sig på upprättat administrationsavtal, enligt vilket Fora utför en rad arbetsuppgifter inom ramen för Avtalspension SAF-LO. Fora erhåller ersättning för det arbete de utför i enlighet med administrationsavtalet. Premieuppbörd för Avtalspension SAF-LO och Livsarbetspension administreras av Fora. Transaktioner med Fora avser även STP-medel vilka kan användas till premierreduktion. Beloppet är ett överskott från avskilda medel inom den kollektivavtalade och förmånsbaserade STP-försäkringen och som via Fora utbetalas till försäkringstagarna (arbetsgivarna inom Avtalspension SAF-LO) att användas för premierreduktion. 2019 har 752 [709] miljoner kronor avseende 2019 års premie för Avtalspension SAF-LO i enlighet med förhandlingsöverenskommelse 2019-01-14 mellan LO och Svenskt Näringsliv utbetalats. Utbetalningen gjordes efter styrelsebeslut, ur konsolideringsfonden i eget kapital.

Transaktioner med AFA

Huvudkontorsfastigheten Svalan 9 samägs av AMF och AFA med 50 procent vardera. Det finns ett avtal som reglerar mellanhavanden mellan AMF och AFA. AMF ansvarar för alla inkommande fakturor av förbrukningstjänster i fastigheten och vidarefakturerar därefter till AFA deras andel. AMF har under år 2019 vidarefakturerat förbrukningstjänster och hyra till AFA. Den del av resultatet på fastigheten Svalan 9 som tillhör AFA har tillgodogjorts AFA genom att 50 procent av fastighetens resultat före finansiella poster överförts till AFA. AMF köper del av gemensamma lokaler och restaurang av AFA. Enligt avtal erhåller AMF ersättning för utförda administrativa tjänster avseende skadereglering

¹⁾ I övriga bolag ingår: Mood Stockholm KB, City Cronan Fastighets KB, Fastighetsbolaget Pukan HB, Förvaltningsbolaget Marievik HB, Oxhammaren 15 KB, och Sundbyberg 2:78 HB samt Stam Sex M23 HB som samtliga ägs av AMF till 99,99 procent och av Svalungen med en andel på 0,01 procent. I övriga bolag ingår även Rikshem Intressenter AB, Antilooppi Ky, Antilooppi GP Oy, Antilooppi Management Oy och Oslo Areal AS vilka ägs till 50 procent, Mercada Oy som ägs till 33,3 procent, Ormonde Energy Limited som ägs till 49 procent, Stena Renewable AB som ägs till 35 procent samt BSÖ Holding AB som ägs till 89,9 procent och Bergvik Skog Öst AB som ägs till 99,9 procent.

från AFA Sjukförsäkring AB och AFA Trygghetsförsäkring AB. Ersättning- en för utförda tjänster är prissatt enligt självkostnadsprincipen.

Transaktioner med intresseföretag och gemensamt styrda företag

Transaktionerna mellan AMF och de gemensamt styrda företagen samt intressebolagen, som namnges på sidan 83, avser utlåning, aktieägartillskott och räntebetalningar. Detta visas i tabellen på sidan 110.

Transaktioner med styrelseledamöter, företagsledning och nära familjemedlemmar till dessa

Ersättningar till ledande befattningshavare och styrelseledamöter redovisas i not 38 Personal. Ersättningar till närståendes familjekrets förekommer inte inom AMF.

Not 40. Närstående, forts.

Upplysningar om transaktioner mellan moderbolaget och närstående

Mkr	Transaktioner	Balanser	2019	2018
Närstående				
AMF Fonder AB	Distributionsersättning del av fondförsäkringsavgift		180	168
	Intäkt sålda administrativa tjänster		31	30
	Utdelning		24	82
		Fordran	62	44
AMF Fastigheter AB	Intäkt sålda administrativa tjänster		17	19
	Kostnad förvaltningstjänster		-15	-76
	Ränteintäkter		0	0
	Räntekostnader		0	0
		Fordran	31	37
		Lämnat aktieägartillskott	1 379	1 379
Dotterbolag inom fastighetsförvaltning	Uttag under året, handelsbolag och kommanditbolag		211	297
	Insättningar under året, handelsbolag och kommanditbolag		-438	-203
	Ränteintäkter		127	140
	Räntekostnader		-8	-2
		Lånefordran inklusive upplupen ränta	8 395	10 744
		Fordran	34	57
		Skuld	-364	-2 420
		Lämnat aktieägartillskott	50	50
Fora AB	Premieinbetalningar		13 369	12 172
	Distributionsersättning STP-medel		-752	-709
	Kostnad administrativa tjänster		-16	-20
AFA Försäkring	Intäkt förbrukningstjänster		1	1
	Intäkt utförda försäkringstjänster		2	2
	Hysesintäkt fastigheten Svalan 9		89	75
	Överföring resultatandel fastigheten Svalan 9		-50	-45
	Kostnad nyttjande av lokaler med mera		-5	-5
		Fordran	-	1
		Skuld	-1	-
Gemensamt styrda företag och intresseföretag	Ränteintäkter		256	224
	Erhållen utdelning		220	192
	Kostnad extern styrelseledamot		-151	-171
		Lånefordran inklusive upplupen ränta	5 175	4 995
		Lämnat aktieägartillskott	2 624	2 474

Not 41. Händelser efter balansdagen

I enlighet med förhandlingsöverenskommelse 2020-01-13 mellan LO och Svenskt Näringsliv har AMF i mars 2020 efter styrelsebeslut, ur konsolideringsfonden i eget kapital avseende överskott från kapitalet hänförligt till STP, utbetalat 697 (752) miljoner kronor till Fora AB, avseende premieår 2020 för Avtalspension SAF-LO.

Not 42. Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår till årsstämman 2020 att 2019 års resultat för moderbolaget om 52 180 940 121 kronor överföres till konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren enligt följande:

Konsolideringsfonden	Kronor
Individuell försäkring	328 758 328
Förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring	911 161 162
Avgiftsbestämd tjänstepensionsförsäkring	50 719 015 448
Tjänsteanknuten premiebefrielseförsäkring	-6 089
Individuell fondförsäkring	25 840 542
Tjänstepension avseende fondförsäkring	196 170 730
Summa	52 180 940 121

Styrelsen föreslår årsstämman 2020 att bemyndiga styrelsen att med avseende på verksamhetsåret 2020 använda upp till 15,0 (15,0) miljarder kronor för slutlig tilldelning i samband med pensionsutbetalningar och flytt.

Styrelsen föreslår därutöver också årsstämman att bemyndiga styrelsen att använda upp till 10,0 (10,0) miljarder kronor avseende garantiförstärkning samt att använda upp till 1,0 (1,0) miljarder kronor av det avskilda STP-kapitalet i syfte att reducera premien avseende Avtalspension SAF-L0.

Styrelsen föreslår att andelen av konsolideringsfonden för den avvecklade försäkringsgrenen Tjänsteanknuten premiebefrielseförsäkring, efter vinstdisposition, på -6 089 (-91 226) kronor överförs till försäkringsgrenen Avgiftsbestämd tjänstepensionsförsäkring.

Styrelsen ställer sig härmed också bakom den hållbarhetsredovisning som framgår av sidorna 12-34.

Stockholm den 12 mars 2020

Marie Rudberg
Styrelsens ordförande

Renée Andersson

Ulf Grunander

Per Ljungberg

Berit Müllerström

Ola Pettersson

Tomas With

Caroline af Ugglas

Johan Sidenmark
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 12 mars 2020
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

**Till bolagsstämman i AMF Pensionsförsäkring AB,
Org.nr 502033-2259**

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för AMF Pensionsförsäkring AB för 2019 med undantag för hållbarhetsrapporten på sida 40. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 35–111 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av AMF Pensionsförsäkring ABs finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sida 40. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och rapport över totalresultatet för koncernen och balansräkning för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on

Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen och av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet Revisorns ansvar i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen och koncernredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

Värdering och existens av andra finansiella placeringstillgångar

Per den 31 december 2019 uppgick andra finansiella placeringstillgångar till 452 075 mkr och 452 158 mkr i moderbolaget respektive koncernen, vilket utgör 75 % och 71 % av moderbolagets respektive koncernens respektive totala tillgångar. Av andra finansiella placeringstillgångar värderas 452 076 mkr och 452 159 mkr i moderbolaget respektive koncernen till verkligt värde. Finansiella instrument till verkligt värde delas in i olika nivåer

i en verkligtvärdehierarki (nivå 1, 2 och 3), där nivå 1 utgörs av finansiella instrument för vilka det finns noterade (ojusterade) priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder. För finansiella instrument i värderingsnivå 2 kan vissa uppskattningar och bedömningar behöva göras i samband med fastställande av verkligt värde, även om inslagen av uppskattningar och bedömningar är betydligt lägre än vad som krävs för värdering av finansiella instrument i nivå 3. Per den 31 december 2019 återfinns för moderbolaget 82 % av andra finansiella placeringstillgångar som värderas till verkligt värde i värderingsnivå 1, 12 % i nivå 2 och 6 % i nivå 3, och för koncernen återfinns 82 % av andra finansiella placeringstillgångar som värderas till verkligt värde i värderingsnivå 1, 12 % i nivå 2 och 6 % i nivå 3.

Upplysningar om värdering av andra finansiella placeringstillgångar återfinns i not 1 Redovisningsprinciper och not 19 Hierarki för verkligt värde. Vidare återfinns information i not 18 Finansiella instrument och not 21 Derivatinstrument – koncernen och moderbolaget.

Givet balanspostens storlek i förhållande till totala tillgångar, samt att värderingen av finansiella instrument i nivå 2 och 3 kräver att ledningen till viss del gör uppskattningar och bedömningar, har värdering och existens gällande andra finansiella placeringstillgångar ansetts vara ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.

Vi har verifierat existensen av andra finansiella placeringstillgångar genom bekräftelser från externa motparter. Vidare har vi utvärderat processen för värdering av finansiella instrument, använda värderingsmetoder och, när så tillämpligt, bedömt rimligheten i ledningens uppskattningar och bedömningar vid beräkning av verkliga värden. Vi har testat ett urval av nyckelkontroller i värderingsprocessen och självständigt värderat ett urval av finansiella instrument. Resultatet av denna värdering har jämförts med bolagets egen värdering och skillnader har analyserats.

Vi har även granskat lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna angående andra finansiella placeringstillgångar.

Värdering av förvaltningsfastigheter/byggnader och mark

Per den 31 december 2019 uppgick byggnader och mark i

Revisionsberättelse, forts.

moderbolaget respektive förvaltningsfastigheter i koncernen till 34 819 mkr respektive 75 935 mkr, vilket utgör 6 % respektive 12 % av moderbolagets och koncernens totala tillgångar. Per balansdagen som avslutas 31 december 2019 har delar av fastighetsbeståndet värderats av extern värderare och delar har värderats internt. Värderingarna är avkastningsbaserade enligt kassaflödesmodellen, vilket innebär att framtida kassaflöden prognostiseras. Fastigheternas direktavkastningskrav bedöms utifrån varje fastighets unika risk samt gjorda transaktioner på marknaden för objekt av liknande karaktär. Med anledning av den höga graden av antaganden och bedömningar som sker i samband med fastighetsvärderingen anser vi att detta område är ett särskilt betydelsefullt område i revisionen.

En beskrivning av värdering av fastighetsinnehavet återfinns i not 1 Redovisningsprinciper samt i not 15 Förvaltningsfastigheter/ Byggnader och mark.

Vi har i vår revision utvärderat bolagets process för fastighetsvärdering, bland annat genom att utvärdera värderingsmetod och indata i de upprättade värderingarna. Vi har bedömt de externa värderarnas kompetens och objektivitet. Vi har gjort jämförelse mot känd marknadsinformation. Vi har med stöd av vår värderingsspecialist granskat använd modell för fastighetsvärdering. Med stöd av värderingsspecialist har vi också granskat rimligheten i gjorda antaganden som direktavkastningskrav, vakansgrad, hyresintäkter och driftskostnader.

Vi har även granskat lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna angående förvaltningsfastigheter/byggnader och mark.

Värdering av livförsäkringsavsättning

Per den 31 december 2019 uppgick livförsäkringsavsättningar till 268 795 mkr i både moderbolaget respektive koncernen, vilket utgör 45 % respektive 42 % av moderbolagets respektive koncernens totala skulder. Upplysningar om livförsäkringsavsättningar återfinns i not 1 Redovisningsprinciper och i not 27 Livförsäkringsavsättning.

Livförsäkringsavsättningar ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna av de garanterade pensionsbeloppen som utlovats de försäkrade. Livförsäkringsavsättningarna ska motsvara nuvärdet av framtida åtaganden gentemot försäkringstagarna med hänsyn tagen till exempelvis garanterad avkastning, om-

kostnader och dödlighet. Avsättningen för framtida åtaganden beräknas med hjälp av statistiska metoder. Givet balanspostens storlek i förhållande till totala skulder, samt att värderingen kräver att bolaget gör bedömningar och antaganden, har värdering av livförsäkringsavsättningar ansetts vara ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.

Vi har utvärderat bolagets process för reservsättning. Vidare har vi utvärderat lämpligheten i tillämpade metoder och antaganden samt genomfört självständiga beräkningar av avsättningar gällande de mest väsentliga försäkringsprodukterna. I vår revision har vi använt våra interna aktuarier för att bistå oss i de granskningsåtgärder vi utfört avseende försäkringstekniska avsättningar.

Vi har även granskat lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna angående livförsäkringsavsättningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1–34 och 116–119. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovis-

ning och försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för

Revisionsberättelse, forts.

att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av AMF Pensionsförsäkring AB för 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till AMF Pensionsförsäkring AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försumelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen eller bolagsordningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan

Revisionsberättelse, forts.

föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen eller bolagsordningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen eller bolagsordningen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sida 40 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Revisorns mandatperiod

Ernst & Young AB, Box 7850, 103 99 Stockholm, utsågs till AMF Pensionsförsäkring AB:s revisor av bolagsstämman den 4 april 2019 och har varit bolagets revisor sedan 21 mars 2014.

Stockholm den 12 mars 2020

Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

Revisors rapport över översiktlig granskning av AMF Pensionsförsäkring ABs hållbarhetsredovisning

Till bolagsstämman i AMF Pensionsförsäkring AB, org.nr 502033-2259

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i AMF Pensionsförsäkring AB att översiktligt granska AMF Pensionsförsäkring AB:s hållbarhetsredovisning för 2019. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning på sidorna 29–30 i detta dokument.

Styrelsens och företagsledningens ansvar för hållbarhetsredovisningen

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sida 28 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av ramverket för hållbarhetsredovisning utgivet av GRI (Global Reporting Initiative) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning. Vårt uppdrag är begränsat till informationen i detta dokument och den historiska information som redovisas och omfattar således inte framtidsorienterade uppgifter.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med ISAE 3000 Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har

en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i övrigt har.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. Vi är oberoende i förhållande till AMF Pensionsförsäkring AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning av hållbarhetsredovisningen utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

Uttalande

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 12 mars 2020

Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

Outi Alestalo
Specialistmedlem i FAR

Ordlista

Anskaffningskostnadsprocent beräknas som kostnader för anskaffning av nya försäkringar i procent av premieinkomsten.

Administrationskostnadsprocent för sparprodukter beräknas som administrationskostnader plus skaderegleringskostnader för sparförsäkringsprodukter i procent av genomsnittligt förvaltad kapital.

Avgiftsbestämd försäkring är samma sak som en premiebestämd. Se definition på nästa sida.

Avgiftsintäkt består av de avgifter bolaget tar ut från försäkringarna för att täcka löpande kostnader. De består exempelvis av kapitalavgift och flyttavgift.

Avkastningsränta används för premiebestämda försäkringar. Det avser den ränta som före skatt och driftskostnader tillämpas vid beräkningen av försäkringens pensionskapital. Avkastningsräntan kan ändras när som helst och bestäms huvudsakligen utifrån avkastningen på placeringstillgångarna. Avkastningen kan vara både positiv och negativ.

Derivat är ett finansiellt instrument vars värde baseras på förväntningar av ett underliggande kontrakts värde i framtiden.

Fondförsäkring är en försäkring där den försäkrade/försäkringstagaren avgör hur inbetalda medel ska förväntas. Detta sker genom köp av andelar i en eller flera fonder. Värdet av inbetalningen kan öka eller minska beroende på hur fondens andelskurs utvecklas.

Förmånsbestämd försäkring är en pension/försäkring där pensionen är fixerad till exempel som en procentandel av lönen (ofta knuten till lönen under senare delen av arbetslivet). Storleken på premieinbetalningen beräknas med ledning av fastställd förmån.

Försäkringsteknisk avsättning är en skuldpost i balansräkningen som avser garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.

Förvaltningskostnadsprocent beräknas som driftskostnader enligt resultaträkningen plus skaderegleringskostnader i procent av genomsnittligt förvaltad kapital.

Garanterad ränta är den ränta som används för beräkning av garanterade pensionsbelopp.

Garantiförstärkning är en tilldelning av överskott i form av ökade garanterade belopp.

Garantiförstärkningsränta är den ränta som används i samband med beräkning av garantiförstärkningens storlek innan en utbetalning påbörjas.

Global Compact FNs principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption. Principerna baseras på FNs deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILOs grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet, Riodeklarationen samt FNs konvention mot korruption.

Inkomstbasbelopp används för att beräkna den övre gränsen för hur hög den pensionsgrundande inkomsten får vara inom den allmänna pensionen. Inkomstbasbeloppet används också ibland för att bestämma storleken på en tjänstepension. Varje år fastställer regeringen ett inkomstbasbelopp som bygger på utvecklingen av inkomstindex.

Investeringsavtal är ett fondförsäkringskontrakt utan väsentlig försäkringsrisk för försäkringsföretaget.

ITP är avtalsområdet för tjänstepension för privatanställda tjänstemän.

Kapitalbas och erforderlig solvensmarginal beräknas i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter om svenska försäkringsbolags skyldighet att lämna solvensdeklaration. Kapitalbasen utgörs av bolagets egna kapital samt övervärde i koncernen. Avdrag görs för immateriella tillgångar vilka inte kan användas för att täcka förluster. Solvensmarginalen är den lägsta tillåtna kapitalbasen.

Kapitalförvaltningskostnadsprocent beräknas som driftskostnader i kapitalförvaltningen i procent av genomsnittligt förvaltad kapital.

KAPKL är avtalsområdet för tjänstepension för kommun- och landstingsanställda.

Koldioxidekvivalenter (CO₂e) är en måttenhet som gör att det går att jämföra klimatpåverkan från olika växthusgaser. Eftersom gaserna har olika klimatpåverkan omvandlas de till motsvarande mängd av vår vanligaste växthusgas, koldioxid (CO₂).

Kollektiv konsolidering är skillnaden mellan försäkringsföretagets tillgångar och garanterade utfästelser samt preliminärt fördelat överskott.

Kollektiv konsolideringsgrad, i procent är förhållandet mellan bolagets tillgångar värderade till verkligt värde och bolagets totala åtaganden, garanterade och ej garanterade, multiplicerat med 100. Den kollektiva konsolideringsgraden beräknas separat för premiebestämda och förmånsbestämda försäkringar.

Kollektivt konsolideringskapital visar skillnaden mellan bolagets tillgångar värderade till verkligt värde och bolagets åtaganden, garanterade och ej garanterade. Det kollektiva konsolideringskapitalet beräknas separat för premiebestämda och förmånsbestämda försäkringar.

Konsolideringskapital är moderbolagets eget kapital inklusive övervärde/undervärde i dotterföretag, i joint ventures samt i intresseföretag. Avdrag görs för immateriella tillgångar vilka inte kan användas för att täcka förluster.

Medeltal anställda beräknas som summan av antal anställda vid ingången respektive utgången av året dividerat med två.

PA03 är avtalsområdet för tjänstepension för statligt anställda.

Pensionskapital är en försäkrings aktuella värde. Pensionskapitalet ökar med inbetalda premier och minskar med avgifter, avkastningsskatt och pensionsutbetalningar. Pensionskapitalet kan såväl öka som minska med tillförd avkastningsränta. Dessutom ökar pensionskapitalet av eventuellt erhållen arvsvinst.

Pensionstillägg är metoden som används för att värdesäkra, ge återbäring, för förmånsbestämda pensioner.

Placeringstillgång är en tillgång som har karaktär av kapitalplacering. Hit räknas i försäkringsbolag fastigheter och värdepapper. Omfattar i balansräkningen även samtliga placeringar i koncernföretag, joint ventures och intresseföretag.

Preliminärt fördelat kapital avser överskottsmedel som bolaget tillfört en försäkrad. Dessa medel är ej garanterade utan en del av bolagets riskkapital och redovisas därmed som eget kapital.

Premie är det belopp som betalas till en försäkring. Premien kan fördelas mellan sparande och olika försäkringsskydd. I den allmänna pensionen och inom vissa tjänstepensionsområden används inte ordet premie, utan pensionsavgift eller avgift.

Ordlista, forts.

Premiebestämd försäkring är en pension/försäkring där premieinbetalningen är fixerad, till exempel som en viss procentandel av aktuell lön. Hur stor pensionen blir beror bland annat på avkastning och avgifter hos förvaltaren av pensionsmedlen. För traditionell försäkring med garanterad ränta, beräknas storleken på garanterad förmån i samband med inbetalningen. Kallas också avgiftsbestämd.

Prisbasbelopp eller basbeloppet som det benämndes tidigare, beror av konsumentprisindex, KPI. Prisbasbeloppet används bland annat för att se till att pensioner, sjukpenning, studiemedel och andra ersättningar inte förlorar i värde om priserna på varor och tjänster stiger. Beloppet bestäms ett år i taget.

Prognosräntan är den ränta som används i samband med att beräkna pensionsutbetalningens storlek för premiebestämda pensioner.

Referensindex visar den genomsnittliga värdeutvecklingen på en marknad. Detta används som jämförelse mot aktie respektive ränteportföljer.

Riskprodukt är en försäkringsprodukt utan något sparmoment, exempelvis kan det vara en premiebefrielseförsäkring.

Solvens mäter bolagets förmåga att uppfylla garanterade åtaganden.

Solvensgrad mäter tillgångarnas verkliga värde i förhållande till bolagets garanterade åtaganden.

Solvensgrad beräknas endast för traditionell försäkring och utvisar bolagets finansiella styrka.

Solvenskvot visar förhållandet mellan kapitalbas och erforderlig solvensmarginal. Solvenskvoten måste lägst ha värdet ett.

Termin är köp eller försäljning med leverans vid bestämd senare tidpunkt.

Totalavkastning är summan av kapitalavkastning och värdeförändring på de tillgångar som ett försäkringsbolag förvaltar inom traditionell försäkring. Totalavkastning anges ofta i procent.

Totalavkastning i procent mäter totalavkastningen med en metod som inte påverkas av köp- och säljtransaktioner. Beräknas för placeringstillgångar.

Traditionell försäkring är en försäkring, där försäkringsbolaget förvaltar inbetalda medel. Traditionell försäkring har oftast ett garanterat pensionsbelopp.

Valutakurssäkring görs för att skydda utländska innehav från valutakursfall.

Återbäring är överskottsmedel som ett försäkringsbolag tilldelat, eller preliminärt tillfört, en försäkrad. Preliminärt fördelad återbäring kan återtas från försäkringen.

Ömsesidiga principer i ett ömsesidigt försäkringsbolag betyder att allt överskott tillfaller försäkringstagarna. Eftersom försäkringstagarna även står risken vid eventuellt underskott ska bolagets konsolideringspolicy vara utformad så att en sådan situation undviks. Försäkringsföretag kan även drivas enligt ömsesidiga principer trots att de är aktiebolag och ägs av andra än sina försäkringstagare. Dessa försäkringsföretag kan inte dela ut vinst till sina ägare, utan överskott och underskott behandlas på samma sätt som i ömsesidiga försäkringsbolag. AMF tillhör denna senare kategori.

Kontaktuppgifter

AMF

113 88 Stockholm

Besöksadress: Klara Södra Kyrkogata 18

Telefon: 08-696 31 00

Kundtjänst: 0771-696 320

Fax: 08-411 23 70

www.amf.se

info@amf.se

